

TOVARISU TITU,

ki je šel skozi vse preizkušnje s svetlim in dvignjenim čelom, vedno in za vse čase istoveten z usodo delavskega razreda in svojega ljudstva,

revolucionarju, pod čigar vodstvom smo v bratski zvezi jugoslovanskih narodov ustvarili enakopravnost in trajno zedinjenost v socialistični skupnosti,

čestitajo za rojstni dan

VSI DELOVNI LJUDJE DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPODNJEGA POSAVJA TER »DOLENJSKI LIST«.

V LJUBLJANSKEM OKRAJU: 2.489 ZBOROV VOLIVCEV

Predvolilne priprave-potrditev našega zaupanja v novo ustavo

10. maja so bili v okraju končani zadnji zbori volivcev in delavcev. Seštevki o tako pomembni akciji političnih organizacij, predvsem pa SZDL in sindikatov, zaslužijo nekaj pozornosti tudi kot številke, saj se tako najlaže oceni veličina opravljenega dela in tudi uspehi. Zato je tudi IO okrajnega odbora SZDL dal to vprašanje na dnevni red seje dne 16. maja.

Na 1.075 zborih volivcev za občinske zbornice, republiški in zvezni zbor je sodelovalo nekaj manj kot 60.000 volivcev

(13,5%), na zborih delavcev pa kar 124.000 (45,5% vseh zaposlenih). Kako ogromno število je to, ni potrebno posebej opozarjati. Naši delavni ljudje so tako ponovno potrdili, da so z vsemi silami pripravljeni podpreti novo ustavo, katere prvi akt smo dejansko ravnokar opravili na teh zborih.

Ce bi poskušali povzeti iz poročila o opravljenih zborih to, kar je vsem skupnega, bi bili spričo pestrosti vsebine sicer v zadregi. Eno pa je ogromni večini zborov le skupnem redu tudi obravnavo poročil o doseženih uspehih v zadnji mandatni dobi organov oblasti. Ta poročila so bila zelo dobro sprejeta in so znova odprla oči tistim, ki so za večino naših uspehov že malce oslepel. Sicer pa je znano,

da kdor dnevno spremlja rast tega našega skupnega razvoja, ne more kar takoj oceniti vseh uspehov in njihovega pomena.

Ta poročila so pripomogla še k nečemu: pri obravnavi zahtev o liku predstavnikov v vseh skupščinah je sama prišla do izraza zahteva, da je spričo znatno večje materialne osnove in veliko bolj razvitih odnosov med ljudmi tudi lik odbornika in poslanca nov, zahtevnejši in zrelejši. Iz teh osnov so organizacije, ki so politično pripravljale zbornice volivcev, tudi črpalje osnove za razpravljanje o kandidatih. Polovica zborov volavcev je za občinski zbor predlagala le po enega kandidata, ki so ga vsestransko prej pretresli. Zbori delavcev pa so predlagali v treh četrtinah po enega kandidata.

Iz vsebinske ocene in analize opravljenih zborov pa so

(Nadaljevanje na 2. str.)

Jutri bodo delovni ljudje v delovnih organizacijah izvolili odbornike občinskega zbora delovnih skupnosti. V nedeljo bodo šli na volišče vsi občani, ki imajo volilno pravico: izvolili bodo odbornike občinskega zbora. Kmetje, ki so člani kmetijske zadruga, bodo razen tega izvolili v nedeljo še odbornike občinskega zbora delovnih skupnosti — kmetijske skupine.

Včasih so pojmovali volitve kot državljansko, rekli bi celo podložniško dolžnost. Starojugoslovanski volilni mešetarji so zvaljali ljudi na volišča in jih z različnimi pretvezami pridobivali za to ali ono stranko. Volilni programi so bili pobarvani z demagoškimi

akt volje občanov, s katerim le-ti vplivajo na primer na sestavo predstavniških organov, na njihovo kvalitno delo. Volitve, ki so nedvomno danes še bolj pomembne, so ena izmed številnih oblik soodločanja občanov. Volitve niso nekaj, kar bi bilo izven mehaniz-

skih problemov v svoji komuni, do nadaljnje rasti svojega ožjega in širšega občestva.

Jutri in v nedeljo bomo volili odbornike občinske skupnosti, torej predstavniškega telesa, ki ima čedalje manj elementov države. To je naš družbeni organ, ki bo v

Izpolnili bomo dolžnost do sebe in drugih

gesli, da bi tako prikri-li pravo bistvo strankinih namenov. Ko pa je bilo volitev konec, je državljanom ostala samo še dolžnost — poslušno, brez ugovarjanja delati tisto, kar sklene in veleva država. Po volitvah, ko so volivci oddali svoje glave, se je spet jasno pokazalo, da obstajata dva bregova: na eni strani država, na drugi strani pa njeni podložniki, ki do naslednjih volitev nimajo več besede. Njihovo »odločanje« se je omejevalo zgolj na to, da vržejo kroglico ali listič v eno ali drugo skrinjico. Nemalokrat pa je bilo tudi to dvomljivo.

Jutrišnje in nedeljske volitve niso edini

brez zveze z njim. Zaradi tega jih ne smemo ocenjevati ločeno od vseh drugih oblik, prek katerih občani uveljavljajo svoje pravice v komuni in širši skupnosti. Toda volitve niso samo pravica, ampak tudi dolžnost. In sicer predvsem dolžnost do samega sebe in do ljudi, s katerimi nas družijo skupni gospodarski, socialni, kulturni in drugi interesi. Na volitve torej ne gremo zaradi države, ki terja od nas poslušnost in spoštovanje. Naša dolžnost, da gremo na volišče, je več kot državljanska dolžnost. To je dolžnost občana, ki ne sme in ne more biti brezbrizen do življen-

sklopu z drugimi samoupravnimi organi, kakor so delavski sveti, upravni odbori in drugi, reševal naše probleme. Tega pa ne bo delal neodvisno od naše volje in hotenja. Prek raznih oblik — na zborih volivcev, referendumu, sestanku

(Nadaljevanje na 3. str.)

Milijarda in 106 milijonov din kreditov za Čateške in Dolenjske Toplice

V ponedeljek je Splošna gospodarska banka v Ljubljani odobrila med drugimi tudi investicijski posojili za zdravilišči Dol. Toplice in Čateške Toplice. Zdravilišče Dol. Toplice je dobilo za rekonstrukcijo zdravilišča 583 milijonov din kredita na 20 let. Povečalo bo svoje zmogljivosti za 242 ležišč. Zdravilišče Čateške Toplice pa bo zgradilo turistični ho-

tel s 100 ležišči, novo restavracijo, hidroterapijo in letno športno kopališče, za kar mu je bilo odobreno investicijsko posojilo 523 milijonov dinarjev na 20 let. Tako sta obe zdravilišči z najnovejšo pomočjo skupnosti dobili osnovo, da bosta povečali svoje zmogljivosti, to pa je hkrati pomemben delež za nadaljnjo turistično in zdraviliško izgradnjo na našem področju.

Pozdrav novomeških pionirjev dragemu tovarišu Titu: NA MNOGA SREČNA IN ZDRAVA LETA, NAŠ DRAGI, NAJBOLJSI PRIJATELJ IN UČITELJ!

VREME

GD 23. MAJA DO 2. JUNIJA

Nestalno s pogostimi padavinami. Močnejše padavine pričakujemo med 23. in 24. majem ter med 30. majem in 2. junijem. Izboljšanje vremena okrog 27. maja in 3. junija.

Dr. V. M.

Dinamiko izvoza živine in mesa je treba občutno zmanjšati

Ugodnejši pogoji za plasma živine in mesa na zunanji tržistični so zapeljali naša izvozna podjetja, da so v preteklih mesecih letošnjega leta premočno povečala dinamiko izvoza živine in mesa — posledice tega pa čutimo v oskrbi domačega trga z mesom in v povišanju maloprodajnih cen v vseh naših potrošniških središčih.

Poglejmo si podatke o gibanju izvoza živine in mesa v letošnjem letu. V treh mesecih so naša izvozna podjetja realizirala 43 odst. za letošnje leto predvidena izvoza mesa. Tako je izvoz živine in mesa predstavljal 15 odst. celotnega realiziranega izvoza iz naše republike, pri tem pa se je stavež živine zmanjšal za 8 odst.

Ti podatki odločno opozarjajo, da je treba takoj občutno zmanjšati dinamiko izvoza živine in mesa, zlasti telet. V nasprotnem primeru bodo namreč pitališča živine ostala brez potrebne osnove za predvideno proizvodno mesa, izpad v proizvodnji pa bi še resneje ogrozil oskrbo domačega trga z mesom in tudi realizacijo predvidenega izvoza živine ter mesa v letošnjem in prihodnjem letu.

Zato je potrebno, da izvoz živine in mesa v prihodnjem obdobju zmanjšamo na razumen obseg, tako da ne bomo prekoricali za letos predvidenega plana izvoza živine in mesa. Vsekakor bodo izvozna podjetja morala podrediti svojo izvozno politiko (in svoje ozke komercialne interese) interesom našega gospodarstva in delovnih ljudi, ki bi jim nezmanjšana dinamika izvoza resno ogrozila življenjski standard.

Prav gotovo bi lahko intervencija Zavoda za materialne rezerve (odkup živine in mesa, ki je na razpolago za odkup in ustvarjanje rezerv za intervencijo na domačem trgu) onemogočila izvoznim podjetjem nadaljnje forsiranje izvoza živine in mesa ter izboljšanje oskrbe naših potrošniških središč z mesom.

Oskrbo pa je moč izboljšati tudi s hitrim povečevanjem proizvodnje prašičev, s povečanjem proizvodnje in izboljšanjem tehnologije v brojlarski proizvodnji (skrajšana ciklusa proizvodnje od sedanjih 70 na 5 dni — kot je običajen na takšnih farmah v tujini), dalje z boljšo in enakovrednejšo preskrbo večjih potrošniških središč z ribami itd.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V sredo se je začela v etiopijski prestolnici Adis Abebi afriška konferenca na »vrhu«. Udeležujejo se je najvišji predstavniki 30 afriških držav, zastopniki petih avtonomnih področij in voditelji osvobodilnih gibanj iz petnajstih kolonialnih ozemelj. To je prva vseafriška konferenca in že v tem dejstvu tiči njen pomen.

Afrika je v zadnjih nekaj letih doživela silne spremembe: politični zemljevid celine se je spremenil, kolonializem se umika. Politična neodvisnost je postala resničnost, z njo vred pa tudi ekonomske in druge težave. Tudi Afričani čedalje bolj spoznavajo, da je politična neodvisnost samo politična neodvisnost. Za popolno neodvisnost je potrebna vsaj še gospodarska neodvisnost, Afrika pa je še vedno ena izmed najmanj razvitih celin na svetu.

K temu je treba prišteti še nesoglasja med posameznimi afriškimi državami oziroma skupinami držav, ki imajo različne poglede na sodelovanje in odnose z bivšimi kolonizatorji. Ti namreč skušajo v spremenjenih razmerah vplivati na odločitve afriških vlad z gospodarskim pritiskom in s trdno navezavo teh vlad na svojo stran.

Zato ni mogoče pričakovati, da bo afriška konferenca na vrhu rešila vsa ta nesoglasja. Morda bodo ta nesoglasja prišla pod žaromet svetovnega zanimanja še bolj do izraza. Toda dejstvo, da vsi Afričani danes govorijo o afriški enotnosti in o afriški osebnosti, dokazuje, da je ta ideal danes skupen vsem Afričanom. Če je nekaterim samo preteza za iskanje ožjih, kra-

jevnih koristi, ne zmanjšuje njegovega pomena ne njegove privlačnosti. Za afriško enotnost bo potreben dolg in naporen proces in še več konferenc, toda sedanja konferenca v Adis Abebi bo ostala vsem v spominu kot prvi, zavestni in odločni korak v tej smeri.

Položaj v Laosu se je v zadnjih tednih poslabšal. Lani je bil sicer v Ženevi dosežen in podpisan sporazum o laoski nevtiralnosti, ki so ga pozdravili vsi: od ZSSR, ZDA do LR Kitajske. V Vientianu so osnovali laosko vlado z zastopniki vseh treh struj, laoski kralj Vatang pa je obiskal vse dežele podpisnice ženevskega sporazuma. Med svojimi obiski je dobil številna zagotovila

AFRIŠKI VRH

o pomoči Laosu in spoštovanju laoske nevtiralnosti. Mir v Laosu je bil sicer na negotovih nogah, toda svet je upal, da bo sčasoma dobera shodil.

Toda začela so se množiti znamenja, ki so napovedovala konec navideznega mira. Zunanega ministra Polseno so umorili. Pred njim je doletela podobna usoda nekega generala. Potem je prišlo do prvih spopadov med enotami Patet Lao in enotami nevtiralističnega polkovnika Kong Lija v Dolini vrčev. Svet se je vznemiril.

Predsednik ZDA Kennedy je poslal v Moskvo svojega osebnega odposlanca Harrimana, ki je po sestanku s sovjetskimi premierom Hruščovom dejal: »Hruščov in Kennedy potrjujeta, da njuni vladi brez pridržkov podpirata

ženevski sporazum o Laosu, o katerem je bilo govora in o katerem je bil dosežen sporazum na dunajskem sestanku med obema državnikoma.

Iz te izjave je razvidno, da ni niti v interesu ZDA ni ti ZSSR, da bi se položaj v Laosu poslabšal in njegova nevtiralnost porušila. Kdo je potem takim zainteresiranim za poslabšanje položaja v tem občutljivem delu sveta?

Ko je že kazalo, da se je položaj spet nekoliko pomiril, je nov incident tretjega maja ponovno razburil duhove. Tega dne so neznaní vojaki s streli napadli dva helikopterja mednarodne komisije za nadzorstvo, ki sta letela v Ksing Huang po truplo nekega francoskega podoficirja. Kong Liji je nevtiralisti so za ta incident takoj obdolžili enote Patet Lao, ti pa so obtožbe odločno zavrnil in naprtli odgovornost za to dejanje nevtiralistom. Dokazati ni bilo mogoče nikomur nič.

In prav v tem je težava. Ni mogoče dokazati, katera zunanja sila si želi poslabšanje položaja v Laosu, ker se vse dogaja po posrednikih. Znano pa je, da je Liu Sao Ci med nedavnim obiskom v Burmi izrazil zaskrbljenost pekinške vlade zaradi kritične sporazuma o Laosu po zahodnih državah. V Jugovzhodni Aziji in tudi drugje vlada nelagodna občutek, da LR Kitajska le ni tako nedolžna pri vsej zadevi, da bi lahko z mirno vestjo v sedanjem trenutku obtoževala Zahod, da krši ženevski sporazum. Morda pa to le ni samo strah pred zahodnim vplivom. Znano je, da ima Peking vse to območje za svojo »interesno sfero« in da ne trpi tujak niti sovjetskega vpliva.

Predvolilne priprave – potrditev našega zaupanja v novo ustavo

(Nadaljevanje s 1. str.)
v preteklem tednu tako krajevni kot občinski politični štabi zaustavili nadaljnjo nalogo predvolilno aktivnost političnih organizacij do občinskih in zveznih ter republiških volitev. Dne 24. maja oz. do 26. maja bodo krajevne organizacije SZDL, sindikalne podružnice, mladina, borci in vsi drugi opravili še pomembno delo. Te dni se pogovarjajo o aktualnih gospodarskih nalogah v proizvodnji, izvozu, produktivnosti itd., obravnavajo osnove in dopolnitve o. s. statuta občin, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, srečujejo se s kandidati za odbornike in poslance ter se pogovarjajo z njimi o svojih težavah, načrtih in delu. Nadaljnje naloge v kmetijstvu in gozdarstvu, na področju šolstva in prosvete, znanosti in kulture, zdravstva, socialnega varstva, javne uprave in družbenih služb nasploh so predmet razprav na malih, delovnih, študijskih, masovnih in manifestativnih zborovanjih. S sprejemi mladim volivcem so bili razgrnjeni pred njimi ogromni uspehi naše socialistične graditve in njihove naloge.

Sprejem štafete mladosti in praznovanje dneva mladosti

vpada v čas, ko predvolilno vzdušje na delovnih razpravah dosega višek. Priprave na kresove, večer ob tabornem ognju, krajevne praznike, oživiljanje tradicij NOB, priprave na 20. obletnico rojstva nove Jugoslavije itd., vse to je sestavni del predvolilne dejavnosti naših delovnih ljudi. Novi kadrovski prijemi, javno razpravljanje o vseh družbenih in političnih zadevah, zunanje politične položaj, obiski visokih osebnosti prisnas in razprava o V. plenumu CK ZKJ — tudi to so stvari, ki kažejo, da smo z novo ustavo že trdneje zastavili delo za svoj jutrišnji dan. Izgradnja socializma z udeležbo vseh postaja osnovni smoter osebne in skupne dejavnosti v naši družbi.

Predlog odbora Stalne konference mest:

Podpore v višini minimalnih pokojnin

Stalna denarna pomoč naj bo ena od osnovnih oblik preskrbe starih in nepreskrbljenih občanov, nesposobnih za delo, ter tistih, ki nikakor ne morejo dobiti minimalnih denarnih sredstev za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb. Višina minimalne socialne pomoči za kritje nujno potrebnih življenjskih stroškov, kakor so hrana, stanovanje, obeka in obutev, naj bi ne bila manjša od minimalne pokojnine po predpisih o pokojninskem zavarovanju.

Te ugotovitve in pobude so izrekli na zadnji seji odbora

stalne konference mest za socialna in zdravstvena vprašanja, na katerih so razpravljali o družbeni skrbi za nepreskrbljene in stare ljudi v mestih.
Na seji odbora so ugotovili, da socialno skrbstvo pomaga starim in onemoglim z denarjem, prehrano, nastanitvijo v socialnih ustanovah in z zdravstveno zaščito. Stalno ali enkratno denarno pomoč je lani prejelo nad 110.000 socialno nepreskrbljenih ljudi, skupni izdatki za to pomoč pa so znašali približno dve milijardi dinarjev.

mogle je bilo pred dvema letoma 8500 varovancev. Možnosti teh domov pa niso zadovoljive, da bi sprejeli vse ljudi, ki jim je oskrba nujno potrebna.

Starostna sestava prebivalstva naše dežele se zelo naglo spreminja in vedno več je pri nas starih ljudi. Leta 1953 je bilo v Jugoslaviji približno 1.500.000 nad 60 let starih ljudi; strokovnjaki pa predvidevajo, da jih bo prihodnje leto že blizu dva milijona. S tem narašča tudi število onemoglih in za delo nespособnih občanov, ki jim je socialna pomoč nujno potrebna. Nekateri menijo, da bi bilo treba z občinskimi odloki priznati tem ljudem pravico do materialne pomoči, ne pa samo predvideti možnost denarne pomoči, ki je spričo pomanjkanja denarnih sredstev dostikrat ni bilo mogoče uresničiti.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● Na velikem predvolilnem zborovanju v Beogradu, ki se ga je udeležilo nad 250 tisoč ljudi, je govoril generalni sekretar SZDLJ Aleksandar Ranković. Uvodoma je poudaril velik pomen predvolilne dejavnosti, nato pa je spregovoril o doseženih uspehih v obdobju po zadnjih volitvah. Dejal je, da se je družbeni proizvod v tem času povečal za polovico, industrijska proizvodnja pa celo za 67 odstotkov. V tem obdobju je tudi kmetijstvo dalo 30 odstotkov več pridelkov. Velike uspehe smo dosegli tudi pri ublaževanju neenakomernosti v razvoju posameznih predelov naše dežele. Pomoč ne dovolj razvitem republikam in rajonom je zgodovinska in politična nujnost. Taka politika obvezuje ne samo razvijete, da bi pomagali manj razvitem, temveč tudi manj razvite, da bi razumeli potrebe razvitih, da stalno računajo s tem, da se morajo razvijete republike tudi še naprej bolj razvijati in to spet tudi v lastnem interesu in v interesu vse skupnosti.
Potem ko je govornik orisal vsestranski razvoj, ki ga doživlja Beograd, kjer so izbrali tovariša Rankovića za poslanskega kandidata, je naglasil pomen nove ustave. Dejal je med drugim, da se je družbeno upravljanje globoko zakoreninilo na vseh družbenih toriščih. V njem se prek demokratičnih oblik urejajo vsa bistvena vprašanja, ki so za prebivalce življenjskega pomena. Sistematičnega samoupravljanja ne moremo razvijati brez polnega zaupanja v ljudi in zavestne družbene sile.
Aleksander Ranković je obširno govoril tudi o čuvarju zakonitosti. »Ni nobenih zaslug,« je dejal med drugim, »strokovnosti, pridobljenega družbenega ugleda ali službene in drugega položaja, ki lahko privedejo do tega, da ljudi, ki so se pregrešili zoper zakone, ne bi preganjali glede tistega, kar voren položaj, politične funkcije, lahko samo otežujejo, nikakor pa ne olajšujejo, kadar

gre za takšna škodljiva dejanja.«
● Predsednik ZAR Naser se je med svojim obiskom v Jugoslaviji mudil tudi v Sloveniji, kjer je obiskal več krajev, med njimi tudi Ljubljano. V spremstvo predsednika Tita je obiskal dvorano Mestnega sveta Ljubljane, kjer so ga proglasili za častnega meščana slovenskega glavnega mesta. To je prvi tuji državnik, ki mu je Ljubljana izkazala to posebno čast. Izmed Jugoslovanov sta prejela to priznanje samo tovariša Tito in Kardelj.
● Predsednik republike Josip Broz Tito je odklival pisatelja Miroslava Krležo ob njegovih sedemdesetletnici z redom republike z zlatim vencem. Umetnik, priznan tudi širom po svetu, je prejel to visoko odklikovanje za posebne zasluge v javnem delovanju.

SAMOUPRAVLJANJA NI BREZ ZAUPANJA V LJUDI

● Kakor smo že poročali, so v Novem Sadu odprli 30. mednarodni kmetijski sejem. V nedeljo ga je obiskal tudi tovariš Tito, ki je v izjavi poudaril, da je opazil velik napredek v kmetijstvu. Po njegovem mnenju smo lahko optimisti, ne glede na to, da je kmetijstvo še vedno odvisno od elementarnih in nekaterih drugih pogojev.
● Splošna gospodarska banka je že konec marca odobrila 20 zahtevkov za gradnjo, rekonstrukcijo in modernizacijo gostinsko-turističnih objektov. Na ponedeljkovi seji je odobrila nadaljnjih 16 investicij. Med odobrenimi zahtevki je tudi posojilo 583 milijonov din za zdravilišče Dolenjske Toplice, kjer bodo povečali zmogljivosti za 242 ležišč.

Zdravilišče Čateške Toplice je dobilo investicijsko posojilo 523 milijonov din za gradnjo turističnega hotela s 100 ležišči, za restavracijo, hidroterapijo in letno športno kopalnico. Banka je vezala odobritev na ustrezni vpis obveznic Splošne gospodarske banke iz občinskih investicijskih skladov.
● Svet za kmetijstvo in živilsko industrijo pri Gospodarski zbornici SRS je znova načel vprašanje prepovedi točenja odprtih vin, vsaj v večjih potrošniških središčih in turističnih krajih. To naj bi storili zaradi tega, da bi preprečili razno mešanje vin. Na vinskih kartah naj bi bili obvezno označeni poreklo, letnik in dobavitelj določene vrste vina.
● Da bi imeli potrošniški krediti še pomembnejšo vlogo na trgu, predlagajo, da bi odstranili nekatere administrativne ovire. Tako menijo, da menice z žiranti naj ne bi bile edini način zavarovanja kredita. Razen prek menice naj bi se banka zavarovala prek »zastavila«, ki bi lahko bilo zelo različno, kot na primer žiro račun, hranilna knjižica, kmetijski inventar, zemlja ali kakšna druga trajna vrednost.
● V letošnji turistični sezoni se bo pojavilo v primorskih krajih okoli 30 trgovin na kolesih. V nekaterih turističnih središčih so zgradili nove trgovske lokale. Vse to bo nedvomno pripomoglo k jačanju materialne osnove turizma, ker samo naravne lepote še ne zagotavljajo večjega priliva tujih turistov v našo deželo.
● V nedeljo okrog 11. ure je presenetil Ljubljančane in prebivalce bližnjih krajev močan potres. Občutili so ga kot močno valovanje morja. Potresni epicenter je bil v bližini Litije. Močne sunke so čutili tudi v Domžalah, Kranju, Kamniku in Gornjem gradu. Med potresom so se podirali dimniki, z idov se je krusil omet, s streh pa so padali strešniki. Nekaj ljudi je bilo laže ranjenih.

Zaradi slabega vremena slabši promet

20. maja je bilo novomeško semjišče zaradi slabega vremena slabše obiskano kot sicer. Kupcem je bilo na voljo 836 prašičev, od katerih so jih 674 prodali. Cena je bila tokrat nekoliko nižja kakor na zadnjem sejmju.

Iz Niša

pošiljajo prisrčne pozdrave z najboljšimi željami za 25. maj, domačim pa lepe pozdrave vojaki: Lojze Zupančič, Franc Vskorec, Lojze in Feliks Božič.

POPRAVEK

V vest »PREDLOG ZA NASO NOVO HIMNO«, ki smo jo objavili pretekli četrtek, se je vrnila neljuba tiskarska napaka: namesto natiskane stava »Prejšnji teden se je v Beogradu končal izredni kongres Zveze komunistov Jugoslavije...« bi moralo biti zapisano: »...kongres Zveze komunistov Jugoslavije...« Bralce prosimo, da neljubo napako tiskarne »Dela« oprustijo. Uredništvo

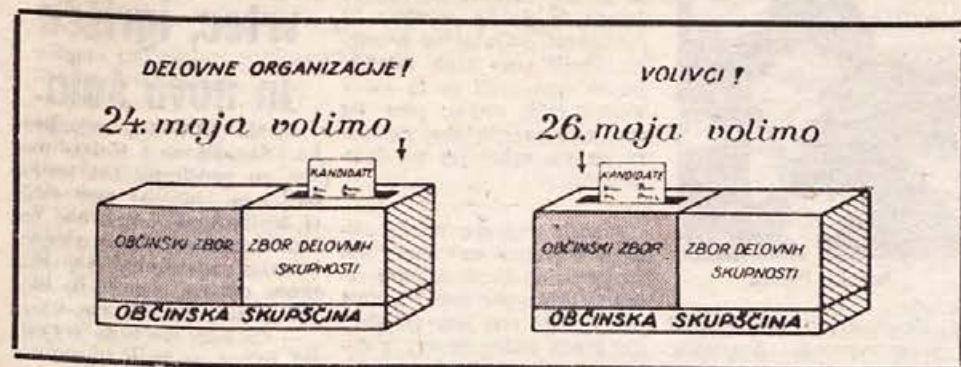
Izpolnili bomo dolžnost do sebe in drugih

(Nadaljevanje s 1. str.) Socialistične zveze, seji drugače — bomo vplivali na delo občinske skupščine, na njene odločitve in na uresničevanje njenih aktov, ki bodo izražali naše delavskega sveta ali skupne interese. Ali bolje: občinska skupščina ne bo mogla uspešno delati brez našega sodelovanja. Njene odločitve ne bi imele pravega učinka brez

kar je cesarjevega. Danes zavest občana merimo po tem, koliko je pripravljen sodelovati pri urejanju družbenih zadev, ki so tudi njegova lastna zadeva, pri uravnavanju življenjske skupnosti, katere član je tudi sam. Ne gre torej za poslušnost, pokornost, podložnost ali kaj podobnega. Narobe: občan ima toliko večjo družbeno veljavo, njegov prispevek

samo po svoji glavi, brez dogovarjanja z občani, ne da bi prisluhnili težnjam delovnih ljudi ali celo proti njihovim interesom, bi to pomenilo zlorabo zaupanja. Vsak posamezni odbornik in občinska skupščina kot celota se morata zavedati, da nista sama sebi namen, da predstavljata občino, torej občane ki bdijo nad njunim delom.

- Jutri in v nedeljo
- bomo izpolnili dolžnost do sebe in drugih delovnih ljudi, s katerimi nas družijo skupni interesi. Z izpolnitvijo svoje dolžnosti bomo potrdili dosežanje pot in izrazili pripravljenost, da gremo še naprej po poti napredka: za bogato vsestransko rast naše občine in za razcvet vse jugoslovanske skupnosti.
- Z množično udeležbo na volitvah, kjer bomo volili odbornike občinske skupščine, bomo dokazali, da živimo s svojo občino in da smo njeni aktivni člani.

tiste konkretne politike, ki jo snujemo v vsakdanjem življenju, pri samostojnem odločanju o zadevah v podjetju, v stanovanjski hiši, na šoli in drugje. To pa pomeni, da je delovanje samoupravnih organov v občini prepletano med seboj, v medsebojni odvisnosti. Zaradi tega je nemogoče, da bi se občinska skupščina za štiri leta, do novih volitev, osamosvojila od občanov in delala po svoji glavi.

pri bogatitvi družbe in s tem tudi sebe je toliko večji, kolikor manj je podložnik.

Ko bomo dali svoj glas za odbornika, kar smo seveda dolžni storiti, če nam je napredek občine pri srcu, ne smemo tega storiti tako, kakor da bi se znebili bremena, češ: zdaj pa plavaj, kakor veš in znaš! Odbornik kot posameznik in občinska skupščina kot celota ne bosta mogla uspešno delati, če ne bomo sodelovali z njima, usmerjali njuno delo, jima dali pobude in ju kritizirali, če bo treba. Kolikor bolj bodo odločitve občinske skupščine rezultat najširše razprave na sestankih Socialistične zveze, zborih volivcev in na drugih demokratičnih tribunah, toliko večje bo zagotovilo, da bodo ugodno sprejete pri občanin in da jih bodo naši državljani. Njegova stopnja »državljanstva zavesti« se ne meri samo po tem, ali je sodeloval na volitvah, ali poslušno izpolnjuje »predpise države« in ali »daje bogu, kar je božjega, cesarju pa,

Tudi odborniki se morajo zavedati, da sprejemajo z izvolitvijo veliko obveznost do občanov: skozi mandatno dobo bodo morali opravičiti njihovo zaupanje. Če bi delali

KANDIDATKA ZA SOCIALNO-ZDRAVSTVENO SKUPINO OBČINSKE SKUPŠČINE

— Delam na referatu za mladinsko varstvo za mladoletne prestopnike, zato o teh stvareh najlaže govorim. Za otroke, ki so potrebni posebnega šolanja, bi morali imeti več denarja, prav

tako za njihovo nadaljnje učenje po končani posebni šoli. Včasih damo težke milijone za otroke, ki so prizadeti z vidom ali sluhom, da končajo osemletko v Ljubljani, potem pa ne vemo, kam z njimi. Zanje bi morali imeti posebne delavnice, kjer bi se lahko usposabljali za življenje in si sami služili kruh, tako pa so mnogi vse življenje v breme skupnosti.

Pri svojem delu opažam, kako nam manjka psiholog. V Novem mestu ga sploh ni-

mamo, pa bi ga res nujno potrebovali. Uspešno delo z mladoletniki terja skupno delo psihologa, pedagoga in socialnega delavca, to pa pri nas ni mogoče, ker kot rečeno, nimamo psihologa. Nekateri tovariši te stroke se vozi iz Ljubljane in honorarno dela pri nas, kadar imamo komisije za kategorizacijo otrok. Pri nekaterih otrocih se pojavljajo motnje, ki bi jih psiholog lahko odpravil, če pa jih zanemarimo, srečamo dostikrat takega otroka kot mladinskega prestopnika. V zadnjem času res ni veliko deliktov te vrste, pač pa je problematična vzgoja otrok.

Tako nam je povedala 23-letna socialna delavka Marija Prah iz Novega mesta, ki kandidira za skupino zdravstva in socialnega varstva v občinskem zboru delovnih skupnosti.

Čestitka iz Sombora

Belokranjski in dolenski fantje, ki so pri vojakih v Somboru, čestitajo za dan mladosti in pozdravljajo svoje. Marjan Zugič, Jože Vodopivec, Jože Slak, Peter Zunič, Anton Rožič, Stanko Simonič, Anton Husič, Leopold Matkovič in Peter Matkovič.

Občinski komite ZMS v Novem mestu je prejšnji teden organiziral več posvetovanj mladih volivcev. Na teh koristnih srečanjih so se mladi volivci pomenili o načelih nove ustave, o volitvah, predvsem pa o problemih svoje organizacije, pri čemer so posebej poudarili nujno potrebno izgradnjo stanovanj za mlade ljudi.

NARODI JUGOSLAVIJE!

Zgodovina nas je naučila, da samo enotni in pobrateni lahko kljubujemo vsem težavam in uresničujemo svoje smotre v boju za lepšo prihodnost. S krepitvijo socialističnih družbenih odnosov in čedalje večjo vlogo delovnega človeka v določanju poti našega razvoja se bo krepil temelj bratstva in enotnosti vseh narodov Jugoslavije. Zveste družbene sile morajo nenehoma krepiti solidarnost vseh delovnih ljudi, poglobljati zavest o enotnosti posameznih in skupnih interesov, razvijati kar največjo odgovornost vseh in vsakogar za skladen socialistični razvoj.

MLADINA JUGOSLAVIJE!

Socializem je tvoja sedanost in prihodnost. Samo v socialističnih odnosih človeške solidarnosti in humanosti, v visoko razviti socialistični družbi je smisel tvojega boja in življenja. Zato se uči, ustvarjaj, bodi neutrudljiv graditelj socializma in dosledna idealom borcev revolucije.

VOLIVCI, OBČANI IN OBČANKE!

Z zaupanjem lahko gledamo v našo prihodnost. To lahko storimo, ker občan proizvajalec in upravljavec čedalje bolj neposredno odloča o pogojih svojega dela, razvoju svoje delovne organizacije, komune in vse skupnosti.

Ena izmed oblik tega odločanja so tudi bližnje volitve v skupščino.

Glasujemo za krepitev resničnih socialističnih družbenih odnosov in demokracije, za materialni in kulturni napredek dežele, za mir in socializem.

Izvolimo tiste, ki se bodo dosledno zavzemali za samoupravljanje, za zgraditev socialistične družbe svobodnih ljudi, za hitrejši ekonomski napredek, za čedalje boljše življenjske pogoje delovnega človeka, za enotnost enakopravnih in pobratenih jugoslovanskih narodov in narodnosti, za solidarnost delovnih ljudi, za ideale naše revolucije.

Izvršni odbor zveznega odbora SZDLJ

SPREJEMI MLADIH VOLIVCEV

- Mladina novomeške občine se je zborov volivcev, na katerih so izbrali odborniške in poslanske kandidate, zadovoljivo udeleževala, samostojno je organizirala 9 zborov mladih volivcev, posvečenih zlasti tistim mladincem, ki bodo letos prvič uveljavili svojo volilno pravico. Razprave sicer niso bile povsod tako živahne, kakor bi pričakovali, so pa obdelale precej problemov, ki težijo mlade ljudi, in čemur bodo morali prisluhniti tudi tisti mladinci, ki bodo izvoljeni v predstavniška telesa.

Trenutno so med mladino najbolj aktualni pogoji, kako bodo okrasili volišča in kar najbolj pomagali, da bodo bližnje volitve lepo uspele. Ponekod so se že odločili, da bodo odšli na volišča kar skupinsko.

V dneh pred volitvami se bodo z mladimi volivci, zlasti s tistimi, ki bodo tokrat prvič pred glasovalno skrinjico, posvetovali predsedniki krajevnih organizacij Socialistične zveze na podeželju in predsedniki delavskih svetov v delovnih kolektivih gospodarskih organizacij, ki bodo v ta namen priredili svečan sprejem za mlade volivce.

Dolenjski fant

ki je pri vojakih v Makedoniji, pošilja vsem znancem, domačim in sorodnikom lepe pozdrave, mladini pa čestita za praznik mladosti. Jože Lužar, doma z Vinice pri Smarjeti.

Mornarja iz Splita

toplo pozdravljata vse znance in mladino, kateri želita ob njenem prazniku 25. maju še mnogo delovnih uspehov. Franc Pucelj iz Dobruške vasi in Lojze Božič z Dobrave.

Čestitka iz Dubrovnika

Vsem aktivom mladih organizacij želimo še mnogo uspehov in jim čestitamo za 25. maj, obenem pa pozdravljamo vse domače in prijatelje iz mirnopeške doline. Vojak Janez Krevs.

Koledar volitev

24. maj	● Volitve v zbor delovnih skupnosti
26. maj	● Volitve v občinski zbor in kmetijsko skupino zborov delovnih skupnosti

„Brežiška občina se je lepo razvila“

SREČANJI

Niko Perkman iz Brežic kandidira v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine Brežice. Rojen je leta 1937, po poklicu pa je visokokvalificirani avtomehanic. V Agroservisu v Brežicah je zaposlen že od leta 1954, torej odkar se je izučil. Končal je nižjo gimnazijo. V Agroservisu je član izvršnega odbora sindikalne podružnice, je pa tudi član občinskega komiteja ZKS v Brežicah.

radi slišali še vaše mišljenja o nalogah bodoče občinske skupščine. — Mislim, da je največja

Niko Perkman

naloga vseh občanov dosledna uresničitev vsega, kar nam nalaga letni program razvoja občine. Letošnji plan je, upoštevaje razpoložljiva sredstva, — na žalost nam prav teh močno primanjkuje — zelo dobro zastavljen. Rad bi poudaril tudi to: manj bo treba ostajati pri razgovorih in bolj kot doslej uresničevati sklepe. Toliko o letošnjem letu. Glede daljnoročnih nalog pa mislim, da si lahko veliko obetamo od turizma; zlasti za naše področje, ki leži na pol poti med Zagrebom in Ljubljano ob sodobni avtomobilski cesti, je turizem zelo pomemben. Razpoložljivih sredstev v gospodarstvu, ki jih je že tako premalo, pa ne bomo smeli drobiti.

Stanislav Plavec, rojen 1. septembra 1940 v Novem mestu. Maturiral leta 1960. Ze v gimnazijskih letih mladinski aktivist in priljubljen tovariš. Član ZK od leta 1959. Sedaj študent 3. letnika ekonomske fakultete v Ljubljani in kandidat v zbor občinske skupščine prve volilne enote v Novem mestu.

— Kaj misliš o svoji kandidaturi in kako gledaš na nekatere probleme v naši občini, predvsem gospodarske?

— Čeprav študiram v Ljubljani, sem dovolj doma, da poznam razmere v našem kra-

Stanislav Plavec

ju. Kandidaturo sem sprejel s presenečenjem. Smatram, da je to veliko priznanje in zaupanje občanov, ki so me predlagali v svoji volilni enoti. Kot bodočega ekonomista me zanima predvsem gospodarski razvoj naše občine. Govod seveda primanjkuje kadrov; zlasti mlade inteligence, ki bi z delovnim polem in znanjem zadošila potrebam hitrega razvoja vseh gospodarskih dejavnosti.

— Kaj si želiš, da bi Novo mesto na hitro dobilo?

— V prvi vrsti kopaljšče! Potem, da bi športne objekte izkoriščali v namene, katerim naj res služijo. Kot Novomeščan pa si še želim, da bi dostojno praznovali 600-letnico našega mesta.

Se eno srečanje. To je Zofka Prah, 22-letna uslužbenka ObLO v Novem mestu. Letos bo šla prvič na volišče.

— Kako g'edaš na nedeljske volilne? Imaš kakšne posebne želje?

— Volilne pričakujem z velikim zanimanjem; ne samo zato, ker bom prvič volila, temveč predvsem zato, ker se bo tukaj izrazila resnična ljudska volja v vsej svoji razsežnosti in resnični demokraciji. Razen tega sem zelo vesela, da se mladim ljudem tako veliko zaupa in da se je žena uveljavila kot enakoverden tovariš moškemu, v vseh oblikah družbenega življenja.

— In želje?

— Da bi kulturno življenje v Novem mestu resnično zaživelo! Inicijativa 63 — zakaj ni še več takšnih prireditev? In da bi dobila mladina že tolikokrat obljubljene prostore. Imeli smo klub mladih, pa so nam vzeli še to sobo! Veliko želja imam; vem, da vse niso uresničljive, nekatere pa so; zakaj jih ne dosežemo?

Srečali smo dva mlada človeka slučajno na ulici. Mesto je polno ljudi, sobotni večer je. Reka gre kakor srebrni pas v soju luči naprej. Tudi oni grejo vedno naprej, z duhom časa, mladi in starejši, ki poznajo težje dni. Dragoceni so njihovi izkušnji so jim kazipoti.

S. L.

Zofka Prah

Mimi Udovič

Potrebujemo vrtec, igrišče in novo šolo

MIMI UDOVIČ, uslužbenka »Novoteksa« v Novem mestu, so predlagali kot kandidatko za občinski zbor volilni bršlinskega konca nad železniško progo. Na vprašanje, katerim problemom bo v ljudskem odboru posvečala največ pozornosti, je povedala: — Če bom izvoljena v ljudski odbor, se bom v prvi vrsti zavzemala za razbremenitev žena pri delu. Pri nas v Bršlinu se je zadnja leta močno razvila industrija in je mnogo žena zaposlenih. Ker si gospodinjke pomočnice večina ne more privoščiti, niti jih ni dobiti, si pomagajo tako, da z možem delata v izmenah in pazita na otroke, eden dopoldne, drugi popoldne. Zaradi tega imajo vse tovarne velike težave, kadar sklicujejo sestanke bodisi organov samoupravljanja ali ostalih. Vrta ni nobenega, igrišča tudi ne, trgovin pa je za tako razvit industrijski predel pre malo. Če bi bile žene razbremenjene pri delu doma, bi se tudi lahko v večji meri vključevale v delo različnih organizacij.

Kot članici šolskega odbora novomeške osemletke mi je tudi dobro znan problem gradnje nove šole. Na to bo treba misliti, saj sedanja stavba nikakor ne zadošča več potrebam. Vemo pa, da vsako leto prihajajo novi učenci in da je z dvema šolskima izmenama šolsko poslopje ves dan docela zasedeno. Otroci iz Karteljevega, Prečne in ostalih oddaljenih krajev, ki imajo vsak drugi teden šolo popoldne, prihajajo v zimskem času domov v popolni temi. To res ne gre! Če bi imeli novo šolo in več učilnic na razpolago, bi lahko vsi oddaljeni otroci hodili k pouku dopoldne. V zvezi z gradnjo nove šole pa nastane vprašanje sredstev. Vem, da jih trenutno nimamo, zdi se mi pa, da bi jih morali začeti s skupnimi močmi takoj ubirati.

— Kaj pravite h govornicam, da se umetno osemenjevanje živine ne obnese?

— Tako vam povem: umetno osemenjevanje je pametna stvar. Krave se letos resda ne brejijo tako, kot so se sicer. Vzrok pa ni v umetnem osemenjevanju. Huda zima je bila, krme je premalo, krave so podhranjene, pa se ne obrejšijo tako, kot so se prej.

„Z razvojem in s korakom življenja se je treba sprijazniti in iti z njima vstric...“ meni tovariš Jože Sepec

Delovni ljudje!

Hitreje bomo napredovali, če bomo odločneje razvijali samoupravljanje kot največjo pridobitev delovnega človeka in se vztrajno borili zoper vse antisocialistične pojave, zlasti proti birokratizmu, malomeščanski brezbriznosti, lokalizmu in drugim oblikam sebičnega pozabljanja na interese delovnega človeka in skupnosti.

V tem boju sta program ZK in nova ustava Socialistične federativne republike Jugoslavije močno orožje v rokah slehernega državljanca, njegovih organov in organizacij.

„Naloge ne bodo lahke“

Ivan Abram je kmetovalec, doma iz Dobrave pri Kostanjevici. Že ko se približa domačiji, zlahka ugotoviš, da si na trdni kmetiji, ki jo vodi večša roka. Tovariš Abram kandidira za odbornika občinskega zbora občinske skupščine Videm-Krško.

— Ko ste sprejeli kandidaturu, tovariš Abram, ste se gotovo ozrli po nalogah, ki čakajo odbornika z vašega področja?

— Ker nisem edini kandidat, lahko rečem, da bo imel odbornik, ki bo izvoljen, kar precej dela. Veliko neurejenih poti je tod okoli. Na Vodenice, v Orehovec in Ržišče na primer. Proti Vodenicam so ljudje sami začeli graditi cesto. 1 kilometer je narejeno po vojni, še nekaj kilometrov bi jo bilo treba zgraditi, pa bi imela naselja Male in Velike Vodenice ter Ržišče

povezavo s cesto, ki jo gradijo iz Sentjerneja na Ban. Zdaj so odrezani od sveta, zato bi jim to veliko pomenilo.

— Kako sodite o dosedanjih politikah ljudskega odbora na vašem področju in v kmetijstvu?

— Zadnja leta je bilo težko utirati pot za kooperacijo. Letos, ko so bili ljudje za to, pa gnojil ni... Težko je, zasebni kmet pa se kljub temu vživlja v nove načine kmetovanja. S cenami pridelkov so težave. V to kisljo jabolko bo treba vgrizniti in spraviti cene na ekonomsko osnovo. Sadržje letos lepo kaže, če bo cena, si bodo ljudje opomogli. Tudi krme in žit bo dovolj, če ne bo kakšne ujme. Politika ljudskega odbora je bila dobra, ni ji kaj reči. Kmetu pa bo le treba jasno povedati: tu boš ostal, tu bomo zaokroževali zemljišča in tam podružbivali.

— Najin razgovor je pri koncu: le še to povejte, kako gledate na kostanjevski turizem?

— Priključek na avtocesto je potreben asfaltiranja, to je prvo. Naše gostinstvo se ne obnese, tudi tam bo treba kaj ukreniti. Kostanjevška okolica je lepa. Grad preurejajo. Sivalnico imamo v gradu, obrat zdravilnih zelšč se obeta, dve mizarstvi sta in kleparstvo. Vse to kaže razvijati še naprej. Ureditev okolja za turizem veliko velja. Več denarja bi potrebovali za krajevne zadeve. Priznati pa moramo tudi to: ko bi dala občina ves proračun za potrebe kateregakoli področja na podeželju, bi bilo za vse želje premalo... Kdo, ki je umrl pred vojno, bi se moral zbuditi. Zvrtilo bi se mu

Za dan mladosti

pošiljajo slovenski fantje, ki so pri vojaki v Banja Luki, tople pozdrave in čestitke vsej slovenski mladini, domačim pa lep pozdrav! Tone Javornik, Karlo Urek, Marko Smalc, Jaka Smolej, Mario Gregorič.

v glavi, ko bi videl ves napredek zadnjih let... »Oživilje« bi nam najbolje povedal, koliko smo naredili. Mi, kar nas je mlajšega rodu, pa skušamo razumeti razvoj in se lotevamo vsega, kar je novo. Naš odbornik pa bo imel polne roke dela, to drži!

Jože Sepec je kmetovalec iz Cundrovca pri Brežicah. V starejšo generacijo šteje. Otepal se je kandidature, ker je bil vsa leta po vojni razen v eni mandatni dobi odbornik OLO. Zaradi povezanosti delovanja nove skupščine z delom prejšnjega ljudskega odbora pa bo moralo ostati tudi nekaj starih odbornikov. Zato je nazadnje le sprejel kandidaturu za odbornika občinskega zbora občinske skupščine Brežice.

— Kot odbornik ste star maček, povejte torej kaj o pripravah na volilne, tovariš Sepec!

— Priprave gredo kar dobro! Bolj demokratično je vse, kot je bilo včasih. Ljudje pa niso z vsakim kandidatom zadovoljni, veste! Veliko razpravljajo o tem, kdo naj jih zastopa. — Tako je povedal in takoj prešel na probleme svojega okoliša:

— Pri nas je največ preglaVIC z jezerom ob Sromeljščici. Tod je poplavno področje. Sromeljščica prinaša naplavine, korito je zatrpáno in zato poplavlja. Nekaj bo treba ukreniti ali odpisati davke ali regulirati strugo. Naredili smo na občino vlogo za odpis davkov. Videti je, da se strinjajo.

— Se o kmetijstvu povej- te kaj, saj pravijo, da ste dober gospodar!

— Kar dobro gre. Zadruga nam gre na roko s strojnimi uslugami. Vprežne živine je malo. V desetih dneh sem s pomočjo zadruga opravil vse za setev. Z umetnimi gnojili je letos težko, ker ni nitro-

„Brez zadruga res ne gre več!“

monkala. Krivi pa smo kmetje sami, ker ga nismo kupovali v jeseni, ko ga je bilo dovolj. Tistih nekaj vrec bi lahko vsakdo spravil doma in še na kredit bi lahko dobil. Letošnje leto je dobra šola za vnaprejš!

— Ze doslej ste bili odbornik, torej poznate delo ljudskega odbora?

— Rekel bi, da je bilo kar dobro. Odbor se je precej mujal, da bi se zvelikli iz težav, v katerih smo bili. Pri nas je veliko odvisno od kmetijstva, ker ni industrije. Ljudje pač potarnajo za davke, toda kaj storiti? Davki so v naši občini glavni dohodek. Kakšna nova tovarna bi nam zelo prav prišla. Večji dohodek bi bil in tudi ljudi s podružbljenih zemljišč bo treba nekje zaposliti.

— Z gozdarstvom je pri vas težko, kaj kaže ukreniti? Kako sodijo ljudje?

— Nekateri tako, drugi spet drugače. Gozdov pa imamo komaj za domačo porabo. Isekani so. Spremeniti in obnoviti jih bo treba. Topole bi po mojem bile primerne, jaz sem že poizkusil. Nekaj sadik sem na svojem posadil. Rečem vam, rastejo, da je veselje! Mi, kar nas je lastnikov gozdov, pa imamo premalo denarja za večjo akcijo. Če bo dala družba — videti je, da bo — se bomo morali sprijazniti z novim gospodarjenjem v gozdovih. V začetku bo najbrž težko, tako kot je bilo pred leti s kooperacijo. Odklanjali smo zadrugo in kooperacijo, danes pa ne bi znali kmetiti brez zadruga.

Ivan Abram

NAJPREJ ZEMLJA, NATO VSE OSTALO

Lojze Bradač, predsednik zadrúžnega sveta kmetijske zadruge Dolenjske Toplice, nam je povedal pred dnevi:

»Ljudje, ki preudarijo in razumejo razvoj, odobravajo to, kar dela naša zadruga. Nazadnjakov je na srečo pri nas zelo malo. Ko smo začeli letos krčiti 35 hektarov stelnikov, so nekateri starejši nezaupneži trdili: 'Ta stelnik je marsikoga živel' ...

To so besede iz ust ljudi, ki se s tem, kar je novo, težko sprijaznijo. Njihovi trditvi navkljub pravim jaz: boljše bodo živeli ljudje, če bo namesto stelje rasla pšenica! Počasi in previdarno delamo, zato pa so uspehi veliki. Nove oblike kmetovanja in novi načini so za kmeta privlačni.«

Mnogo besed je bilo, še več pa dejanj. Začelo se je po vojni. Prebivalci vasi na področju, ki ga dandanes zadruga Dolenjske Toplice, so začeli odhajati v tovarne. Na zemlji je bilo že od nekdanj premo kruha in zasluzka. Razvijajoča se indu-

ga ljudskega premoženja ter majhnih del odkupljenih. To je bilo v času, ko so na našem področju rasli prvi hmeljevi nasadi.

1960. leta se je razmahnil odkup zemljišč. Delovne sile za obdelavo je primanjkovalo, ker se je mladina večji del zaposlila v industriji. Ljudje so zemljo ponujali. Zadruga je odkupovala vse, brez izjeme. Družbena posest se je povečala od prvotnih 37 hektarov na 132. V letu 1961 se je odkup nadaljeval, tako da je bilo konec leta že 198 hektarov družbenih površin, še bolj se je razmahnil v letu 1962, ko je bilo v zadrugi že 536 hektarov zemljišč.

V tem času je po treznem razmišljanju obveljalo načelo: odkupiti vsako parcelo, ki je na ponudbo. Navidezno je bilo takšno stališče morda res videti nerensko in neutemeljeno. Razmetane parcele so se kopičile. Kdo jih bo obdeloval in kolikšni bodo stroški prevozov strojev za obdelavo? Tako so se vpraševali mladeži. V letu 1962, ko je sledila prva arondacija, pa se je pokazalo, da je vsaka odkupljena parcela prišla prav, bodisi kot osnova za zaokroževanje, bodisi kot zemljišče, katero so lahko nudili v zameno za površine, ki jih je zajelo zaokroževanje.

Najprej pred svojim pragom — in razgrnjeni načrti

Po prvi arondaciji se je v letu 1962 povečal obseg družbenih površin na 536 hektarov, po drugi pa je že dosegel okoli 650 hektarov. V zadrugi pravkar pripravljajo tretjo arondacijo.

Lastniki so se sprijaznili s politiko podružbljanja zemljišč in ne kažejo več nekdanjega nerazumevanja. Kmetijska zadruga je svoje načrte razgrnila pred prebivalci svojega področja. Brez skrivanja so povedali: vse površine primerne za strojno obdelavo, pridejo v poštev za podružbljanje. Začeli so pri članih svojega kolektiva in pri zadrúžnih organih. V kolektivu kmetijskih obratov KZ Dolenjske Toplice ni prav nobenega člana, ki bi bil polproletarec. Dal so zgled pri podružbljanju zemljišč.

Že pred začetkom akcije podružbljanja, pa tudi potem, ko je že stekla, je bilo brez števila razprav po vaseh, po zborih volivcev, na zadrúžnih sestankih in povsod, kjer se je zbralo več ljudi. Utemeljevali so takšen razvoj kmetijstva, odgovarjali na vprašanja, ki so jih zastavljali kmetovalci, in pojasnjevali. Nobenega skrivanja ni bilo, »karte so dali na mizo«, kot pravijo sami.

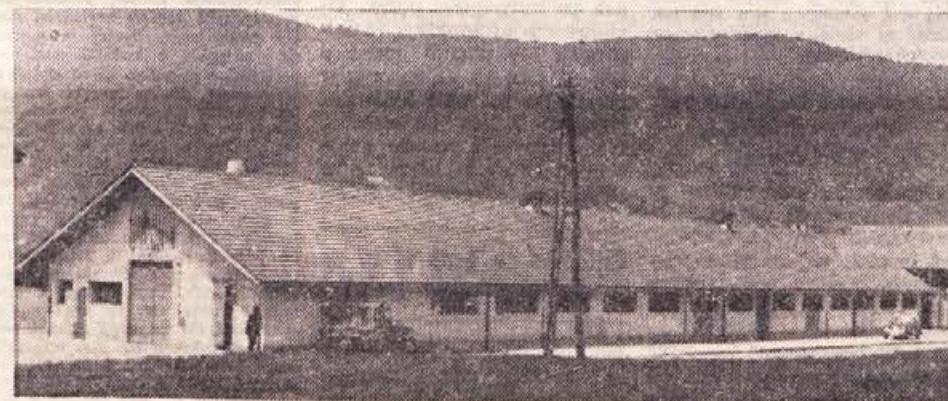
Živinoreja in hmelj ter poljski pridelki za kolobar

Vzporedno z odkupom zemljišč so nastajali načrti za usmerjanje družbene kmetijske proizvodnje v zadrugi. Področje je takšno, da je omogočalo živinorejo, dosedanji nasadi hmelja so se tako obnesli, da bodo povečali s hmeljem zasejane površine na 15 hektarov, na preostalih zemljiščih pa bodo pridelovali razne vrste krme za živino ter tudi poljščine.

V družbeni proizvodnji so se že izoblikovali trije okoliš in obrati. Na področju Jurke vasi živinorejski obrat s kravami molznicami ter hmeljarstvo proizvodnje, na področju Dol. Toplic ter Gor. Sušicah, nekaj pa jih bodo dobivali iz pogodbene reje.

Proizvodnja vseh treh obratov sestavlja celoto

Svojevrsna in gospodarsko utemeljena posebnost družbene proizvodnje v KZ Dolenjske Toplice je tudi v tem, da je specializirana proizvodnja posameznih obratov tesno povezana. Hmelj potrebuje veliko naravnega hlevskega gnoja. Hmeljiščem v Jurki vasi ga bo nudil v izobilju hlev, kjer je že zdaj 87 krav molznic. Zmogljivosti hmeljske sušilnice so večje od dosedanjih nasadov, zato jih bodo povečali. Prevozi hmelja v zaslina skladišča v Straži so skupaj s tem, ker se je kvaliteta hmelja zaradi prevozov manjšala, veljali približno milijon dinarjev. Prav toliko so veljali dokler niso zrasli objekti v Jurki vasi, odkup in prevozi gnoja. Danes bi bilo brez novega obrata v Jurki vasi prav gotovo za okoli 3 milijone in pol več stroškov na hmeljišču. Prevozi so se odtlej namreč močno podražili.

Pogled na enega najlepših kmetijskih objektov pri nas, pa morda tudi v naši republiki: na obrat krav molznic, bodočo »tovarno« naravnega mleka v Jurki vasi

Ce hitite z avtomobilom iz Novega mesta proti Dol. Toplicam, boste na levi strani nasproti hmeljeve sušilnice opazili skupino stavb. Na prvi pogled ni vsakdo rekel: to je pa tovarna. In vendar ni tako: tam je mlečna farma v Jurki vasi. Čisto in snažno je okoli 11 milijonov. V kleti bo prostora za 12 vagonov semenskega krompirja, v pritličju bodo strojne lope, v ostalih dveh nadstropjih pa skladišča za hmelj in reprodukcijski material.

Dejavnost zadruge se spreminja

Pred štirimi leti je gozdarstvo zajemalo 60 odst. dejavnosti zadruge. Vzporedno s podružbljanjem zemljišč se je vloga gozdarstva vedno bolj zmanjševala, lani je kmetijstvo predstavljalo 62 odst. dejavnosti, letos pa se bo delež kmetijstva povečal še bolj. 376 milijonov skupne vrednosti proizvodnje v letošnjem letu se bo po načrtu razdelilo tako: lastna kmetijska proizvodnja 81 milijonov, 145 milijonov odkupi in reprodukcijski material, 150 milijonov pa gozdarstvo.

Osnovna sredstva zadruge so vredna 184 milijonov in pol. V letu 1961 so naložbe dosegle 109 milijonov, preostanek pa je bil investiran lani. Hlev v Jurki vasi je veljal 28 milijonov 600 tisoč dinarjev. Za nakup zemljišč so lani porabili 13 milijonov dinarjev, letos pa je namenjenih za to 20 milijonov. Zadruga je obremenjena s nekaj manj kot 57 milijoni kreditov. Vrednost lastne proizvodnje narašča veliko hitreje kot investicija: lani je znesla 23 milijonov, letos pa bo poskočila na 81 milijonov. V Jurki vasi nameravajo graditi novo skladišče, ki

Tudi smodnik in plug se včasih pobratita — to nam kaže naša slika. Med delom na nekdanjih stelnikih — parcela meri zdaj 35 hektarov — pri Dolenjskih Toplicah sta se ustavila na kratek pomenek traktorist Tone Markovič in minir Franc Žurga, ki minira drevesne panje

stavb. Drevje, ki bo kmalu zraslo v park, je že posajeno. Pustimo obratovodjo Stanka Cestnika, da nam bo povedal kaj več o tem obratu, ki je prav gotovo ena najbolj vzornih mlečnih farm v Sloveniji. Vrhu tega ima še to prednost, da je najbrž tudi najcenejša.

70 hektarov podružbljenih zemljišč je tod okoli. Največ je njivskih površin, največ je bilo odkupljenega lani. Na obratu dela 5 ljudi iz vrst prebivalcev, ki so prodali zemljišča. 87 krav molznic imamo trenutno. Mlečnost je okoli 2600 litrov na leto. Dokaj dober rezultat je to, čeprav nismo zadovoljni s njim. Krave so montafonke, zbrane iz vseh vetrov. Tretjega teleta ni imela še nobena, šele takrat prične dajati krava večje količine mleka. Tri najboljše molznice dajo po 19 litrov na dan, večina pa je takšnih z 9 ali 10 litri. Povprečna molznost je 8 litrov na dan. To je dokaj dobro, če upoštevamo, da smo hlev napolnili šele novembra lani. Ko bomo dogradili še dva hleva, bomo pričeli s strojno molžo.

Letos smo posejali 12 hektarov pšenice, 15 hektarov ko-

nji. Upravnik tov. Jože Pečko nam je povedal:

»Z dosedanjimi uspehi kooperacije nismo zadovoljni. Pogodbe so bile pre malo čvrste in vse premalo usmerjene v kvaliteto. Temu nameravamo letos narediti konec. V spomladanskem obdobju nam je napore za kvaliteto v kooperacijah področje pomanjkanje umetnih gnojil. V jeseni se bomo z gospodarji pogodili drugače: zadruga ti nudi to, to in to, bomo našli v pogodbi. Upošteval boš naša navodila, uporabil toliko umetnih gnojil in zaščitnih sredstev ter sorina semena. Ko boš pospravil posevek, nam boš oddal toliko tega, toliko tega in toliko tega.«

Na 540 hektarih kooperativnih površin bo lahko zadruga v sodelovanju z zasebnimi kmetovalci pridelala marsikaj, kar bo šlo s pridom na tržišče. Tudi pridelki, ki bodo dopolnjevali njeno lastno proizvodnjo, se bodo našli. Prav in boljše bo za zasebne kmetovalce in za zadrugo.

Obdelovalni stroji komajda zadoščajo za podružbljene površine. Treba jih bo dokupiti. Imajo 8 traktorjev (potrebujemo še vsaj 4), vse potrebne priključke, silokombajn, kombajn za žito, pa tudi drobilec za žito imajo. Omislili so si ga, ker nameravajo urediti lastno mešalnico močnih krmil. Za 1000 glav goved, kolikor jih nameravajo rediti, se to izplača.

Turistično področje je treba upoštevati

Dol. Toplice so znan turistični kraj. Mladi rod opušča kmetovanje in išče zaposlitev v Novem mestu in v Straži. Vsi objekti, ki jih gradi druga, naj bodo čim bolj urejeni in naj kar najmanj kvarijo okolico turističnega področja. Ob 35-hektarskem stelnikem kompleksu, ki so ga letos pričeli krčiti pri gozdičku med izlivom Sušice v Krko in cesto proti Podhosti, turistično društvo na pobudo zadruge že ureja sprehajališče. Dosedanje garaže v

TA PROSTOR SMO Odstopili KMETIJSKI ZADRUGI DOLENJSKE TOPLICE

Dol. Toplicah bo zadruga preuredila v skladišče, novo strojno lopo z mehanično delavnico pa bo zgradila na desnem bregu Sušice ob cesti proti Uršnim selom. V Dol. Toplicah in v Straži bo za potrebe prebivalcev in turizma uredila dve sodobni prodajalni sadja in zelenjave. V njih bo prodajala svoje pridelke (tople grede za zelenjavo že imajo, 40-hektarski sadni nasad pa nameravajo še urediti). Ob obratu v Jurki vasi bo zrasel park. Vse naštetu delajo zaradi turizma.

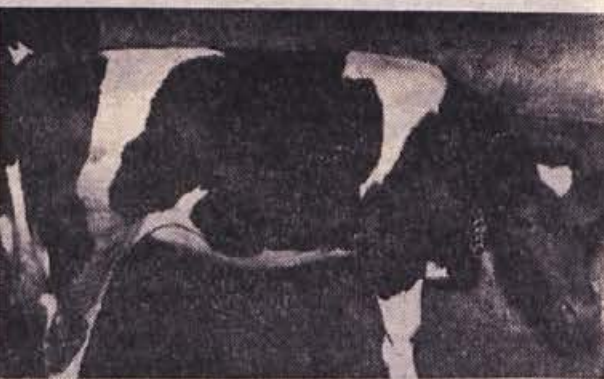
Življenje na vasi se izpreminja. Podružbljanje zemljišč ne izpreminja samo lastništva nad zemljo in kmetijsko proizvodnjo, ampak tudi ljudi. Ustvarja ljudi, ki so naklonjeni vsemu novemu, ker jih vse novo, kar je na področju pod partizanskim Rogom prinesla kmetijska zadruga, osvobaja nekdanjega suženjskega dela in jim bogati življenje.

Stanko Cestnik pripoveduje o mlečni farmi

Ce hitite z avtomobilom iz Novega mesta proti Dol. Toplicam, boste na levi strani nasproti hmeljeve sušilnice opazili skupino stavb. Na prvi pogled ni vsakdo rekel: to je pa tovarna. In vendar ni tako: tam je mlečna farma v Jurki vasi. Čisto in snažno je okoli 11 milijonov. V kleti bo prostora za 12 vagonov semenskega krompirja, v pritličju bodo strojne lope, v ostalih dveh nadstropjih pa skladišča za hmelj in reprodukcijski material.

Pogodbeno sodelovanje usmerjajo v kvaliteto

Pogodbene proizvodnje s kmetovalci, ki živijo na področju zadruge, ne zanemarjajo. Okoli 540 hektarov površin je v pogodbeni proizvod-

Takšna pa je Erika, najlepša telička v čredi frizijk, znanih krav mlekarič, ki jih v obratu na Gornjih Sušicah pripravljajo za mlečno farmo v Jurki vasi

Predsednik zadrúžnega sveta KZ Dol. Toplice Lojze Bradač

strija v Novem mestu: Novoles, IMV, SGP Pionir, Krka, Novoteks in še drugi obrati so privabljali mladi rod.

Stari ljudje so ostajali doma in zmanjevali z glavami. Nato je završalo: pojavil se je hmeljev nasad v Jurki vasi. Napovedi nejevernežev je že prva letina postavila na laž. V letu 1959 so bili odkupljeni prvi hektari zasebne zemlje. Prihodnje leto še več, danes pa ima kmetijska zadruga Dolenjske Toplice okoli 650 hektarov podružbljenih kmetijskih površin. Štiri leta so vmes. Štirikrat po 365 dni. Brez števila razlag, prepričevanj in razgovorov ter trdega dela. Danes v okolici nihče več ne zmanjuje z glavo, kadar kdo omeni KZ Dolenjske Toplice. Načrt, ki je slonel na temelju: najprej zemlja, nato pa vse ostalo, se je obnesel. Mladim zadrúžnim obratom je zagotovljena bodočnost. Dovolj bo krme za hleve, v katerih je živina, dovolj gnoja za hmeljeve nasade in tudi strojev je dovolj.

V dveh letih in pol: 650 hektarov zemljišč

Na Dolenjskem ni kmetijske zadruge, ki bi podružbila tako velike površine zasebnih zemljišč kot prav KZ Dolenjske Toplice. Tudi tukaj ni šlo zlahka, samo od sebe in brez težav. Leta 1959 je bilo na sedanjem področju 37 hektarov površin splošne-

Vsem zadrúžnikom in vsem prebivalcem čestita za krajevni praznik Dolenjskih Toplic

kollektiv

KMETIJSKE ZADRUGE DOL. TOPLICE

Jutri, 24. maja, vabimo vse člane delovnih skupnosti, v nedeljo, 26. maja, pa vse občane, da že v zgodnjih jutranjih urah na voliščih izpolnijo svojo osnovno državljansko dolžnost!

KMETIJSKA ZADRUGA NOVO MESTO:

V letu 1959 se je po kmetijskih zadrugah začela uveljavljati pogodbeno proizvodnja ali kooperacija, pred dve letoma pa smo že začeli povsod resno razpravljati o podružbljanju zemljišč in o sodobni, velikopotezni družbeni kmetijski proizvodnji na velikih površinah. Zasebni kmet, ki je bil v začetku podružbljanja zbežan, vse bolj in bolj spoznava, da je njegov prostor v razvijajočem se sodobnem kmetijstvu dokaj točno določen: služil bo kot dopolnilo družbene proizvodnje. Ta njegova naloga je morda bolj kot kjerkoli drugod prišla do izraza prav v Kmetijski zadrugi Novo mesto. Vzroki so dokaj preprosti: na območju občine Novo mesto deluje KGPK, ki zavzema pretežno del splošno ljudskih zemljišč, prostor Kmetijske zadruge pa je zaradi tega omejen. Omejen v tem smislu, da ji za podružbljanje preostane sorazmerno malo zemljišč, ki so primerna za strojno obdelavo. Morda je tu povod tega, da se novomeška zadruga razen z lastno kmetijsko proizvodnjo zelo resno ukvarja tudi s pogodbeno proizvodnjo.

Od 17 tisoč hektarov je le 6 tisoč hektarov primernih za strojno obdelavo

6000 hektarov površin je sorazmerno malo za kmetijsko proizvodnjo, ki stoji na sodobnih konceptih. Na preostalih 11 tisoč hektarih je tako interes družbe kot zadruge: razvijati pogodbeno proizvodnjo, upoštevaje dejstvo, da bo nekaj površin treba v prihodnosti pogozditi, 6 tisoč hektarov zemljišč pa pomeni v bodočem razvoju okoli 7 tisoč 500 glav goveje živine, kateri je zagotovljena krmska osnova.

Pogodbena proizvodnja je, kar je povsem razumljivo,

Stiriletna sadika gladkega bora na Zerjavinu. Opustošeno gozdno površino so pogozdili z iglavci, ki lepo uspevajo.

pomemben sestavni del programov Kmetijske zadruge Novo mesto. Nekaj številk iz nedavne preteklosti bo to trditve podkrepilo: v pogodbeni proizvodnji namerava zadruga zajeti okoli 3 tisoč hektarov, doslej pa je od tega uspela na polovici. Lani so rejci pogodbeno zredili 3052 prvorazrednih mestnih prašičev, 380 mladih goved za pitalešča in prodali zadrugi približno 1150 ton živine za zakol (goveda in prašiči). Zlasti reja mesnatih prašičev bi se dala povečati za 100%, saj imajo zasebni rejci pri tem dober račun. 100 kilogramov težak prašič jim nudi 29 tisoč dinarjev čistega dohodka pri zagotovitvi ceni 290 dinarjev za kilogram žive teže. Na hektar površin lahko rejec zredi vsako leto 4 do pet takšnih prašičev.

Poživitev svinjereje in vedno več umetnih gnojil

V letih, razvijati in povečevati svinjerejo, posveča zadruga veliko skrbni osvežitvi pleniških merjascev, ker so dosedanji že preveč v sorodstvu. V zadnjem času je nabavila 54 pasastih in belih merjascev, ki jih imajo predvsem rejci na področju Sentjerneje in Skocjana. — To zagotavlja rejcem v enem gnezdu 9 do 10 zdravih in krepkih pujskov, saj so bila gozda doslej manjša, pa tudi poginov

največ takrat, ko bodo opravljena hidromelioracijska dela na Radulji, ki poplavlja precej zemljišč. Površine sicer so, vendar krma pridelana na poplavnem področju, ni primerna za živinorejo.

Obrač v Mirni peči bo s podružbljanjem še letos povečal svoje površine s 50 na 100 hektarov, v njegovi okolici je 600 hektarov zemljišč, ki so primerna za strojno obdelavo in bodo v prihodnosti počasi podružbljena. Proizvodnja je poljedelska, pridelujejo predvsem žita in koroza za potrebe pitalešča v zadrugi, v načrtu pa je tudi gradnja hleva za živinorejo. Odločili so se za kombinirane hleve, v katerih bodo lahko redili krave molznic ali pa pitano govedo. Načrti za prvi hlev, v katerem bo proslora za 100 krav molznic ali 148 pitanih goved, so že pripravljene. V prihodnosti bodo številni stojišča povečali za toliko, da bo mirnopski obrat lahko redil 300 krav molznic ali 450 pitanih goved.

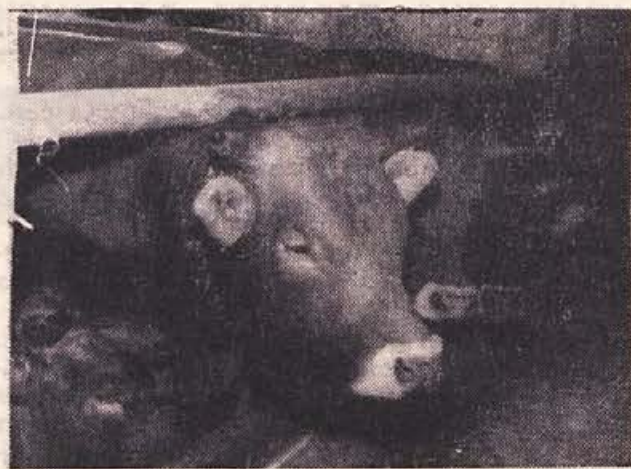
je bilo precej. Z osvežitvijo, ki jo prinašajo v svinjerejo ti merjasci, bosta sentjernejsko in skocjansko področje, ki sta doslej dajala na novomeški trg po 20 tisoč pujskov na leto, lahko to količino povečali na 30 tisoč pujskov. Na račun tega se bo dohodek v kmetijstvu povečal za okroglo 70 milijonov dinarjev. Veliko pomeni tudi novo

tako sadjarstvo kot hmelj in poljedelstvo s hlevskim gnojem.

Gozdarstva ne gre zanemarjati!

Gozdarstvo ustvarja v Kmetijski zadrugi Novo mesto okoli 27 odst. njenega bruto proizvoda. Ker je od vsega 15.500 hektarov gozdnih površin kar 15 odstotkov opustošenih, se gozdarski odsek mnogo bolj kot s posekom ukvarja z gozdno gojitvenimi in varstvenimi deli. — Hkrati s tem je letni posek iz leta v leto manjši. Lani so na področju zadruge posekali 4100 kub. metrov iglavcev in 31.500 kub. metrov listavcev. Letošnji posek bo približno enak lanskemu, blagovna proizvodnja, to so količine lesa, namenjene prodaji, pa bo zajela približno 3400 kub. metrov iglavcev in 16.500 listavcev.

Del gozdov je zrelih za posek (gorjanski predel), pa ni cest za spravilo lesa. V nekaterih gozdovih staro drevje ovira rast naravnega podmladka, drugod spet pa sta potrebna pogozdovanje ali varstveni ukrepi. Dejavnost gozdarskega obrata je prav zato zelo raznolika. Gradijo ceste, ki bodo omogočile posek v zrelih gozdovih, ukvarjajo se z gozdno gojitvenimi in varstvenimi deli in se na vse kriplice trudijo popraviti škodo, ki jo je naredilo dosedanje gospodar-

Pitana goveda v hlevu na Vrhu, v živinorejskem obratu novomeške kmetijske zadruge

nila 20 milijonov dinarjev sredstev za gradnjo gozdnih cest. Najpomembnejša med njimi je cesta Ban—Ravna gora na Gorjancih, ki so jo začeli graditi že lani.

Cesta Ban—Ravna gora ima trojen pomen: ko bo dograjena, bo mogoče sekati na področju Ravne gore po 5 tisoč kubičnih metrov lesa listavcev, ki jih potrebuje No-

paj merijo, pravzaprav bodo merili, ko bodo gozdno gojitvena dela opravljena, približno 350 hektarov. Za intenzivne nasade in pogozdovanje uporabljajo sadike gladkega bora, smreke, macesna in jelke. Na Ravni gori raste zdaj stara bukovina, ki se naravno ne pomlajuje več, zato jo sekajo in sproti urejajo intenzivni nasad. Izrojeni gozd na Zerjavinu in na Vahti na Gorjancih pa trebijo in pogozdujejo. Doslej je na Ravni gori urejenega 10 hektarov; približno 40 odst. vseh Vahti 40 in na Zerjavinu 40 hektarov. Letos je v načrtu pogozditev nadaljnjih 45 hektarov; približno 40 odst. vseh del od tega je že opravljenih.

Omeniti velja še reševanje mladega spodrasta iglavcev v gozdovih na področju Skrjanč, Boričevega, Podljubna, Bršlina in Smolenje vasi. Bukovo drevje je tolikanj gosto, da se mlada smrečina ne more razvijati. Na 75 hekta-

DRUŽBENA PROIZVODNJA IN KOOPERACIJA

Lani: 5 milijonov 400 tisoč din čistega dohodka v družbeni proizvodnji

Tolikšen čisti dohodek je ustvaril lani kolektiv družbenih obratov Kmetijske zadruge Novo mesto na nekaj več kot 200 hektarih podružbljenih površin. Največ so prispevali hmeljevi nasadi v Sentjerneju in na Vrhu, preostanek pa mirnopski obrat. Živinorejska proizvodnja je prispevala 240 pitanih goved v teži 96 ton, ki so šla vsa v izvoz. Da bi bila hmeljska sušilnica boljše izkoriščena, bodo hmeljeve nasade povečali od 18 na 24 hektarov in še letos začeli graditi v Skoc-

jenje zasebnih lastnikov. Naj vemo še to, da je gozdarski odsek svoje obveznosti za dobavo lesa listavcev v letu 1963 že uresničil.

Tudi v gozdarstvu podružbljanje

V zasebnih gozdovih so lastniki delali veliko škodo deloma zato, ker so sekali les nestrokovno, deloma zato, ker so parcele zelo majhne, vsak lastnik pa je gospodaril po svoje. Precej lesa je šlo vsako leto v nič zaradi napak pri krojenju. Glavni smisel in namen podružbljanja gozdne proizvodnje je odpraviti takšen nevrzeden način gozdarjenja. Doslej je zadruga sklepala s lastniki enoletne proizvodne pogodbe, ki so lastnika zadolževale, da bo les, ko mu je bil odkazan za posek, prodal zadrugi. To je bila šele prva stopnja podružbljanja. Zda pa že sklepajo pogodbe za obdobje 20 do 30 let, s katerimi lastnik predaja svoj gozd v gospodarjenje zadrugi. Ta v njem seka les in goji gozd, lastnik pa dobi v zameno del cene lesa na panju in ima hkrati prednost pri zaposlovanju pri vseh gozdnih delih. Takšne pogodbe pridejo v poštev le, če se odločijo zanje lastniki na večji gozdni površini, ker lahko KZ le v tem primeru krije stroške. V nasprotnem primeru lahko občinski ljudski odbor uporabi 37. člen zakona o gozdovih in dodeli zasebne gozdove v upravljanje področni gozdarski organizaciji.

Ceste za ljudi in gozdove

Omenili smo že, da je na območju kmetijske zadruge Novo mesto nekaj gozdov, ki so zreli za posek, pa ni možnosti za prevoz lesa, ker ni cest. Ceste je torej treba graditi. Letos je zadruga namer-

Pasasti merjasec, eden izmed 54, ki jih je lani nabavila novomeška kmetijska zadruga za poživitev pasme. Merjasca redi Marija Potočar v Gornji vasi pri Sentjerneju

rovica in Ban bodo dobili z njo prometno zvezo, ki jih bo povezovala z ostalim svetom, hkrati s tem pa bodo prebivalci Malih in Velikih Vodevalc in Ržišča dogradili, ko bo cesta gotova, svoje priključke in se tudi oni povežajo s svetom. Cesto gradi KZ Novo mesto, priključke nanjo pa bodo zgradili okoliški prebivalci s pomočjo občine. Letos bo zadruga porabila za gradnjo te ceste 19 milijonov dinarjev; od tega so trije milijoni lastnih sredstev, ostalo pa prispeva gozdni sklad.

Poleg tega zadruga letos rekonstruirala 1 kilometer ceste od Boričevega na Petane. Prevoz lesa bo potekal lažje, pa tudi prebivalci Boričevega, Petan in Mraševega bodo zadovoljni, ker je bila cesta doslej precej slaba.

Intenzivni gozdni nasadi, posek in drevesnice

Pretežni del preostanka investicij, ki so letos namenjene gozdarstvu, približno 17 milijonov dinarjev, pa je namenjenih snovanju intenzivnih gozdnih nasadov in pogozdovanju. Pri tem so zazdaj najpomembnejša tri področja: Zerjavina, Ravna gora in Vahta na Gorjancih. Sku-

rih takšnih gozdov je zadruga začela sekati bukovino. Pri tem uporabljajo sodobno opremo. Razen z naštetimi pa se gozdarski odsek ukvarja še s čiščenjem, obžetvijo ter ostalimi gozdno gojitvenimi in varstvenimi deli na 80 hektarih gozdov.

Za obširen načrt pogozdovanja in ustvarjanja intenzivnih nasadov so potrebne dre-

TA PROSTOR SMO ODSTOPILI KMETIJSKI ZADRUGI NOVO MESTO

vesnice. Dosedanje so bile premajhne. Pri Sentjerneju se nastaja na 5 hektarih sodobno urejena drevesnica, katero bo mogoče povečati na 10 hektarov. Ko bo urejena, bo dajala dovolj sadike za pogozditev 150 hektarov površin na leto kot predvideva dolgoročni načrt pogozdovanja. Drevesnica bo opremljena s sodobno namakalno napravo.

PROIZVAJALCI: prihajajte na redne zdravniške preglede — obvarovali se boste poklicnih boleznii!

Do tod je bila lani dograjena gozdna cesta Ban — Ravna gora, ki jo gradi Kmetijska zadruga Novo mesto. Letos dela nadaljujejo, in kot vse kaže, bo cesta prihodnje leto dograjena

NALOGA: 40 odst. več stanovanj letno v okraju

Takšna je osnovna zahteva sedanjega časa, če naj bi v naslednjih desetih letih dohiteli vedno večje zahteve po sodobnih stanovanjih v skladu s splošnim povečanjem potreb. Da bi to stopnjo dosegli, pa bo potrebna vrsta ukrepov, o katerih je pretekli četrtak na svoji prvi seji razpravljala novi izvršni odbor okrajnega odbora SZDL v Ljubljani.

Primerjava stanovanjske izgradnje v lanskem letu z letom 1961 kaže sicer dokajšen napredek, saj je bilo 1962 zgrajenih v novem okraju kar 5164 stanovanj — to pa je že za 13 odst. več kot je bilo v letu 1961. Potrebe pa kažejo, da bi moral biti ta porast kar 40 odst. Zanimiva je primerjava števila novozgrajenih stanovanj na 1000 prebivalcev, ki znese za našo republiko lani 5,5, v okraju pa že 8,1 stanovanja na 1000 prebivalcev (v letu 1961 7,6 stanovanja na 1000 prebivalcev). Švedi zgradijo letno 9,1 stanovanja, Švicarji 9,3, Zah. Nemčija 10,4 in ZSSR kar 14 stanovanj na 1000 prebivalcev! Čeprav je vse te številke vzeti odvisno od razmer in ekonomske moči posamezne države, pa v celoti kažejo, da dejansko zaostajamo.

Skoraj nemogoče je izvesti celotno analizo potreb in zahtev po novih stanovanjih. Zato namreč podatkov, koliko družin ima neprimerna stanovanja, koliko se letno menja, pa ni. Na novo zaposli ljudje, kar vse vpliva na zahteve po novem stanovanju. Struktura družin pri nas kaže eno plat tega problema. Število ljudi, ki se dnevno vozijo na delo izven kraja bivališča, pa dosega že tretjino vseh zaposlenih. Nekmetijskih družin je v okraju kar 73%! Pokazatelj je še ogromno — vsi skupaj pa izražajo zahtevo po pospešeni stanovanjski graditvi pri nas.

Nedvomno je v skupnem individualnem interesu, da bi se porast gradnje stanovanj čimprej dosegel. Nekateri ovire so znane, druge pa še ne. Na omenjeni seji so bile dane nekatere konkretne sugestije, ki bi vsekakor pospešile izgradnjo stanovanj. Navedli bomo le najbolj pomembne.

Krivične neenake najemnine

Osnovna ovira za hitrejšo izgradnjo so premajhna sred-

stva. Dosedanji sistem financiranja izgradnje stanovanj preko ustreznih skladov je že pokazal dobre lastnosti. Potreben je nekaterih izpopolnitev, da bi v sedanjem času v celoti odgovarjal. Naslednji problem je v neenakih najemninah. Te so po letu 1960 začele izstopati v vedno ostrejši obliki. So pa dejansko posledica točkovega sistema in kasnejšega prehoda na obračun po dejanski ceni. Na seji je bilo izrečeno mnenje, da bi se za stanovanja, ki so bila ocenjena po točkah, najemnina oz. vrednost točke korigirala tako, kot rastejo dejanske cene gradbenih del; zadeva je, razumljivo, vezana tudi na dejansko kupno moč stanovalca. Ni pa v redu, da je razlika v najemnini za enako stanovanje — le leto ali dve starejše — tudi za 50 odst.

Nadaljnja misel, ki bi jo kazalo podrobneje proučiti, je amortizacijska doba stanovanja. Vprašanje dobe 100 let je bilo že dostikrat obravnavano. Ne gre tega gledati pavšalno in neodvisno od vrste gradnje, gradiva, izvedbe osnovnih elementov, instalacij in naprav. Verjetno vsak od teh elementov zasluži svojestveno obdelavo. Jasno pa je že sedaj, da je 100-letna amortizacijska doba za vgrajeno pohištvo, boilerje, štedilnike itd. predolga in nerealna. Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi kazalo del teh investicij v opremo stanovanja prenesti na uporabnika, saj tovrstna oprema nima značaja statično gledanih nepremičnin. Tudi udeležba uporabnika pri investiciji bi se s tem delno regulirala (sedaj v velikem številu primerov to ni urejeno). Enostavna analiza kaže, da je bilo lani v eno stanovanje investiranih povprečno 300.000 dinarjev za tovrstno opremo. Pri 2300 stanovanjih, ki so bila zgrajena samo na mestnem področju Ljubljane, bi to zneslo 700 milijonov dinarjev ali — 200 novih stanovanj! Kaže, da velja o tem

vprašanju resnično globlje razmisliti.

Več cenejših in enostavnejših stanovanj

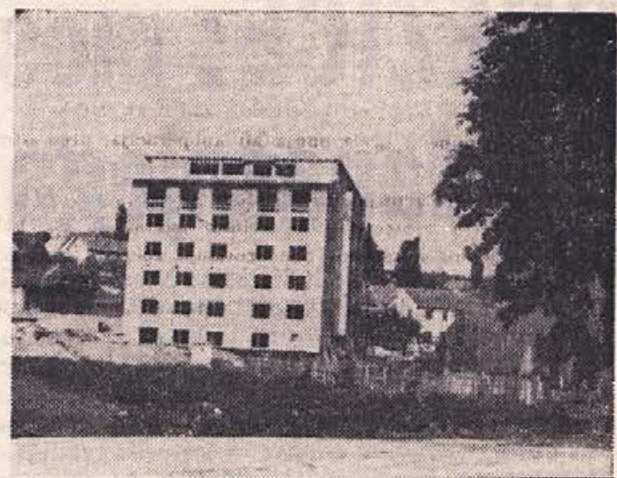
Prav posebno mesto najde v sklopu problematike stanovanj vprašanje stanovanj za mladino in nove družine. Ta problem postaja vse bolj pereč in se kaže v skrajnih mejah — pri storilnosti, počutju in razpoloženju tovrstnih proizvajalcev itd. Sploh je vprašanje cenjenih in enostavnejših stanovanj pereče. Zahteve po tovrstnih stanovanjih pa so v nasprotju s cenami gradbenih del, ki so v zadnjih 4 letih porasle kar za okroglo 40 odst. in tudi letos kažejo nagnjenje k nadaljnjemu dvigu (posebno obrtne storitve).

Nekoliko se je izkrivila tudi gradnja stanovanj za trg. Osnovna misel je sicer popolnoma v redu in tudi prvi uspehi so bili doseženi. Vrstna pomanjkljivosti pa nastopajo v vedno ostrejši obliki in ovirajo to dejavnost. Posredniki — skladi so izstopili nekoliko iz svojih okvirov in se marsikje pojavljajo tudi kot izvajalci gradenj. To drobi gradbeno operativno, otežkoča tipizacijo gradbenih elementov in onemogoča gradnjo večjih serij (izkušnje Zagreba in Beograda so daleč pred našimi!) Zato se industrijska proizvodnja stanovanj skoraj nikjer ni mogla uvesti. Celotno Gradis kot eno največjih gradbenih podjetij je moral menjati odnose v proizvodnji tipiziranih gradbenih elementov, ker ni dobil dovolj velikih gradbišč, kjer bi uporabljal takih elementov bila rentabilna. Ovire so tudi v dolgem postopku za odpiranje večjih gradbišč, pomanjkanju urbanističnih zasnov in s tem povezanih lokacij, del težav je že dobilo čisto spekulativno obelježje itd. Marsikaj se sicer pričakuje od novega zakona o urejanju mestnih zemljišč, vendar do uveljavljanja tega

predpisa grozi še dokajšnja vrzel, ki bi znala povzročiti celo zastoj v gradnji. Gre namreč za prehod od dosedanjih komunalnih prispevkov na oddajo gradbeno urejenih zemljišč za gradnjo, ki jih pa v veliki večini primerov še nimamo.

Stanovanje — sestavni del osebne potrošnje

Da se povrnemo na osnovno misel sestavka! Povečati sedanje tempo izgradnje stanovanj za okroglo 8500 stanovanj letno pomeni, da bi v naslednjih 10 letih približno dosegli takšen stanovanjski standard, kot je v sedanjem času primeren. Menjanje doslej postavljenih nepopolnih ekonomskih odnosov pri potrošnji te vrste pa seveda ni le zadeva naštetih elementov, temveč prav gotovo kompleksno vprašanje našega standarda. Stanovanje vedno bolj dobiva značaj sestavnega dela osebne potrošnje, izenakačuje se pojmovno s prehrano, obleko, vozilom itd. in je torej vsebovano v naših splošnih težnjah v zve-

Stanovanjska izgradnja napreduje v vseh naših občinah, čeprav bi seveda marsikje iskreno želeli, da bi zgradili hitreje še več prebivališča za ljudi, ki še nimajo stanovanj ali pa žive v neprimernih stanovanjih. — Na sliki: nov stanovanjski blok na Vidmu pri Krškem

zi s porastom produktivnosti, nagrajevanjem po delu in vsemi drugimi sodobnimi zahtevami časa. Vse premalo je oblik, ki bi stimulirale tako potrošnjo stanovanjskega fonda, njegovo vzdrževanje in nego, udeležbo pri izgradnji in širše pojmovani interes bodočega koristnika od projekta do končne izgotovitve. Na

tem področju pa je priložnosti za najširšo razpravo in soodločanje v SZDL, krajevni skupnosti, gospodarski organizaciji itd. več kot preveč. Prav s tega vidika gledano, dobiva to vprašanje tudi politično obelježje in naj bi ga organizacije vključile v program svojega dela.

M. G.

TITO: delo obrtnikov je koristno

«Čeprav sem o problemih obrtništva že govoril na VII. kongresu Ljudske mladine Jugoslavije, bi rad ponovno opozoril na velik pomen in vlogo obrtništva na sploh, zlasti pa storitvenih obrtnih dejavnosti v pogojih hitrejšega gospodarske izgradnje naše države. To želim še posebej zaradi tega, ker industrijska proizvodnja v raznih dejavnostih še ne zagotavlja lastnih servisov za vzdrževanje posameznih proizvodov, čeprav v naši državi z vsakim dnem bolj raste število raznih aparatov, električnih naprav, televizorjev, avtomobilov in drugega in tako čedalje bolj naraščajo tudi potrebe občanov po raznih obrtnih storitvah.

Dejavnost obrtništva, zlasti storitvenega, je pomemben faktor za standard ljudi. Zato so naši družbi potrebne skoraj vse vrste obrtnikov za opravljanje raznih storitev. Nam so potrebni i krojači i čevljarji in ključavničarji i drugi obrtniki. Nezadostno zadovoljevanje teh potreb neugodno vpliva na standard občanov. Zdaj imajo občani na primer težave, če nastane okvara na vodovodnih instalacijah, na aparatih, ki jih uporabljamo v gospodinjstvu itd., ker ni dovolj servisov za ta popravila, zlasti na posameznih področjih.

Razvoj storitvenih obrtnih dejavnosti je velikega pomena tudi za čim popolnejše zadovoljevanje potreb kmečkega prebivalstva, tako v gospodinjstvu kakor v kmetijski proizvodnji.

Obrtništvo lahko mnogo stori tudi za razvijanje proizvodnje spominkov ter za povečanje izbire raznih proizvodov, celo tistih, ki jih izdeluje industrija, s čimer bo prispevalo k obogatitvi trga z raznimi proizvodi.

Pozabljati tudi ne smemo, da predstavljajo naše obrtništvo spriču strokovnosti obrtnikov pravo bogastvo. To velja zlasti za tisto obrtništvo, ki ima umetniško obelježje in ki se odlikuje s kvaliteto izdelavo. Zato bi bila velika škoda zavirati razvoj takšnih obrti in delo obrtnikov, ki izdelujejo na primer zlatarske in druge predmete z umetniškimi obelježjem, ki prav nič ne zaostaja za podobnimi proizvodi na svetovnem trgu.

Podatki o razvoju našega obrtništva pa kažejo, da zaostaja za razvojem drugih gospodarskih panog, za splošnim gibanjem standarda ter za naraščanjem potreb po obrtnih proizvodih in storitvah. Zlasti lani so mnogi obrtniki zaradi nepravilnega odnosa do obrtništva opustili obrtne delavnice.

Nasproti obrtništvu smo zadnje čase uveljavljali politiko dezinvestiranja, bili pa so tudi primeri levičarske zaletosti in odklonov glede na delo samostojnih obrtnikov, kar je povzročilo, da odpovedujejo svoje obrate. Če obrtnik opusti svojo obrt in gre v tovarno, ima skupnost več škode kakor koristi, ker imamo v tovarnah mnogo delavcev, nimamo pa dovolj obrtnikov. Nam so potrebni takšni strokovnjaki, da delajo prav kot obrtniki.

Napačno je mnenje nekaterih ljudi, da bi bilo treba obrtništvo polagoma likvidirati. Obrtništva ne moremo likvidirati, ker nismo našli drugih oblik za zadovoljevanje potreb po obrtnih proizvodih in storitvah.

Ne smemo pozabljati, da družbe ni moč ustvariti kar čez noč. Tudi na tem področju moramo najti nove oblike dela na družbeni osnovi. Potrebe po obrtnih storitvah so velike, nove oblike zadovoljevanja teh potreb prek družbene obrti, oblike, ki smo jih bili že ustvarili, pa so se postopoma spreminjale in dobivale proizvodni značaj. Na primer servisi stanovanjskih skupnosti so se dostikrat spreminjali v proizvajalce, čeprav so nam bolj potrebne storitvene dejavnosti, razne servisne službe. Zato nam zlasti v pogojih nezadostno razvite obrti ni vseeno, ali se bodo obrtne dejavnosti ukvarjale samo s proizvodnjo, ne pa tudi s storitvami.

V naši politiki razvoja obrti in krepitve socialističnih družbenih odnosov na tem področju razvijamo in moramo čedalje bolj krepiti obrtništvo na družbenem sektorju. Ker pa je organiziranje obrtne storitvene dejavnosti na družbeni osnovi dolgotrajen proces, nam je potrebno tudi delo samostojnih obrtnikov. Slednji lahko prispevajo k popolnejšemu zadovoljevanju potreb občanov in gospodarstva z obrtniškimi proizvodi in storitvami, ker so to ljudje, ki imajo bogate strokovne izkušnje in veliko delovno sposobnost.

Samostojnim obrtnikom je treba ustvariti pogoje, da jih bomo spodbujali k razvijanju njihovih poslov, k večjemu in boljšemu delu. Obrtnike, ki vlagajo v svoj posel delo in znanje, ki delajo na ustrezen način tudi nagrajevati. Tudi tu ne moremo uporabiti nekakšne uravnilovke. Tiste, ki se je učil, ki je dosegel določeno stopnjo znanja in višje strokovne kvalifikacije, ne moremo izenačevati z nekvalificiranim delavcem ali s tistim, ki se šele začelja učiti. Mi v svojem sistemu gospodarjenja sploh odklanjamo uravnilovko kot metodo v nagrajevanju in si prizadevamo na ustrezen način spodbujati strokovnost in večji učinek dela. To načelo, ki izvira iz načela nagrajevanja po delu in ki ga moramo uporabljati čedalje širše, mora prav tako veljati za obrtništvo. Obrtnikom je namreč treba zagotoviti takšne delovne pogoje, da bodo tudi oni nagrajeni po delu, da bodo od svojega dela spodobno živeli, bolje kakor doslej, in da bodo s svojim delom, znanjem in storitvami koristili družbi.

Da bi obrtniki lahko uspešno opravljali svoje delo, potrebujejo tudi nekatere stroje. Toda zdaj ne morejo kupovati takšnih strojev iz uvoza, ni pa jim dovoljeno niti kupovati stare stroje, ki jih v družbenem sektorju ne uporabljamo. Te razmere je treba urediti. Tudi s predpisi je treba omogočiti, da bodo dobili obrtniki potrebna proizvajalna sredstva. Nikar se ne bojmo, da bo kak obrtnik obogatel, če ima stroj, ki mu olajšuje delo in pripomore, da je njegovo delo učinkovitejše. V okviru uveljavljanja novega zakona si moramo prizadevati, da bomo tudi na tem področju uredili razmere, in če je treba kaj spremeniti v predpisih, moramo tudi to storiti.

Iz nedavnega razgovora predsednika republike s člani delegacije obrtnikov.

„Rešiti probleme v celoti!“

Kandidat v občinski zbor volilne enote Trebnje je tudi tovariš IVAN GOLE. Spoznala ga bomo iz naslednjega razgovora:

Ivan Gole

»Vaš poklic?«
»Kleparski mojster oziroma visokovalificirani kovinar.«
»Zaposleni ste...?«
»... od prvega dne pri kovinskem podjetju v Trebnjem.«
»Vaš položaj v podjetju?«
»Direktor.«
»Doma ste iz...?«
»... okolice Krmelja, iz Kamenc.«
»Povejte še kaj o sebi.«
»V Trebnjem sem 13 let, v službi (pri podjetju) pa dve leti.«

»Kandidirate prvič?«
»Da, prvič.«
»Ste hudi na tistega, ki vas je predlagal?«
»To ne, ker nisem proti delu v družbenih organizacijah in predstaviških organih, sem pa proti obremenjevanju s funkcijami enega samega človeka.«
»Kako boste opravičili zupanje ljudi?«
»Že odborška dolžnost me bo vezala, da bom dal od sebe vse, kar morem, ker se morajo stvari bolje iztekati kot danes.«
»Kaj bo po vašem mnenju

največja naloga občinske skupščine?«

»Rešiti problem gospodarstva v celoti! Programi gospodarskih organizacij niso izpeljani do konca, zato je veliko podjetij, ki so v razvoju običajla sredi poti. Mislim, da bo treba rešitev iskati v smotrnejšem investiranju in z uvedbo izključno modernega načina proizvodnje.«

»Kaj želite za svoje podjetje?«

»Da se čimprej preselimo v nove proizvodne prostore, ki jih dograjujemo.«

Poslovili smo se od Franca Jeriča

V ponedeljek popoldne so v Mokronogu pokopali znane borce in aktivista ter nosilca več odklapanj iz NOB, in partizanske spomenice 1941, Franca Jeriča. Pokojnik je pred vojno živel v Mokronogu. Že v prvih začetkih se je pridružil narodnoosvobodilnemu gibanju najprej kot ilegalni sodelavec, nato pa je z ženo Perso odšel v partizane. V zadnjem času je kot invalidski upokojenec živel v Beogradu. Pokojnikovo truplo so v nedeljo jutraj pripeljali iz Beograda v Mokronog v prostore združnega

doma, kjer se je od njega poslovila množica prebivalcev ter predstavnikov organizacij. V žalnem sprevodu je sodelovala godba na pihal LM iz Ljubljane, od pokojnika pa sta se poslovila v imenu vseh organizacij Toni Košak iz Mokronoga ter Franci Kolar, ki je ob grobu spregovoril v imenu okrajnega odbora ZZB Ljubljana. Domači pevci so pokojniku, ki bo še dolgo ostal v spominu Mokronožanov in okoličanov, zapeli v zadnje slovo pred združnim domom in na pokopališču, častni vod vojakov JLA pa je ob grobu izstrelil salvo.

BREŽICE: most ustvarjalnosti iz današnjega v jutrišnji dan

To, kar bomo našeli, po velikosti ni najbolj bleščeče, saj so markise naredili več in dosegli hitrejši razvoj. Nedvomno pa ima napredek, ki ga je dosegla brežiška komuna v zadnjih petih letih, kljub vsemu značilen pečat velike ustvarjalnosti in vztrajne želje: dohiti in nadoknaditi. Da, dohiti in nadoknaditi to, za kar je komuna, ker ima majhno materialno osnovo, prikrajšana v primerjavi z drugimi bolj razvitimi. Skromne osnove, v katerih gradijo, pa prav zato nadomeščajo vse tisto, kar je videti majhno, če primerjamo z uspehi drugod, in dajejo njihovim dosežkom še večjo ceno.

4 milijarde vložnih sredstev se obrestujejo

Od leta 1957 do konca lanskega leta se je družbeni bruto proizvod v občini povečeval za skoraj 17 odstotkov na leto. Vzporedno s tem je naraščal obseg proizvodnje v industriji za skoraj 20 odstotkov na leto, v kmetijstvu pa za nekaj več kot 8 odst. na leto. Investicije so se v tem razdobju povečevale za nekaj manj kot 65 odst. na leto. Zlasti v zadnjih treh letih je pričela zaradi novih ekonomskih ukrepov v gospodarstvu hitreje naraščati produktivnost, ki je razdeljena na vsa leta od 1957 dalje porasla vsako leto za približno 7 odstotkov.

Ceprav brežiška komuna nima posebno močnega gospodarstva, ker je industrija maloštevilna in šele v povojih, je vlagala precej sredstev v razvijanje družbenega standarda prebivalcev. V gospodarstvu je bilo v zadnjih petih letih vložnih vsega blizu 4 milijarde dinarjev, od tega 2 milijardi 83 milijonov v gospodarske namene, 1 milijardo 893 milijonov pa v družbeni standard: za zdravstvo, šolstvo, stanovanja in komunalne objekte.

Gospodarstvo bi se lahko razvijalo hitreje, zlasti če bi ostala sredstva investicijskih skladov komune pri novih naložbah v nekdanjem sorazmerju s posojili, najetimi iz splošnih investicijskih skladov. Do leta 1960 so podjetja prispevala le 4,5 odst. lastne udeležbe, v letih 1961 in 1962 pa se je njihova udeležba zaradi novih pogojev morala povečati na 35 odst. Ker so gospodarske organizacije nezadostno razvite, odtlej le težka dosežajo uspehe na investicijskih natečajih. Malo prej našteje številke o splošnem porastu gospodarstva pa kljub temu pričajo, da so se vse naložbe dobro obrestovale.

Industrija se širi in povečuje proizvodnjo

V industrijo je bilo vložnih od leta 1957 do konca leta 1962 okoli 239 milijonov dinarjev. Proizvodnja se je

kljub temu povečala za več kot enkrat. Dobra polovica investicij je bilo vložnih v brežiško Opekarno, ki bo letos stekla kot sodoben industrijski obrat. Proizvodnja se bo v primerjavi z dosedanjim povečala za 32%, storilnost dela pa hkrati za 18 odst. Tovarna pohištva nadaljuje z rekonstrukcijo, začeto lani, in bo povečala proizvodnjo na 6 tisoč pohištvenih garnitur na leto. V rudniku Globoko nadaljujejo z geološkimi raziskavami, ki odpirajo možnosti tako za povečanje glinokopa, kot izkopa premoga in kremenčevih peskov.

Nekdanji Agroservis se je razdelil v dva dela. V proizvodnem, ki je bil prej v težavah z naročili, je IMV razvil obrat za izdelavo sestavnih delov za kombije, še letos pa se bo v lanskim jeseni začela proizvodnja povečala za 212 odst. in dosegla skoro milijardo dinarjev vrednosti. Preostali del Agroservisa, ki se še vedno ukvarja z nekdanjo dejavnostjo, pa ima dovolj dela in naročil. Kolektiv bo letos povečal proizvodne prostore. Čeprav za nekoliko manj, pa kljub vsemu povečujeta proizvodnjo tudi Pletilnica v Dobovi in Podjetje za popravilo voz, slednje pa se pripravljajo na preusmeritev svoje dejavnosti. Celotna industrija v občini, bo letos povečala vrednost proizvodnje za nekaj manj kot 54 odst. Kot vse kaže, se bo prav kmalu pričel izgradnja industrijskega obrata, tovarne kostnega kletja v Brežicah. Načrti so pripravljani, potrebna sredstva pa so že zbrana.

Novi obrtni obrati v vseh krajevnih središčih

Kot smo že omenili, v komuni ni mogla rasti industrija, ker je materialna osnova premajhna in ker ni bilo dovolj sredstev za udeležbo na investicijskih natečajih. Z manjšimi sredstvi pa so v vseh krajevnih središčih zrasli obrtni obrati, ki bodo v prihodnosti lahko prerasli v industrijske. Naj omenimo samo podjetje Kovina na Bizeljskem, Obrtno kovinsko podjetje v Dobovi in Livarno

v Dobovi. Zlasti slednja se zelo lepo razvija in ima izredne pogoje v prihodnosti. Letni plan v znesku 30 milijonov je izpolnila že v prvem četrtletju.

Obrtno podjetje Posavje v Brežicah je razvilo celo kopicco delavnic, v katerih nudijo potrošnikom raznovrstne usluge. Tudi Novokroj se obeta razviti v konfekcijski obrat, Mizarsko podjetje v Dobovi pa počasi povečuje proizvodnjo in pripravljajo povečanje proizvodnih prostorov, ki so že pretesni.

Trgovina hitro obnavlja in modernizira svoje lokale ter jih specializira. V zadnjih petih letih je bila obnovljena večina trgovin v Brežicah, pa tudi na podeželju. Tako trgovsko podjetje Ljudska potrošnja kot trgovsko podjetje Krka hitro širita prodajno mrežo. Letos bo trgovina povečala svoj promet za več kot 14 odstotkov.

Kmetijstvo na velikih površinah, s sodobnimi prijemi in z gospodarskim uspehom

Do leta 1961 je na področju brežiške občine delovalo 7 kmetijskih zadrug, ki so se ukvarjale največ s trgovino, v zelo majhni meri pa s kmetijsko proizvodnjo. Reorganizacija je teh 7 zadrug združila v dve močni kmetijski organizaciji, ki sta v zadnjih dveh letih skupno s KGP Brežice pričeli podružljati zemljišča, hkrati s tem pa se je razvijala družbena kmetijska proizvodnja. V zadnjih petih letih je bilo v kmetijstvu vložnih 787 milijonov dinarjev, proizvodnja pa se je povečala za 10 odst. na leto. Družbena kmetijska proizvodnja na podružljenih zemljiščih se razvija mnogo hitreje kot zasebna, saj se povečuje vsako leto za 40 odstotkov.

Konec lanskega leta so imele vse tri kmetijske organizacije 621 hektarov podružljenih površin, še letos pa se bodo te površine povečale na 1200 hektarov. KGP Brežice gradi na Vrbinu živinorejsko gozdarski obrat z nasadi hitro rastočih topol. Kmetijska zadruga Brežice razvija v

Cerkljah živinorejski obrat, v Mokricah sadjarskega, v Catežu vrtnarsko-sadjarskega, na Trnju živinorejskega. Na področju Artič in Sromelj pripravljajo obnovo sadovnjakov v okviru sodobnega sadjarskega obrata. Kmetijska zadruga Bizeljsko ima pripravljene načrte za obnovo vinogradov v Drenovcu, hkrati s tem pa proučuje možnost obnove sadovnjakov na Bizeljskem in na pišeckem področju.

Pogodbena proizvodnja se razvija na vsem področju občine kot dopolnilo družbene. Potršnja umetnih gnojil, sortnih semen in zaščitnih sredstev se je močno povečala zlasti, odkar je ljudski odbor sprejel prvi odlok o agrominimumu. Kljub temu pa zajema pogodbena proizvodnja za enkrat le 10 odst. zasebnih kmetijskih površin, letos pa se bo povečala na 13 odst. in zajela 1703 hektare. Največ od tega odpade na pšenico (438 hektarov), preostalo pa si delijo krompir, travniki, krompir, vinogradi itd. Vrednost pogodbene proizvodnje bo še letos dosegla okoli 460 milijonov dinarjev in bo za več kot polovico večja kot lani. Posebej pa velja poudariti, da družbeni kmetijski obrati, ki so začeli nastajati v občini lani in predlani, poslujejo gospodarno in brez izgub.

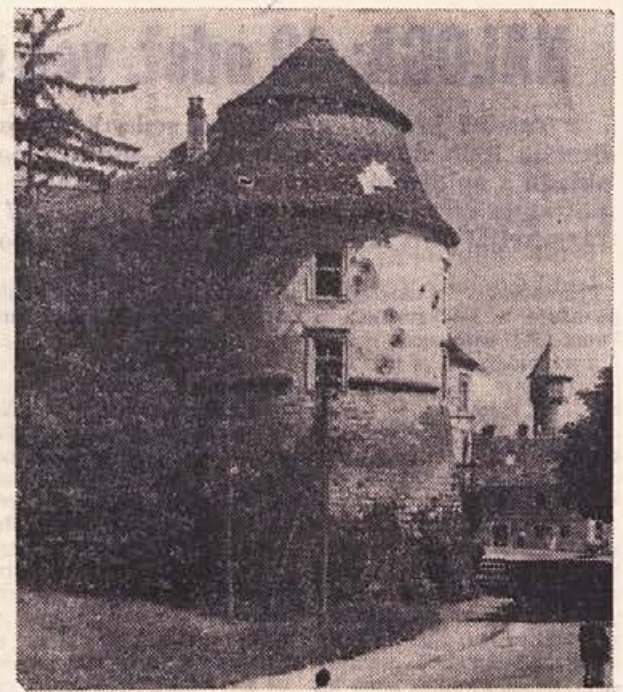

Gradnja hlevov za pitanje živine na Vrbinu pri Brežicah lepo napreduje. KGP Brežice bo hleve, ko bodo dograjeni, napolnilo z mlado govejo živino za pitanje

Turizem nam veliko obeta

Gostinstvo in turizem predstavljata v komuni, ki nima razvite industrije in se trudi razvijati kmetijsko proizvodnjo, pomembno postavko. Bližina Zagreba, iz katerega vabi oddiha željne prebivalce na brežiško področje sodobna avtomobilska cesta, vrednost turizma in gostinstva še povečuje. Pomembno je tudi to, da turizem močno vpliva na razvoj ostalih dejavnosti, kot so trgovina, obrt, komunalna ureditev in podobno.

V ospredju načrtov za razvoj turizma sta vsekakor kot osnovna objekta Cateške Toplice in grad Mokrice. Za Cateške Toplice so že več let pripravljali načrti, ki bi povečali zmogljivosti tega v svetu znanega kopališča. Ljudski odbor je zbral precej sredstev in se odpovedal marsičemu, žal pa še vedno ni znano, če bodo predloženi načrti na natečaju prodri. 50-odstotna udeležba (166 milijonov dinarjev občinskih sredstev in 100 milijonov, ki jih bo prispeval OLO Celje) je zagotovljena. Za gostišče Grad Mokrice, ki privablja vedno več turistov, zlasti tujcev, je pomembna preureditev gradu, ki bi zagotovila dovolj nočitvenih zmogljivosti, sodobne sanitarne naprave, ogrevanje, parkirne prostore, preurejeno restavracijo in vse ostalo, kar gost potrebuje. Načrti za preureditev so tudi v tem primeru že predloženi banki in čakajo odobritve sredstev. Omeniti velja na novo zgra-

V starodavnem mestu ob sotočju Save in Krke bujno klije mlado, zdravo življenje: Brežice se razveseljivo razvijajo; iz leta v leto so občani te spodnje-posavske komune lahko bolj ponosni na plodove prihodnih rok svojih ustvarjalcev...

jeno gostišče Grič ob avtomobilski cesti, ki je v zelo kratkem času opravičilo svoj obstoj in se bo z dograditvijo novih prostorov do 1. julija prihodnjega leta povečalo za 150 odstotkov.

Vzporedno z izgradnjo osrednjih turističnih in gostinskih objektov pa se počasi preurejajo in modernizirajo tudi manjši gostinski obrati v komuni. Večina gostinskih delavcev in kolektivov je doumela potrebe naglega razvoja in se po najboljših močeh trudi

čani brežiške komune v novo, svetlo stavbo socializma. V razvoju, ki terja vedno več naporov in dela, pa ne pozabljajo na človeka, kateremu je vse, kar gradijo, namenjeno. Oglejmo si torej še to, kar je bilo narejenega v zdravstvu, v šolstvu, v kulturi in prosveti, ter vse tisto, kar je namenjeno zdravemu razvedrilu.

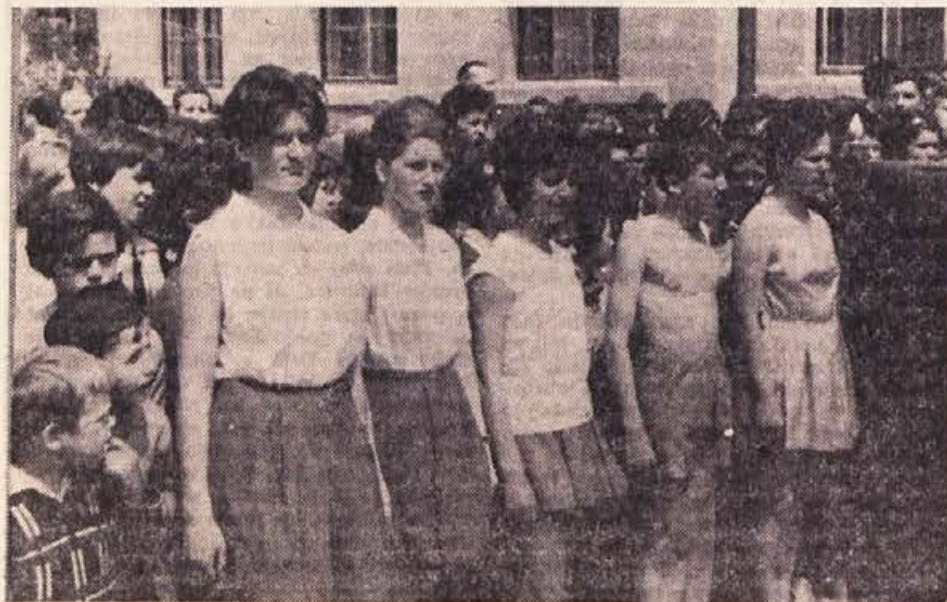
V zadnjih letih sta bili zgrajeni novi šoli na Bojsnem in v Mrzlavi vasi, obnovljena pa so bila šolska poslopja v Veliki dolini, na Bizeljskem, v Pišecah, v Dobovi, obnovljen in preurejen je bil izobraževalni center za trgovske delavce v Brežicah. Po vaseh in krajevnih središčih so prebivalci z lastnimi močili in s pomočjo občine zgradili vrsto gasilskih domov, ki s svojimi prostori služijo hkrati tudi v kulturno-prosvetne namene. Uredili so klubske prostore, kjer se shajajo na pomenek in razvedrilo in se izobražujejo. Naj omenimo samo Gaberje, Obrežje, Bizeljsko, Artiče, Dobovo, Jesenice na Dol., in Globoko. Bizeljsko je dobilo sodobne, zelo lepe prostore za zdravstveno postajo, dograjen je bil nov trakt bolnišnice v Brežicah, pri zdravstvenem domu je bil urejen nov otroški dispanzer, v občini pa je bilo v zadnjih petih letih zgrajenih 523 stanovanj v skupni vrednosti 1 milijarde 192 milijonov dinarjev. Vprašanje zdravstvene mreže na terenu še ni dokončno rešeno, prebivalci pa bodo svoje težave v zdravstvu lahko reševali le v sodelovanju z družbenimi organi in občini in z zdravstvenimi ustanovami. V Cerkljah prebivalci že dolgo odločno zahtevajo ambulanto, sami pa so zbrali 600 tisoč dinarjev. Kolektiv zdravstvenega doma v Brežicah bo moral v bodoče pokazati več poslušnosti za takšne zahteve prebivalcev.

Koliko vasi je bilo elektrificiranih, koliko je bilo zgrajenih krajevnih vodovodov, in vodnjakov ter koliko vaskih poti je bilo popravljenih ali zgrajenih na novo, pa bodo najbolj vedeli sami prebivalci, saj je premalo prostora, da bi lahko našteji vse. Ob koncu naj povemo samo še to, da se Brežicam obeta relejna radijska postaja, 1-krat na teden pa bodo v radijskih sprejemnikih lahko poslušali tudi lastno brežiško oddajo.

Našteli smo samo del vsega, kar so ustvarili v zadnjih petih letih občani brežiške komune. Dan za dnem hitijo v tovarne, v delavnice, v gozdove in na polja. Gradijo most, ki povezuje današnji dan z jutrišnjim, most, ki črpa iz vsakega novega dne in jutra večji zagon za bodočnost. Oni in vsa njihova tvornost zadnjih let so eno skupaj z načrti za svetlejšo in lepšo bodočnost.

Ne pozabljamo na delovnega človeka

Ogledali smo si opeke, ki jih dan za dnem polagajo ob-

Mladost, veselje, zaupanje vase in v delo, na katerega se pripravljajo, ponos in zdravje — vse to veje iz razigranih obrazov naše mladine, ki je pretekli teden znova poslala svojemu najdražjemu prijatelju in učitelju prirske čistitke za njegov letošnji rojstni dan. Udeleženci Titove štafete v Brežicah med slavnostjo v mestu

Zemljevid črnomaljske stvarnosti

■ Občani črnomaljske komune so ponosni na izredno velik napredek, ki so ga dosegli v zadnjih petih letih.

■ Podlago za hiter in usklajen razvoj gospodarskih in ostalih družbenih dejavnosti, ki so v tem obdobju doživele izreden razmah, je potrebno iskati v posledicah pojačnega družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja ter popolnejšega sistema nagrajevanja po delu.

■ Proizvodne zmogljivosti so bile v letu 1958 res še precej majhne, zaradi česar so črnomaljsko občino uvrščali med gospodarsko manj razvita področja v Sloveniji. To je bil tudi osrednji činitelj, ki ni dovoljeval, da bi občani uresničili vse svoje želje. Toda kljub temu se je občina v zadnjih letih tega petletnega obdobja že približala bolj razvitim občinam in tudi povprečjem, ki so nekakšno dogovorjeno merilo za razvitost.

Temelji že 1958. leta

Vse to bi lahko ugotovili, če bi razgrnili dvoje zemljevidov, od katerih bi prvi prikazoval stanje v letu 1958, drugi pa, kakšna je bila občina pet let kasneje — lani.

Preglejmo malo podrobneje, kaj je bilo 1958! Tedaj je imela občina v glavnem že vse industrijske objekte, ki so danes temelj njene industrije: »BELSAD«, »BELT«, »ISKRA«, objekti lesnega obrata »ZORA«, »pravilnost« in »Slovenija«. S kmetijstvom sta se poleg zasebnih proizvajalcev bavila: kmetijsko posestvo na vili: kmetijsko posestvo na Okljuku, ki je imelo 30 ha zemlji, in kmetijski obrat v Ormošnjicah kot obrat KGP iz Novega mesta, ki je imel skupaj 440 ha obdelovalnih površin. Gradbeno dejavnost je opravljalo Belokranjsko gradbeno podjetje, trgovsko Splošno trgovsko podjetje in »POTROŠNIK«, obrtno pa najrazličnejša podjetja zasebnega in družbenega sektorja. Z gostinstvo dejavnostjo so se v glavnem bavila gostišča zasebnikov in družbeni gostinski obrati. Temu primerno je bil razvit turizem.

Družbeni gospodarski sektor je tistikrat zaposloval 1522 ljudi, negospodarske dejavnosti tega sektorja pa 290 ljudi ali skupaj 1812 ljudi. Pregled je nepopoln, ker bi morali obseči še celo vrsto manj važnih dejavnosti, ki sicer ne prinašajo bistvenega deleža v sklopu gospodarske moči, so pa prav tako potrebne kot vse ostale. Predvsem niso upoštewane dejavnosti, ki so se iz svojih prvih zametkov v letu 1958 razvile kasneje.

Temeljite priprave ob prehodu

Kot smo videli, so bili v letu 1958 dani že skoraj vsi temelji za pospešeno rast gospodarstva, s tem pa tudi nekaj osnovnih pogojev za štart pri osvajanju novih uspehov. Zakaj je bilo vse to potrebno, menda ni treba posebej poudarjati. Občina je bila še dokaj nerazvita; razne analize so povedale, da njene zmogljivosti niti dobro načete niso, kaj šele izrpane. Sledili so perspektivni in drugi načrti, ki so nakazali nadaljnjo pot gospodarski politiki. Do te prekretnice je prišlo predvsem zategadelj, ker so razni posegi v splošen gospodarski sistem zahtevali, da se tudi črnomaljska občina vključi v tok novih dogajanj in prispeva svoj delež k splošnemu slovenskemu in jugoslovanskemu napredku.

Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Vedno večje zahteve na tržišču so postavile gospodarske organizacije pred nove naloge. Začele so proučevati tržne razmere ter pripravljati elaborate, analize in investicijske programe. Razlog: velika konkurenca na trgu in množica firm, ki so izdelovale enake artikle. Uspeh je bil torej zagotovljen le tistemu, ki je proizvajal ceneje, boljše in več. Črnomaljska podjetja pa je od teh pogojev ločil še velik korak. Res je, da so se po letu 1958 nekatera že uspešno uveljavljala na trgu, na splošno pa vsa le v manjši meri.

Potrebno je bilo torej izpolniti pogoje, ki so nujni za uveljavitev sodobnega načina proizvodnje z ustreznimi tehnološkimi procesi, kar naj bi skupaj dalo cenejši in bolj kvalitetni finalni proizvod. V ta namen je bilo treba gospodarske organizacije, zlasti industrijske in kmetijske kot zastopnike dveh najmočnejših gospodarskih panog, primerno podpreti. Od tega hipa naprej pa lahko že govorimo o velikih investicijah v pospeševanje vseh gospodarskih in negospodarskih dejavnosti.

Investicije so »obrodile«

V petih letih (do 1962) so v črnomaljski občini investirali skupaj 2 milijardi 630 milijonov dinarjev, in sicer 73,1 odstotka teh sredstev v razvoj gospodarstva, 26,9 odstotka pa so namenili za vlaganje v negospodarske dejavnosti. Znatno del investicijskih sredstev je zavzela industrija, ki je na ta način sprosil vrsto novih zmogljivosti. V tem obdobju so mnoga podjetja začela rekonstruirati svoje obrate, nabavljati novo opremo in vse ostalo ter si s tem omogočila nadaljnji obstoj.

Kmetijstvo je v tem času doživelo največje povojne uspehe. Ne samo delitev občine na preanalizirano proizvodna področja, tudi ostali činitelji so vplivali na to, da je belokranjska zemlja dajala več in boljše pridelke. Počasi se je začel pozabljati pojem »pasilnost belokranjskega kmetijstva«. Zemlja zasebnikov je zamenjala obdelovalca, ki je ob doslednem upoštevanju vseh agrotehničnih ukrepov dosegal za takratne pojme belokranjskih kmetovalcev poljedelske in živinorejske rekorde. Take uspehe je bilo možno doseči le na velikih zemljiških kompleksih, ki dopuščajo vse možnosti za hitro strojno obdelavo. KZ v Črnomlju je zato čedalje bolj težila k temu, da arondira čim več obdelovalnih površin. Začela je podružbljati zemljišča in spreminjati v rodovitno zemljo steljniške površine in tiste površine, ki so se dolga stoletja zdele popolno-

ma neplodne. Ob koncu leta 1962 je družbena kmetijska proizvodnja na ta način zasedla že 450 ha obdelovalnih površin.

Močan skok kmetijstva

Z velikimi investicijskimi vlaganji skozi vsa ta leta je kmetijstvo močno povečalo proizvodnjo in pridelke. Ustvarilo je toliko, da je v letu 1961 že začelo izvažati. Od prvotnih 8 milijonov deviznih dinarjev je naslednje leto izvoz skočil že na 21 milijonov, letos pa so planirali izvoz kmetijskih proizvodov v skupni vrednosti 132 milijonov deviznih dinarjev. Nedvomno to ni malo, je pa lep obet za v bodoče. Razni perspektivni programi potrjujejo pravilnost kmetijske politike, kajti ne samo družbena, tudi pogodbeno proizvodnja se je v zadnjih letih močno uveljavila. V preteklem letu je s KZ kooperiralo že 67 odstotkov vseh kmetijskih gospodarstev.

■ Socialistični sektor gostinstva in turizma se je v tem času okreplil z ureditvijo novih lokalov v Črnomlju in na Vinici. Največjega pomena je nedvomno novi črnomaljski hotel »LAHINJA« s 35 ležišči in 180 restavracijskimi in vrtnimi sedeži. Urejen je tudi dom na Merni gori, do katerega je speljana tudi dobra cesta.

■ Za obrt je velikega pomena v letu 1960 ustanovljena Komunalna uprava, ki je znatno prispevala k večjemu pomenu raznovrstnih obrtnih dejavnosti v socialističnem sektorju.

■ Prav gotovo so precejšnjega pomena tudi lesna industrijska podjetja, ki izkoriščajo neprecenljive zaloge belokranjskih gozdov. Ker je gozdarstvo panoga, katere vlogo so začeli pravilno ceniti šele v teh letih, je razumljivo, da so tudi investicijska vlaganja prila do večjega izraza šele tedaj. Ob upoštevanju dejstva, da gozd ni samo rezervoar, iz katerega se da črpati v nedogled, so gospodarstveniki prišli do sklepa, da bo nemara le bolj prav, če začno iztrebljene gozdne površine in tiste,

ki v druge namene niso koristne, pogozdovati. Na ta način so se gozdne površine od leta 1958 do zdaj povečale od 9.500 ha na 13.500 ha, istočasno pa so uredili nekaj najvažnejših vprašanj v zvezi z boljšim načinom izkoriščanja gozdov in gojitveno dejavnostjo na teh površinah.

Nekaj občinskih števil

Na ta način je šla občina skokovito do novih uspehov. Vsako leto je pomenilo, da je bliže svojemu cilju: postati razvita občina.

Da to ni samo želja, ampak dejstvo, potrjuje tudi nekaj števil, značilnih za ta razvojna leta. Navedimo jih nekaj:

■ — družbeni bruto proizvod se je v petih letih povečal za 150,1 odstotka, pri čemer je udeležba družbenega sektorja že 67,6-odstotna;

■ — narodni dohodek, pri katerem je družbeni sektor zastopan s 53,6 odstotka, se je povečal za 124 odstotkov, dohodek na enega prebivalca pa je lani znašal že 185.593 dinarjev, kar je za 126,5 odstotka več kot v letu 1958;

■ — v petih letih se je zaposlilo 1117 novih delavcev, od tega 1043 v gospodarstvu (največ v industriji), 74 pa v negospodarskih panogah;

■ — osebni dohodek zaposlenih se je v tem času povečal za 12 odstotkov.

Kaj je treba napraviti

Naštel smo le nekaj dejavnosti, s pomočjo katerih gradi občina lepšo prihodnost. Opozorili smo predvsem na tiste glavne nosilce gospodarskega razvoja, na katere je oprta vsa ostala dejavnost, čeprav tudi drugi činitelji niso prav nič manj pomembni. O teh naj spregovorimo v zaključku tega pregleda, predvsem pa naj bo govora o nerešenih problemih v občini in nalogah nove občinske skupščine.

Eden glavnih problemov, ki jih bo morala reševati občinska skupščina, je nedograjnost oziroma neopremljenost industrijskih in drugih objektov. K turističnemu razvoju

Miroslav Kugler: DELO

v občini bo veliko pripomogla cesta Novo mesto — Metlika — Črnomelj — Vinica, zato jo bo treba čimprej usposobiti za ves promet, zlasti 33-kilometrski odsek Metlika — Črnomelj, ker je zelo slab. V zvezi s socializacijo vasi bo še bolj izstopil problem preživljanja osamljenih in ostarelih kmetov na posestvih, hkrati pa tudi vprašanje zaposlitve odvečne delovne sile, zlasti ženske. Tem vprašanjem bo treba posvetiti še posebno pozornost in iskati primerne rešitve. Gospodarske organizacije, ki nimajo dovolj strokovnega, zlasti visoko kvalificiranega kadra, bodo morale poleg ostalih važnejših vprašanj reševati zlasti vprašanje zadostne kadrovske zasedbe, ker bodo le na ta način kos vsem nalogam, katere jim bo poverila občinska skupščina. Sredstva, namenjena za negospodarske investicije, bo treba vlagati v prvi vrsti v adaptacijo nekaterih osnovnih šol (Semič, Petrova vas, Strekljavec itd.), kakor tudi v dograditev šole na Vinici. Prihodnje

leto bo v Črnomlju 20. obletnica zasedanja SNOS, na kar se je treba temeljito pripraviti. V okviru tega bo treba pospešiti nekatera komunalna dela, urediti javno razsvetljavo, pločnike, ceste, ulice, kanalizacijo in raziriti vodovodno omrežje. Za vso to dejavnost je letos pripravljenih 441,5 milijona proračunskih sredstev in sredstev v skladih, kar pa najbrže ne bo zadostovalo za ureditev vseh vprašanj.

■ Ob koncu samo še tole! Nikoli doslej še nismo govorili o tako razgibanem življenju in razvejanih dejavnostih, kar daje podobni črnomaljske občine neko posebno, specifično vsebino in barvo. Da bi bila ta podoba v prihodnje čim popolnejša in pestra, se bo treba krepko potruditi. Ne samo nova občinska skupščina, ki bo v kratkem izvoljena, vsak občan je dolžan prispevati svoj delež k uresničitvi nalog. Nedvomno pa bo svojo pripravljenost dokazal že s polnoštevilno in pravočasno udeležbo na volitvah!

Kdo kandidira za splošni zbor nove občinske skupščine?

V nedeljo bomo na splošnih volitvah izbrali iz vrst predlaganih kandidatov odbornike splošnega zbora naše nove občinske skupščine. Tu so bili izbrani za kandidate:

Črnomelj I — Alojz Hutar; Črnomelj II — inž. Rado Dvoršak; Črnomelj III —

Franc Kočever; Črnomelj IV — Vlada Vanovič; Črnomelj V — Ernest Haler in Anton Hutar; Kot pri Semiču — Franc Kapš in Franc Laterner; Črešnjevce pri Semiču — Zan Skrinjar; Vrtača — Jože Vidmar in Janez Sepehar; Semič — Jože Kočever; Strekljavec — Alojz Vidmar in Alojz Stariha; Stari trg — Marko Režek, Peter Frice, Mihael Kranjec in Peter Medved; Adlešiči — Ivan Požek; Marindol — Peter Dragičević, Vlado Stipanovič in Jože Požek; Dragatuš — Miran Simončič in Alojz Juršak; Tanča gora — inž. Amalija Stefanič; Belčji vrh — Alojz Panjan in Franc Kunčič; Sinji vrh — Jože For-

tun, Jože Zalec in Jože Madronič; Preloka — Stano Novak in Alojz Balkovec; Vinica — Franc Kajin in Jure Benetič; Stara lipa — Matija Kobetič in Mihael Hudec; Učakovci — Matija Sinčič, Jurij Hudak in Matija Hudak; Griblje — Matija Brodarič, Anton Vranešič in Peter Požek; Tribučje — Rado Vrličič in Jurij Kozan; Doblje — Janez Kocjan, Franc Medic in Anton Laker; Kanižarica — Anton Dvojmoč; Loka — Franc Kure in Janez Hlenič; Talčji vrh — Anton Sercelj in Anton Pezdire; Petrova vas — Stanilija Stefanič; Belčji vrh — ko Grahek in Anton Kapš; Vojna vas — Jože Petrovič in Stanko Weiss.

V Črnomlju, mestu ob Lahinji, je pred 19 leti prvi slovenski parlament sklepal o bodočnosti Slovencev v okviru skupne domovine Jugoslavije. Prihodnje leto februarja bodo obletnico I. zasedanja SNOS slovesno počastili, na ta praznik pa se bo začela Bela krajina pripravljati že letos.

Ena izmed najpomembnejših značilnosti v naši socialistični družbi je zaupanje, ki ga gojimo in izkazujemo mladini. Iz odnosov do dela v tovarnah, ustanovah in organizacijah, do pridobivanja znanja in izkušenj, iz sadov takšne dejavnosti izvirajo tudi merila, po katerih družba izbira mlade in odgovorne funkcionarje. S takšnimi mladimi družbenimi delavci bodo želi tudi enake uspehe, kakor smo jih in jih tudi še zdaj zanjemo v socialistični graditvi naše skupnosti. Brez popolnega zaupanja v mladi rod, brez postavljanja najboljših posameznikov na odgovorna mesta na vseh stopnjah bi nam grozila nevarnost popušcanja v naporih in zastoja.

ALEKSANDAR RANKOVIČ

Sile socializma osvajajo svet

V soboto je bil v Beogradu V. plenum CK ZKJ, ki je obravnaval aktualna mednarodna vprašanja in naloge mednarodnega delavskega gibanja v boju za mir in socializem. Referat je prebral generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz Tito. V razpravi je sodelovalo več članov CK ZKJ. Referat tovariša Tita je bil sprejet kot smernice za nadaljnje delo Zveze komunistov Jugoslavije.

Tovariš Tito je v začetku dejal, da je za čas, v katerem živimo, značilen buren razvoj materialnih proizvodnih sil. Dogajajo se korenite spremembe. Vpliv do nedavna vladajočega kapitalističnega družbenega sistema se ozi. Človeštvo je začelo novo epoko svojega razvoja. Socialistični družbeni sistem je poglavita nova značilnost tega razvoja. Gibljemo se v prehodni dobi od kapitalizma k socializmu v svetovnih merilih. Nastajanje številnih socialističnih držav in krepitev socialističnih in naprednih sil na vseh celinah je poglobilo splošno krizo kapitalizma kot družbenega sistema. Izkoriščevalski kapitalistični sistem je čedalje bolj pod pritiskom demokratičnih množic, ki poučene z izkušnjem mednarodnega delavskega gibanja in z uspehi socialističnih držav nezadržno težijo k sodobnejšim družbenim oblikam. V prid naprednega in socialističnega sveta je pripomoglo tudi razpadanje kolonialnega sveta. Osvobojanje narodov izpod kolonialnega jarma je eno izmed gigantnih storitev našega časa.

V referatu je bilo govora tudi o neločljivi povezanosti interesov socializma in mira. Socialističnim državam, ki morajo zgraditi družbo bogastva in človeške enakosti, je potreben mir, da bi to lahko uresničile. Zato je potrebna koeksistenca med državami z različnimi družbenimi sistemi, ki ni le pot miru, temveč tudi pot družbenega napredka in krepitve socialističnih sil. Razpihovanje hladne vojne je napra-

vilo že ogromno škodo. To povzroča ogromno trošenje človeških, materialnih in drugih sredstev za orožje, namesto za napredek. Začetek razoroževanja bi pomenil opuščanje reševanja spornih problemov z uporabo sile ali grožnje in odpravljanje ogromnih razlik, ki obstajajo zdaj med razviti in nerazviti deželami.

Kitajski voditelji tega nočejo razumeti. Oni še vedno mislijo, da lahko pridejo napredne sile na krmilo samo z oboroženim bojem in da je mogoče reševati mednarodne spore samo s silo. Ti voditelji ne morejo razumeti, da politika koeksistence ne pomeni ideološkega kompromisa. V vprašanju vojne ali miru stoji vodstvo kitajske partije na trockističnih pozicijah. Na Kitajskem je prišlo do nadaljnje krepitve birokratizma. Pri tem uporabljajo razne metode, tudi vojaške, za reševanje notranjih problemov. Kitajski voditelji gojijo težnjo, da bi se Kitajska vsilila kot vodilna sila revolucionarnemu delavskemu gibanju. Vodstvo kitajske komunistične partije je postalo središče zbiranja dogmatičnih, stalinskih sil. S tem opravlja negativno in demobilizatorsko vlogo v delavskem gibanju. Kitajsko vodstvo stalno kleveta Jugoslavijo in ZKJ, ker izboljšujemo odnose s Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami, ker smo za mir in miroljubno urejanje vseh spornih problemov med narodi. Politika kitajskega vodstva je naperjena proti osnovnim interesom vseh naprednih in socialističnih sil.

Potem ko je tovariš Tito orisal naše odnose s socialističnimi deželami, komunističnimi in delavskimi partijami, ki se stalno krepijo, je poudaril, da se socializem razvija v specifičnih oblikah neenakomernosti. To spravlja na površje najrazličnejše nazore in poglede, ki jih je mogoče uskladiti samo s konstruktivno razpravo in bojem mnenj, prispevajoč neprestane napore za čim višjo stopnjo sodelovanja med

socialističnimi silami, zlasti tistimi, ki imajo v rokah oblast in katerih odgovornost za usodo socializma je večja in popolnejša.

Na koncu je generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz Tito obširno govoril o potrebi po vsestranskem spremljanju in proučevanju sodobnih družbenih procesov. Brez poznavanja le-teh bi težko spoznavali perspektivo družbenih gibanj, teže bi se otresali predsodkov, ki so jih nakopičili dogodki iz minulosti. Čim boljše in čim bolj objektivno je treba informirati našo javnost in delovne ljudi prek tiska in drugih sredstev informacij o dosežkih drugih dežel, predvsem socialističnih in na novo osvobojenih dežel. Objektivno informiranje ljudi prispeva k spoznavanju izkušenj drugih dežel. Izmenjava izkušenj je nujna, kajti vedno se lahko kaj koristnega naučimo od drugih.

Tovariš Tito je zaključil svoj referat z naslednjimi besedami:

»Internacionalizem in humanizem, ki sta značilna za medsebojne odnose v naši socialistični skupnosti, se morata uveljavljati tudi v naših odnosih z drugimi deželami in narodi. Tako bodo plemenita čustva naših delovnih ljudi postala globlja, bolj človečna. S tem bo socialistična Jugoslavija še bolj pridobila na ugledu in si pridobila milijone novih prijateljev, prežetih z istimi težnjami in ideali.«

Jože Horvat - Jaki v Mali galeriji

V ljubljanski Mali galeriji razstavlja te dni Jože Horvat — Jaki samouki slikar iz Nazarij pri Celju. »Divjak Jaki«, kakor ga je imenoval neki kritik, je izredno pronicljiva, ne navadno temperamentna in nadarjena osebnost. Lok virtuoza sveta, ki ga gradi v svojem delu, vsebuje elemente današnjega časa, čeprav je v njegovih delih čutili vpliv tujih starih kultur, npr. perzijske. Že pred leti se je s svojimi deli uveljavil v tujini, razstavljal je skoraj v vseh svetovnih kulturnih centrih.

Kostanji cvetijo v dolini Krke; po dolgi in hudi zimi diha domača gruda vsa prepojena in pomlajena. Lastovke so se vrnile, za njimi pa prihajajo naši dragi rojaki iz vseh koncev sveta. — Na sliki: žužemberski grad, levo spodaj vabljiva Krka

KONEC MAJA BODO PRISLI PRVI IZLETNIKI IZ ZDA

AMERIŠKE PROGRESIVNE SLOVENKE

V Ameriki živi na tisoče jugoslovanskih izseljencev. Večina so organizirani v podpornih društvih, ki so naklonjena današnji Jugoslaviji. Naši izseljenci so se izkazali kot sposobni organizatorji. Tudi napredne slovenske žene v Ameriki imajo svojo posebno organizacijo »Progresivne Slovenke Amerike« (PSA). Sedež PSA je v Clevelandu, svoje krajevne podružnice pa imajo tudi v drugih deželah široke Amerike.

Progresivne Slovenke Amerike so se izkazale posebno med II. svetovno vojno in takoj po njej, ko so zbirale za staro domovino zdravila, hrano, obleke, knjige, pa tudi zdravstvene in druge aparate.

V okviru glavnega odbora PSA je deloval poseben podporni odsek, ki ga je vneto vodila predsednica tega odbora Mrs. Josipina Tratnikova. Bila je štirikrat v stari domovini, jo večkrat prepotovala in obiskala naše zdravstvene in socialne ustanove. Bolnišnici v Polju pri Ljubljani so dale ameriške napredne Slovenke dragocen aparat. PSA so bile v stalnih stikih tudi z zavodi za gluho-

neme, slepe in z mnogimi Slovenci in jim pošiljale pomoč. Lansko leto je bila Tratnikova, po rodu Ljubljancanka, zadnjič v Jugoslaviji. Takoj po vrnitvi v Ameriko jo je zadela kap.

Članstvo clevelandске federacije Slovenske narodne podporne jednote (SNPJ), kjer je bila Josipina Tratnikova marljiva sodelavka in članica glavnega odbora SNPJ v Chicagu in sodelavka glasila Prosvete, je poklonilo znesek 500 dolarjev za opremo posebne sobe v novem slovenskem domu za onemogle v Clevelandu. Zdej nosi ta soba njen naziv. Clevelandске

članice Progresivnih Slovenk Amerike pa so opremile v novem domu za onemogle Slovenke v Clevelandu še dve sobi. V Clevelandu, v državi Ohio, ki mu pravijo ameriška Ljubljana zato, ker živi tu 50.000 Slovencev, deluje devet slovenskih narodnih domov, zdej pa bo nova stavba za ostarele Slovenke dokaz velike podjetnosti naših rojakov v ZDA. V novem domu po prostora za 24 ostarelih Slovencev. Prvi tak dom za ostarele Slovenke pa so zgradili pred leti v Fontani v Kaliforniji, ki slovi po izredno ugodni klimi.

JOŽE ŽUPANČIČ

Izšla je 31. številka OBČANA

V uvodu prinaša analizo zborov volivcev v nekaterih večjih delovnih kolektivih. Vinko Mišar razpravlja o problemih obnove mesta in o stanju stanovanjskega sklada v središču Ljubljane.

Franc Rupret je avtor obširnega članka o notranji delitvi stanovanjskih najemnin. V nadaljevanju objavlja list analizo pomanjkljivosti dosedanjih osmikov občinskih statutov.

Pomembnejši prispevki so še: Financiranje zdravstvene preventive (Marko Jakše), zaključen pregled

zakonov, ki jih je v svoji mandatni dobi sprejela zvezna ljudska skupščina, in članek Cilke Maležič o široko zasnovanih načrtih za ureditev otroške prehrane v občini Ljubljana-Center. Ta številka »OBČANA« prinaša tudi popoln seznam kandidatov za poslance v republiško in zvezno skupščino, ki so jih potrdili zbori volivcev.

»OBČANA« izhaja vsako drugo soboto na 16. straneh. Letna naročnina je 5000 dinarjev. Naročila in prispevke sprejemata uredništvo in uprava »OBČANA«, Ljubljana, Cankarjeva 5.

S temi besedami je odšel.

Pod sklednikom je bil Danijel med jokom in škripanjem zaspal. Ker se Liza zanj ni zmenila, ga je morala mati spraviti v slamo.

Drugo jutro se je živelo pri hiši, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Po stari navadi se je delalo in Danijel je opravljal svoje posle, kakor da bi nikdar ne bil ušel Jaz pa sem moral odriniti! Zaradi tega nam je mati Barba napravila boljše kosilo in tudi nekaj nacvrta je bila. Se celó belo kavo smo imeli na mizi, kar je bilo takrat nekaj izrednega.

Za slovo smo si segli v roke z očetom in materjo. Pri prihodu nič roke, pri odhodu pa roko — taka je bila tiste dni etiketa v pogorju in po njej si se moral ravnati, če nisi hotel dobiti očitanja, da se ne znaš spodobno ponašati.

»Pa še kaj pridi!« so se glasile poslovljne besede. Meta me je spremljala, kar sem pričakoval. Nosila mi je veliko ruto, v katero so bili zaviti orehi, češplje, ocvrta bob in — če se ne motim — še celo par klobas. Vse to so mi dali pri slovesu in velika bi bila zamera, če bi se hotel tak dar zavrniti. »Ruto o priliki nazaj prinesi!« je spregovorila Presečnica, ko je izročila culo svoji hčeri.

Pred hlevom sta stala Danijel in Liza, a ne skupa, vsak na enem koncu poslopja. Milo sta gledala za nama, posebno Danijel je bil potr in žalosten. »Oh-ta.« je zastokal, »lepo je bilo, ko si bil tukaj. Kmalu kaj pridi!« Liza je molčala in se grdo držala, ker je bila še vedno jezna na hlapčeta.

Hodil sem od Jelovega brda proti Malenskem vrhu ter kakor vselej, kadar sem stopal po tej poti, jemal vase lepote pokrajine. Meta je, noseč mojo ruto korakala tik mene kot kupček obupa. Kar pogledati si ni upala vame, ker bi jo drugače zalile solze. To se ji je videlo.

Prišedši na kraj, kjer je v globoki dolini tičala koča karlovškega Anžona, opazim tega pri delu v bregu. Z rovnico je kopal ledino, da so se mu nabirale debele kaplje po obširnem obrazu.

»Hej, zdej pa greš!« je kričal, »pa spet prideš! Novo njivo kopljem.« Bila sva že precej daleč od

njega, ko je še zavpil: »Meta, le povej Lizi, da kopljem novo njivo!«

Pod Malenskim vrhom sva obstala na mestu, ki mu pravijo »Na poklonu«. To je tratina sredi gozda, od koder se vidijo štiri cerkve. Za tabo Mati božja na Gori, pred tabo Sv. Martin v Poljanah, na eni strani Čabrače, na drugi Gabrška gora. Kaki svetniki so tam, tega vam danes ne morem več povedati. V prejšnjih bolj pobožnih časih so ljudje na tem mestu obstajali in se proti vsaki cerkvi poklanjali. Ta navada je morala biti med ljudstvom zelo ukoreninjena, ker je v našem pogorju takih »Poklonov« vse polno.

Tam sva sedla, prejkone v namenu, da bi zavlekla trenutek ločitve. Bilo mi je tako pri srcu kakor nekaj, ko sem se ob koncu počitnic poslavljaj od doma in od matere, ki me je vselej spremila nekaj poto. Ko je z vsakim korakom izginil kos domače zemlje, sedaj sleme rojstne hiše, sedaj stolpič na holmu, sedaj teman gozd na Samsonu, sedaj kaj drugega, se mi je odtrgal kos od srca. Fakrat sem gledal v neštete gube nabrani obraz one, ki je sedaj že dolgo časa po zemljo in ki na svetu ni imela drugega kot skrbi in delo; danes pa v obraz deklici, ki je pričela uživati grenke sadove, katere rodi vsaka ljubezen na zemlji.

Opazil sem, ko je snela ruto z glave in jo položila na travo, da je nosila v lasih rumeni glavnik, ki se navadno nosi ob nedeljah in praznikih. Včasih je prav globoko zasopala in obrnila obraz proti meni, kakor bi mi hotela nekaj povedati. Pa ni ime-

la poguma, da bi spregovorila. Končno je posegla v ruto ter izvlekla iz nje majhen blede rumen »boba«, ki je v pogorju tako gostega testa, da bi bil bolj za strelivo nego za živilo.

»Gotovo si že lačen.« je spregovorila proseče, »na, jej!« Nekaj sem se obotavljaj, nakar je znova zaprosila: »Pa le jej!« Moral sem jesti in ni odvrnila pogleda od mene, dokler nisem s silo pospravil zadnje mrvice.

Ko je bil bob odpravljen, zopet ni vedela, kaj naj bi govorila. Tedaj je prihitela tolpica drobnih dolgorepk in je sedla na bližnje bukovo drevo. Zivalce so se z malim telesom obešale po vejah in kljuvale z listov, kar se je dobiti moglo. Nato pa so, kakor so bile prišle, s šumom odhitele. Meti se je bilo med tem časom čelo nabralo v goste gube in pričela je govoriti, prav kakor bi se čul modri oče Boštjan:

»Pa ti mora le čudno biti, če si sam v Ljubljani. Nimaš človeka, ki bi ti kuhal, ki bi ti pral. Če zboliš, si slabši od živine v našem hlevu, za katero se vsaj Liza briga. Ali ne misliš, da ti tega ni treba?«

»Kako si naj pomagam? Kje naj vzamem kuharico? Stare ne maram, mlade ne dobim.«

Zaiskrilo ji je v očesu in opazil sem, da postaja jezna. »Ne govori tako nespametno! Poglej gospoda v Javorjahu: vzel je sorodnico k sebi in streže mu, da je zadovoljen.«

»Kje naj dobim sorodnico? Če je mlada, ne bo hotela priti.« V bližini je nekaj belo cvetelo. — Nadaljeval sem: »Kaj potem? Tak sem kot tole: sedaj pred zimo cvete in kaj bo iz tega? Cvet odpade in prav nič ne bo iz tega. Če je mlada, ali naj jo vzamem?«

Rdeče se ji je zalil obrazek, ko je zastokala: »Kdo govori o tem?« Roko je pritiskala na prsi, da bi ukrotila razburjeno srce.

Odgovoril sem: »Če to ni, potem je pa še manj! Ti ne poznaš mesta in njegovih hudobnih jezikov. Ne boš štiri tedne pri meni, pa se na ulico ne boš upala, tako te bo sram.«

MIHA BALOH - glavni junak „Nevesinjske puške“

Prostrano dvorišče nekdanjega kostanjeviškega samostana je te dni vse živo. Zagrebško filmsko podjetje Jadran film snema zgodbo o uporu proti Turkom pod naslovom »Nevesinjska puška«. To bo cinemaskopski film, naslonjen na zgodovino hercegovaškega ljudstva, ki se je uprlo turškemu nasilju.

Ko človek vstopi na dvorišče, kjer prav zdaj snemajo množične prizore, se ne more načuditi delovni vnemi, pa spet potrpežljivosti znanega jugoslovanskega režiserja ZI-KE MITROVIĆA. Okoli sebe je imel kakih sto ljudi, v glavnem domačinov, ki jih je razporejal v dve bojni vrsti. Sablje so se bliskale v soncu, po arkadnem dvorišču se je razlegal divji krik, ki mu je sledilo nekaj prav tako divjih situacij in okrvavljena vrsta Turkov je bila potisnjena ob zid. Toda strašni prizor bi se nadaljeval, da v tem trenutku ne plane med vrste Mičo Ljubobratić — Miha Baloh in pomiri razljučene Hercegovce.

Ime glavnega igralca v tem filmu je dandanes splošno znano. To je naš slovenski rojak MIHA BALOH. Doslej je nastopil v enajstih filmih, v katerih je oblikoval devet glavnih in dve srednji vlogi. Med temi filmi sta le dva slovenska, ostali so posneti v drugih republikah in v Italiji, kajti Baloh se je uveljavil tudi v italijanskem filmu. Lepa žetev, če pomislimo, da se je to zgodilo v zadnjih treh letih. Baloh je danes med najvidnejšimi jugoslovanskimi filmskimi igralci. Za seboj ima splet sijajnih kreacij, ki so mu prinesle splošno priznanje filmskih strokovnjakov in občinstva, priznanje pa mu je dala tudi puljska arena. Deset let je delal v tržaškem gledališču, potem ko je končal svoje študije v razredu profesorice VIDE JUVANOVE. V Trstu je oblikoval po sedem vlog v sezoni. To je bilo strašno delo, toda Baloh je s tem dobil trdno in zanesljivo osnovo, na kateri, kakor sam pravi, gradi dalje.

Miha Baloh je pravkar končal nov kader za »Nevesinjsko puško«. Odločil je sabljo in pogovor je stekel.

— Kako se počutite v tem okolju? Vam pokrajina uga-ja?

— Dolenjska — je rekel — je zame veliko odkritje. Izredno mi je. Ko človek hodi po vaših krajih, mora postati romantičen. Nikar se ne prestrašite! Romantičen, s tem mislim romantiko v najplemenitejšem pomenu te besede. Zmeraj so govorili, da je Dolenjska odmaknjena,

brez turističnih možnosti, rekel bi brez posebnosti. Tako je ostala nedotaknjeno ozemlje, pristno, nepotvorjeno in ima prav zato svoje velike specifične vrednote. Kakor hitro bom imel čas, bom prišel semkaj na počitnice. Potreben sem miru in upam, da mi ga bo dala vaša Krka.

— Večkrat so vas angažirali v raznih drugih republikah, pa tudi v zamejstvu. — Kako se počutite, ko sodelujete drugod?

— Dobro se počutim, lahko se živim, različna govorica nas ne moti, sicer pa je pri igralcu važna osebnost in notranja dinamika, predvsem pa iskrena volja in hotenje, da nekaj daš. Ne smemo pa pozabiti nečesa, namreč dejstva, da so v filmu v prvi vrsti kriteriji z ekonomskim kurzom, da tu ni kakih sentimentalnih aspektov, marveč ima absolutno prednost uporabnost in kvaliteta posameznih igralcev in da je od tega odvisen angažma. Pri tem se kajpak pojavljajo določene težave. Gledališče je izrazito vezano na materinščino, film, spriču majhnosti naše filmske industrije — ne. Tu je gotovo ena od težav, kajti težko je do potankosti obvladati tuj jezik. Snemanje je medtem teklo

znati, da me je prešinilo, da tisti Baloh, ki zdaj stoji pred snemalnimi kamerami in žarometi, ni več tisti, ki sem ga pravkar videl in se z njim pogovarjal. Ne, pred nekaj trenutki je bil povsem navaden in preprost znanec z Gorenjske, ki je kramljal z menoj, zdaj pa je njegov obraz poln hercegovaške tršastosti, bojnega zanosa in plemenitosti obenem.

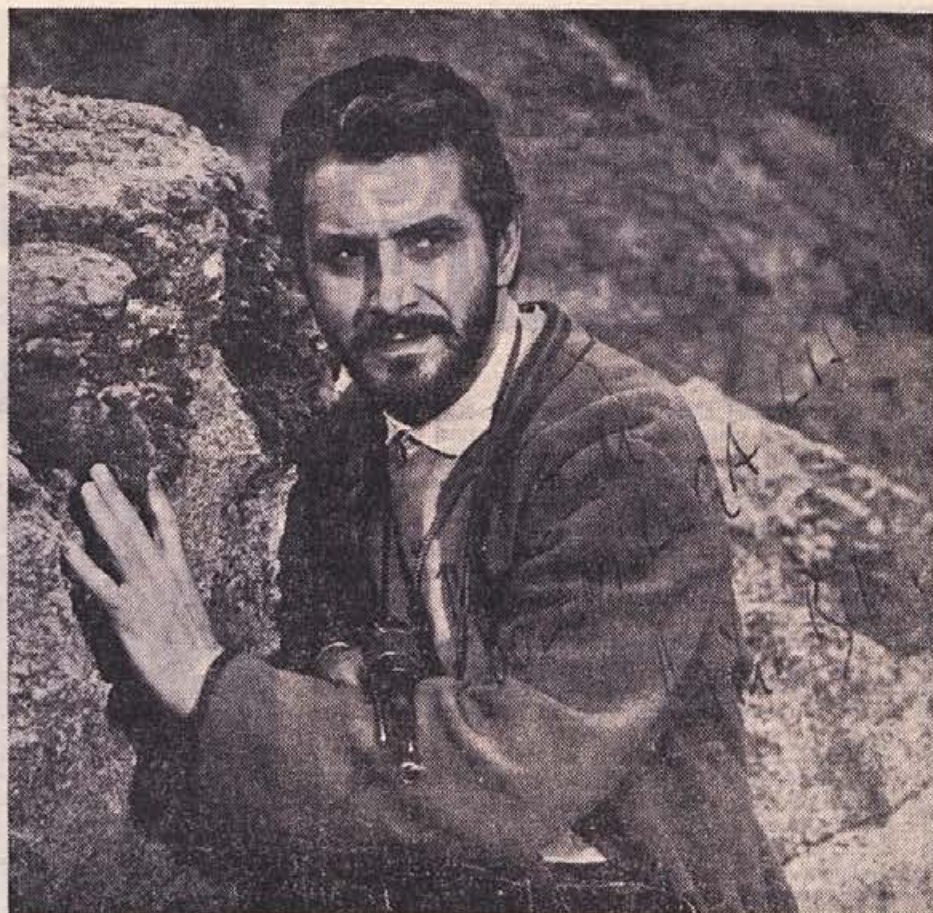
Kamere so prenehale in Baloh je prišel pod stopnišče in spet čisto preprosto naročil cvička.

— Kakšen je vaš odnos do gledališča, kaj menite o njem kot filmski igralec?

— Gledališče je mati vsega igralstva. Prav je, da igralec pokaže svojo osebnost tudi na televiziji in v filmu, toda gledališče je matica, je rezervoar vsemu igralstvu.

— Kako gledate na filmskega igralca oziroma na ta poklic?

— Težak je. Film zahteva popolno koncentracijo, kajti film lahko — in dostikrat tudi delajo tako — začno snemati pri koncu. Posebno neprijetni pa so pri tem poklicu večni kovčki. Danes smo tu, jutri že na Reki ali pa v Beogradu, in povsod se je treba hitro prilagoditi in živeti.

»BRALCEM DOLENJSKEGA LISTA — MIHA BALOH« — posvetilo nosilca glavne vloge v novem jugoslovanskem filmu NEVESINJSKA PUSKA, ki ga snemajo te dni v kostanjeviškem gradu.

biti odgovorna vsa naša družba. Nadalje menim, da se vse preveč izogibamo »kravro zaresnih scen«, ki bi jih morali izpovedati, morali prikazati.

Prizor iz filma NEVESINJSKA PUSKA. Posneto te dni v Kostanjevici na Krki.

dalje. Za trenutek sva pome-nek morala prekiniti, ker so umetnika poklicali pred kamero. Sel je, nekajkrat ponovil svoj nastop, nato so kamere spet zabrnele. Luč velikanskih žarometov se je razlila po njegovem obrazu, oči so zasijale s povsem novim ognjem in moram pri-

— Ali dandanašnji dobivajo filmski delavci pravično oceno za svoje ustvarjanje, ki je vezano poleg teh še na nešteto drugih težav?

— Lahko bi bili objektivnejši v svojih ocenah. Prepogosto krivimo samo ustvarjalce, pozabljamo pa, da je odgovorna oziroma bi morala

Umetnik namreč dobi svoje zadoščenje tedaj, ko v njem zraste zavest, da je družbi, katere član je, v resnici nekaj povedal, nekaj dal.

— Kaj pa vaši načrti?

— Načrti? Jaz z vsakim filmom, ki ga končam, zaključujem svojo filmsko kariero, kar spriču majhnega števila filmov, ki jih pri nas izdelamo, ni nerealno. Moj cilj ni igrati velike vloge, toda rad bi ustvarjal.

Spričo Balohovega talenta in kreacij, lahko trdno upamo, da bo umetnik še nadalje ustvarjal in nam še marsikaj dal, saj je poln ustvarjalnega zanosa in na vzponu svojih najboljših sil.

LADO SMREKAR

Vso podporo šolanju in vzgoji

Franc Režun je kandidat prosvetne skupine v občinski skupščini. Na trebanjski osemletki velja za vzornega predmetnega učitelja in vzgojitelja, razen tega pa opravlja še dolžnost upravnika matične knjižnice v Trebnjem. Je član občinskega odbora SZDL, predsednik idejno-vzgojne komisije pri tem odboru, član šolskega odbora, starešina tabornikov, razen tega pa tudi redno dela za med-občinski in republiški Zavod za prosvetno in pedagoško službo. Seveda s tem njegovo delovno področje še ni izčrpano, saj je na vprašanje, koliko funkcij ima, kratko rekel: »Sem povsod, kjer je treba, da se še družini ne morem dovolj posvetiti.«

Pogovor z njim smo začeli med odmorom, ko se je tovariš Režun že pripravil na naslednjo uro. Vprašali smo ga, kako je kaj zadovoljen z uspehi in delom svojih učencev.

»Povsem nisem zadovoljen,« je dejal. »Opažam, da so učenci premalo vztrajni in precej hitro pozabljajo. Verjetno bo v novih šolskih prostorih, ki jih komaj pričakujemo, možno uporabiti nove metode. Na ta način bi učencem nudili možnost, da bi hitreje osvojili potrebno znanje, nam učiteljem pa bi bilo to v veliko zadovoljstvo.«

»Za kaj se boste potegovali kot odbornik?«

»Ugotavljam, da bo treba veliko delati zlasti pri izvajanju načel šolske reforme in samoupravljanja v šolstvu. Šolam bo treba zagotoviti večjo materialno osnovo, brez katere bi zaman pričakovali boljših uspehov.«

»Menite, da je potrebno biti angažiran v družbenem življenju?«

»Vsekakor. Kdor se ne vključuje v celoten družbeni tok, se tudi pri svojem poklicnem delu ne more dovolj uspešno uveljaviti. Seveda

Franc Režun

mora biti ta angažiranost v okviru lastne zmožnosti, ker bi prevelik trud na drugih področjih lahko oslabil kvaliteto poklicnega dela, ki pa le mora biti na prvem mestu.«

Milijon dinarjev za kulturno-prosvetne namene

Na nedavnem posvetu predsednikov sindikalnih podružnic v novomeški občini so razpravljali o sredstvih, ki so potrebna za poživitev kulturno-prosvetnega dela, oddiha in razvedrila. Prošuje

raznih kulturnih ustanov naletevajo pri kolektivih na gluha ušesa. Vzroki so v tem, da prihajajo takšne prošnje ob nepravem času in da so programsko slabo utemeljene. Treba bo torej izdelati program dela na tem področju, ugotoviti, koliko sredstev bi v te namene potrebovali, in kolektive zaprositi za pomoč že v začetku leta, preden so sredstva po zaključnih računih razporejena. Na posvetu so sprejeli tudi predlog, naj bi vse sindikalne podružnice v občini prispevale po 5 odst. od kvote članarin, ki jim ostane za njihove potrebe. Na ta način bi se zbralo vsako leto po približnih izračunih okoli 1 milijonov dinarjev. Program dela bo razen Novega mesta zajel tudi krajevna središča.

FRANKFURT — Letošnjo mirovno nagrado nemških knjigotrožcev bodo podelili filozofu Carlu F. von Weizsackerju.

»Največji festival sodobne glasbe«

Mednarodni glasbeni bienale v Zagrebu je končan. Intendant hamburške opere Rolf Liebermann je o prireditvi dejal, da je bil zagrebški bienale največji festival sodobne glasbe doslej. Zato bi naj zagrebška prireditelj s svojo širino in pestrostjo omogočila, da bi v moderni glasbi ločevali pšenico od plev.

V devetih dneh se je zvrsti-

lo v Zagrebu 34 glasbenih prireditelj. Sodelovali so ugledni gostje iz drugih držav in domači ansambli. Najuglednejši gost je bil 81-letni skladatelj in dirigent Igor Stravinski. Pred odhodom se je o mednarodnem festivalu v Zagrebu izrazil zelo pohvalno.

NEVESINJSKA PUSKA — prizor s snemanja na dvorišču nekdanjega kostanjeviškega samostana. — Režiser: Ziga Mitrović; pomočnik režiserja: Miki Stamenković; mojster fotografije: Ljubo Petkovski.

Milan Filipčič: REICHSTAG V PLAMENIH

Dimitrov takoj zaposli Goebbelsa: »Kaj ni sam Führer pozdravljal ubijalce in ali se ni z njimi solidiziral?« — Dimitrov je namignil na znani Hitlerjev telegram ubijalce v Potempji, ki so bili za časa Pape nove vlade obsojeni na smrt, ker so ubili delavca Pitzecha. Dimitrov pa svojo misel se razvija: »Göring je izjavil pred sodiščem, da komunizem pomeni ubijanje. Znano je, da je bilo v Nemčiji po vojni nekaj političnih umorov. Ubila sta bila voditelja delavskega razreda — Karl Liebknecht in Rosa Luxemburg. Ubila sta bila tudi buržoazna politična delavca Rathenau in Erzberger. Priča naj pove, kdo je izvršil te politične umore v Nemčiji? Ali je znano, da so morili v desničarskih krogih, ki so danes zavezniški nacisti?«

Goebbels se znova izmika odgovoru. Skuša biti po svoje duhovit, da bi v dvoran pred svojim poslalskim zabljestel: »Pa vendar ne želi Dimitrov začeti z zgodovino od Adama in Eve?«

Toda že odgovori Dimitrov in jasno osvetljuje Goebbelsovo »duhovitost«: Zelo sem zadovoljen s tem odgovorom. Pogosto je izmikavanje najboljši odgovor.

Goebbels se trudi, da bi ublažil vtis, ki ga je na poslušalce napravilo iztrgano priznanje, da so organizatorji mnogih terorističnih napadov v vrstah nacističnih naseljih, da so bili na dan požara vsi nacistični voditelji v Berlinu. To dejstvo je govori- lo prvi nacistom. Goebbels zato skuša v svojem pričevanju pojasniti:

»Bilo je golo naključje, da so se prav tega dne vsi gospodje zbrali v Berlinu, ker je imela vlada zasodanje.«

Stiri dni pred to izjavo pa je izjavil Göring pred sodiščem, da je bila seja vlade določena za 28. februar in za 1. marec. Nekdo je lagal. Ali Goebbels ali Göring? Proti Goebbelsovi govori dejstvo, da 27. februarja zvečer ni bilo nobene seje. Proti Göringu pa dejstvo, da bi moral Hitler po že vnaprej določenem razporedu govoriti na volilnih zborih: 28. februarja v Leipzig, 1. marca pa v Breslau. Lagala sta torej oba ministra.

Toda to ni edini primer. Göring je pred sodiščem pojasnjeval, ko je govoril o usodni noči: »Nato sem šel v svojo sobo in tam našel Reichskancelerja (Hitlerja) z gospodom von Papanom.«

Goebbels pa je pred sodiščem dejal: »Pri vstopu v Reichstag sva nateleta (misli sebe in Hitlerja) na ministrskega predsednika Göringa.«

Vse to kaže, da sta se gospoda ministra precej slabo naučila svojih vlog. Toda dejstva so dejstva in iz njih lahko zaključimo samo to, da se ministra nista nadejala, da bosta morala pred svojim lastnim sodiščem, kjer naj bi se počutila kakor doma, govoriti tako podrobno o vsej zadevi. Nista mislila, da bosta nateleta na obtožnico, ki bi bil izklesan iz takega materiala, kot je bil Dimitrov.

Goebbels je vstopil v dvorano kot zmagovalček, toda odšel je poražen. Prav tako kot Göring. V dvoran nacističnega sodišča, v svoji nacistični sredini sta bila osamljena: niti eden izmed poslušalcev ni napravil niti ene demonstrativne kretnje proti Dimitrovu. Vsi so čutili Göringov zlom in Goebbelsovo nemoč v spopadu s silo, ki je vnela iz Dimitrova, nacistično občinstvo je obsedelo kot ocarano. Potem ko je zapustilo sodno dvorano, se je razhajalo po mestu in pripovedovalo o tem nečaknem dvoboju. Govorice o tem so kmalu zajele vso Nemčijo. V tistem času sta dobila Göring in Goebbelsova posebna priimka — ljudje so govorili o njima, čes da sta »dyorna norcas«, tako sta se vsaj predstavila v dvoboju z Dimitrovom.

FRICHE IZ NACISTIČNIH ZAPOROV

Sodišče je nato obravnavalo osnovno vprašanje: ali je res kompartija Nemčije pripravljala za 27. februar 1933 oboroženo vstajo in ali je res, da bi moral biti požar v Reichstagu znamenje za vstajo? — To je tretja politična etapa procesa.

V dvorano prihajajo nove pričice. To so sinovi nemškega delavskega razreda. Prihajajo iz zaporov. Mesece in mesece so jih mučili v zaporih, po kazematah in v koncentracijskih taboriščih. Tam so jih zadržali in jih pripravljali na proces, da bi tam govorili o pripravah na vstajo. Nacisti so bili prepričani, da so jim zlomili revolucionarni duh in da bodo govorili to, kar so jim vteli v nečloveških mučenjem.

Toda nacizem je prav tukaj pretrpel enega izmed svojih najtežjih porazov. Dimitrov je razkril metode predhodne preiskave nacističnega pravosodja.

Te pričice so pripeljali iz zaporov na sodišče močno zastražene. Prišli so delavci iz neke vasice v bližini Frankfurta na Maini. Priznati bi morali, da so na svojih sestankih govorili o oboroženem prevratu, o tem, da morajo pobiti policijske uradnike in da morajo vreči v zrak električne centrale.

Pogostna so srečanja fantov v uniformah z našo mladijo in pionirji. Na delovnih akcijah, skupnih prireditvah, športnih tekmovanjih in izletih, med obiski v kavarah in solah, na zabavah v domovih JLA in v klubih preživijo vojaki in gojenci vojaskih šol ter akademij mnogo skupnih ur z mestno in podeželsko mladijo ter s pionirji. Tako se mladi rod spoznava, ustvarja nova poznanstva in izmenjuje izkušnje. Proslava dneva mladosti pa je priložnost, ko so ta srečanja še pristnejša. Tako je bilo tudi v naših krajih pretekli teden, ko so mladi borci iz vrst JLA skupno z ostalo mladijo tekli v štafeti mladosti in se veselili na skupnih prireditvah ter športnih srečanjih. Na sliki: Fantje in dekleta so obiskali letalce v eni izmed naših letalskih baz in jim čestitali za 21. maj — dan letalstva naše slavne JLA.

Preložene eksplozije v Ameriki

Nova možnost za sklenitev jedrskega sporazuma? — Poslanica premiera Hruščova predsedniku Kennedyju in obvestilo britanskega zunanjega ministrstva — Bo zmagala pamet ali trma?

Združene države Amerike so sklenile, da bodo preložile tri manjše jedrske poskuse, ki so jih nameravale opraviti še ta mesec v puščavi Nevada. Tako so se hlačiče odločile potem, ko je predsednik Kennedy prejel noto sovjetskega premiera Hruščova. Bela hiša ni hotela o vsebini tega dokumenta povedati ničesar. Kljub temu pa v washingtonskih diplomatskih krogih preložitev predvidenih eksplozij vztrajno spravljajo v zvezo z uradno poslanico sovjetskega premiera Hruščova. Ceprav zatrjujejo, da vsebina sovjetske note ni znana, pravi neko poročilo ameriške časopisne agencije AP, da sovjetski premier tudi tokrat ni odstopil od največ dveh do tretih inspekcij na leto. V ameriških uradnih krogih molčijo in se v glavnem sklicujejo na obvestilo britanskega zunanjega ministrstva. Le to pravi, da je sovjetski premier odgovoril na skupni poziv, ki sta mu ga v zvezi z razgovori o prepovedi jedrskih poskusov konec minuloga meseca poslala premier Macmillan in predsednik Kennedy. Dve zahodni sili sta ob tej priložnosti baje na Macmillanovo zahtevo skušali pripeljati ženevske razgovore o razorožitvi in prepovedi jedrskih poskusov ponovno iz slepe ulice. Sporočilo ameriške komisije

TRETJE NADSTROPJE ZAPRTO

Tretje nadstropje Eifflovega stolpa v Parizu je od 8. maja dalje za občinstvo zaprto. Ta varnostni ukrep je bil potreben, ker sta se v pičlih štiriindvajsetih urah z največje razgledne ploščadi svetovno znamenja stolpa vrgla v globino dva mlada človeka.

Tretja ploščad pa nikakor ni najbolj pogostna odskočna deska v smrt. Samo deset ljudi se je potrudilo splezati tako visoko, da bi si s skokom z višine 300 metrov lahko življenje. Z druge ploščadi je doslej skočilo v smrt 67, s prve pa celo 245 obupancev.

Nobena od teh treh razglednih ploščadi ni obdana z ograjo, ker se to direktni Eifflovega stolpa ni zdelo potrebno. Steklene stene bi lomile perspektive, razen tega pa bi jih bilo možno redno čistiti le z največjimi stroški: visoke jeklene ograje pa bi smele razgled. Varnostne mreže pod ploščadmi bi jim temelj, ki so se zadnje odločili za samomor, težko preprečile še drugi skok iz mreže.

Pretekli petek se so poslovili od Novega mesta prvi maturanti srednje kmetijske šole na Grnu. Za slovo so se popeljali skozi Novo mesto; malokdaj vidimo traktorista z »metuljčkom«, tokrat pa smo ga, ko je pogumno šofiral skozi mesto.

Zopet iglice vesolju

Ameriško letalstvo je — kakor je bilo šele zdaj objavljeno — 8. maja poslalo na pot okoli Zemlje še en paket »vesoljskih igel«. Gre za 400 milijonov drobcev bakrenih iglic, ki jih imenujejo tudi dipole; izstrelili so jih s posebnim satelitom z nekega letališča v Kaliforniji. Bakrene iglice, ki so tanjše od človeškega lasu, služijo študiju nove metode raziskave, ki bi zajela vso Zemljo. Posamezne iglice so dolge 1,9 centimetra, pa so tako kot trebeškega lasu. Bakrene iglice naj bi ustvarile tanjši obroč okoli Zemlje pri poizkusih z iglicami, tedaj Američani okoli 1000, vendar jim ni uspelo izdelavo teh dipolov so okoli 20 kilogramov. Bakrene iglice, ki se ustreljene krožijo okoli Zemlje, potrebujejo za eno obkroževanje Zemlje 48 ur, ki obkroževanje Zemlje. Ta oblak se bo čisto počasi raztegnil. Bodo čez nekaj mesecev ustvarili nepretrgan obroč Zemlje. Ta pas svetlobni dobo največje do tečaj bodo sočasni potisnili iglice v ozračje, kjer bodo zagnali iz njega nove metode raziskave, ki bi zajela vso Zemljo.

Nobelovec Pauling opozarja

Znani ameriški znanstvenik in Nobelov nagradjenec Pauling je na nekem zborovanju v New Yorku opozoril na nadalje večjo nevarnost, da izbruhne atomska vojna. Pauling je svoje opozorilo podkrepil z dejstvom, da namerava NATO ustanoviti večstransko jedrsko silo, to pa po njegovih besedah povečuje možnosti, da dobi tudi Zahodna Nemčija atomsko orožje neposredno v svoje roke. Količina je v tem primeru nevarnost, pa verjetno ni treba posebej poudarjati.

Doplačilo

Dnevnik »Morgenbladet« iz Osla je pred kratkim objavil novico, da so na Švedskem ujeti nekoga norveškega študenta — brez vozne karte. Zato je moral plačati kazen in vožnjo v znesku 113,50 krome. Češ nekaj časa je prejel od švedskih železnice še račun za 26 krom, ker so ugotovili, da se je peljal — pod vagonom prvega razreda...

Poljubljanje ni zanimivo

Zanimiv eksperiment je napravila britanska televizijska družba ABC v sodelovanju s pedagoškim oddelkom univerze v Cambridgeu o vplivu televizijskih oddaj na otroke. Trem desetletnim in trem trinajstletnim otrokom so kazali grozljiv pustolovski film o pristanku na Veneri. Pri predvajanju tega filma so na skrivaj filmali še otroke same in posneli njihove pripombe na magnetoskopi trak. Reakcija otrok vsekakor filmu ni bila v čast. Trinajstletniki so film o potovanju po vesolju in o dogodivščinah na Veneri komaj bežno gledali. Namesto o filmu so se pogovarjali o svojih prijateljih, njihove mlajše vrstnike je bil filmska zgodba bolj zanimiva. Pri neki sceni s poljubljanjem so se trinajstletniki dolgočasili, desetletniki pa so se ob tej sceni sicer muzali, toda kazalo je, da jih ne zanima posebno. Otroci so potem izjavili, da se jim zdelo otroške oddaje večinoma neumne in neverjetne. Profesor Arnold Lloyd iz cambridgske univerze je na tiskovni konferenci izjavil, da je posebno za trinajstletne otroke mešanica fantazije in resničnosti nesprejemljiva. O trošketi pripombe otrok mnogo bolj kot doslej.

Zal smo že o pohodu mladih jugoslovanskih veterinarjev po znanih krajih Dolenjske, krajinah in Kočevske, kjer je med NOB uspešno delovala partizanska veterinarska ekipa. 14. maja so v Dolenjskem muzeju odprli razstavo o veterinarski službi v Sloveniji NOB, katero si je doslej že ogledalo lepo število ljudi. — Na sliki: tovariš Janko Rudolf in drugi gostje ob otvoritvi razstave

Gardisti čestitajo

Fantje, ki so pri voljkih v Han Pjlesku pri Sarajevu, čestitajo vsem mladincem in mladinkam za praznik mladosti, bratom, staršem in sestram pa lep pozdrav! Ivan Puc iz Sevnice, Anton Kosič iz Metlike, Peter Rade iz Crnojla.

Prebivalcem Trebnega in Trebelnega

pošiljajo iskrene pozdrave vojaki iz Skopja: Jože Kolnik, Alojz Kek, Alojz Prime, Jože Rajar, Ladislav Koniclija in Ivan Pekolj. Hkrati pozdravljajo soročnike in znance, mladino pa pošiljajo čestitke za dan mladosti.

Takole so pretekli terek v Novem mestu množično sprejeli republiko Šteto mladosi in njeim nosilec narobili, naj ponesajo dragemu predsedniku republike tovarisu Josipu Brozu Titu prisrčne pozdrave vseh prebivalcev Dolenjske in partizanskega Novega mesta

gorčene bolničarke v Franciji

boljo za vsakega bolnišarke plače! Povečajte Take in podobne rente so lahko predostri mimoidoci na parnu trgu Hotel de Ville. več tisoč bolničark v spornim ministrom ziral proti izredno nizhodkom in slabim razen v bolnišnicah. Podozor se je te dni pnestih. Skupno je te dni nad 50.000 bolničark se zase, ampak tudi za

Poljubljanje ni zanimivo

Zanimiv eksperiment je napravila britanska televizijska družba ABC v sodelovanju s pedagoškim oddelkom univerze v Cambridgeu o vplivu televizijskih oddaj na otroke. Trem desetletnim in trem trinajstletnim otrokom so kazali grozljiv pustolovski film o pristanku na Veneri. Pri predvajanju tega filma so na skrivaj filmali še otroke same in posneli njihove pripombe na magnetoskopi trak. Reakcija otrok vsekakor filmu ni bila v čast. Trinajstletniki so film o potovanju po vesolju in o dogodivščinah na Veneri komaj bežno gledali. Namesto o filmu so se pogovarjali o svojih prijateljih, njihove mlajše vrstnike je bil filmska zgodba bolj zanimiva. Pri neki sceni s poljubljanjem so se trinajstletniki dolgočasili, desetletniki pa so se ob tej sceni sicer muzali, toda kazalo je, da jih ne zanima posebno. Otroci so potem izjavili, da se jim zdelo otroške oddaje večinoma neumne in neverjetne. Profesor Arnold Lloyd iz cambridgske univerze je na tiskovni konferenci izjavil, da je posebno za trinajstletne otroke mešanica fantazije in resničnosti nesprejemljiva. O trošketi pripombe otrok mnogo bolj kot doslej.

ničark je okoli 7000, potrebovali pa bi jih najmanj 15.000. Zaradi tega ima z bolnički večkrat opraviti neljubo in strokovno neizvežebano osebo. Tako je ne samo v Parizu, ampak po vsej Franciji: nihče noče delati po bolnišnicah, kjer je obvezen delovni teden 43 ur, ki temu pa je treba opravljati še nočno službo, mesečne plače pa so izredno nizke. Redno se dogaja, da po nekaj letih službe bolničarke zapuščajo svoje delovno mesto in odhajajo na zasebne klinike, kjer so bolje plačane in kjer delo ni tako naporno.

Dolenjski fantje, ki služijo v sosednjem sobo, da bi se tam onovesvtila. Izkoristil sem priložnost in tiho izginil. Izpolnjevanje obveznosti do družbe je resnično zamotan problem.

Ameriški znanstveniki za omejevalc rojstev

Ameriška akademija znanosti je v poročilu, ki ga je objavila pred kratkim, zahtevala takojšnje ukrepe, da bi s propagando pristojne omejevalc rojstev zadržali neprejan porast prebivalstva po vsem svetu. »To je razen vprašanja ohranitve mira najbolj pereč problem,« je rečeno v tem poročilu. Skrbno pa so se izognili izrazu »kontrola rojstev«. Akademija ugotavlja, da se pri sedanjem tempu porasta število prebivalstva na svetu vsaki petindeset let podvoji. Leta 2000 bo znalo šest milijard, leta 2070 pa že okoli petindvajset milijard. pri sedanjem tempu porasta število prebivalstva na svetu vsaki petindeset let podvoji. Leta 2000 bo znalo šest milijard, leta 2070 pa že okoli petindvajset milijard.

Naš novi roman

Vsem naročnikom in bralcem sporočamo, da bomo začeli prihodnji teden objavljati detektivski roman znanega francoskega pisca G. Simenona MAIGRET OV MRTVEC

Delo je izdala leta 1961 Državna založba Slovenije, je pa medtem že skoraj razprodano. Napet detektivski roman je prevedel Vital Klabus, izšel pa je v zbirki Kiosk. — Ne zamudite: PRIHODNJI ČETRTEK — MAIGRET OV MRTVEC!

Kupim — samo brez embalaže! — Vse pakete bova morala znova odpreti — izgubila se je moja malica...

DAVEK

»Gospodarski položaj je v naši družbi zelo kritičen,« je dejal gospod Jakari. »Prav zato je treba najstrože obsojati nerensost, ki jo kažejo naši državljani do svojih družbenih obveznosti v trenutku, kadar skupnost pričakuje njihovo podporo. Ti ljudje sploh ne razumejo, da neizpolnjevanje obveznosti prizadene na koncu nje same.«

»Verjetno menite, da bi morali državljani pisмено in vnaprej obvestiti davčne organe o svojih dohodkih in da bi morali svoje davčne obveznosti redneje plačevati, kar se v zadnjem času ni dogajalo.«

»Prav tako,« je potrdil gospod Jakari. »Če pogledamo ta problem s stališča skupnosti...«

V tem trenutku je pri vratih pozvonilo. Bil sem na obisku pri Jakarjevih, gospa Jakari pa je s svojim šestletnim sinkom odšla v okolico mesta nabirat borovnice.

Gospod Jakari je šel odprti. Pred vrati je stal mlad mož z nekakšnimi papirji v rokah.

»Ali imam čast govoriti z gospodom Jakarijem?«

»Da, jaz sem Jakari.«

»Prisel sem kasirat občinski davek za lansko leto. Danes je zadnja priložnost, da to storite.«

»Ah, tako,« je zajeljal gospod Jakari in se odkaljajal. »Ah, tako, res... zares, gospega Jakarija trenutno ni doma. Odšel je na sprehod v okolico mesta. Pojutrišnjem bo, mislim, prav gotovo...«

»Toda malo prej ste sami priznali, da ste vi gospod Jakari.«

»Jaz? Mar sem jaz to rekel? Nikakor ne... Jaz sem namreč njegov brat. Da, njegov mlajši brat. On pa je odšel, saj sem vam rekel, da je šel na sprehod.«

Tedaj so se odprla vrata in v stanovanje je vstopila gospa Jakari s sinkom.

»Pa smo zopet doma!« je vzklilnila olajšano. »Glej, no, goste imamo v hiši!«

»Oprostite,« je zopet spregovoril davčni izterjevalec. »Ali ste vi prava gospa Jakari?«

»Prava? Kako to mislite?« je vzklilnila. »Seveda sem. Za kaj pa gre? Kaj se je zgodilo? Karel, mar mi kaj ta-jiš? Torej imaš kakšno... oh, oh...«

»Ali vam je vaš soprog morda kaj omenil o občinskem davku? Ali vam je morda naročil, da bi ga plačali? Ali je morda vam izročil določen znesek denarja za primer, če pride izterjevalec?«

»Meni? Zakaj?«

»Ne... nikakor ne... vsekakor... pojutrišnjem...« je lovil sapa Jakari.

»Mamica, mamica,« je vzklilnil Jakari mlajši, »ali naj pokažem očku, kaj sva našla v gozdu?«

Sinko se je dejal gosrodu Jakariju za suknič.

»Ah, tako,« je obel izterjevalec, »tako torej!«

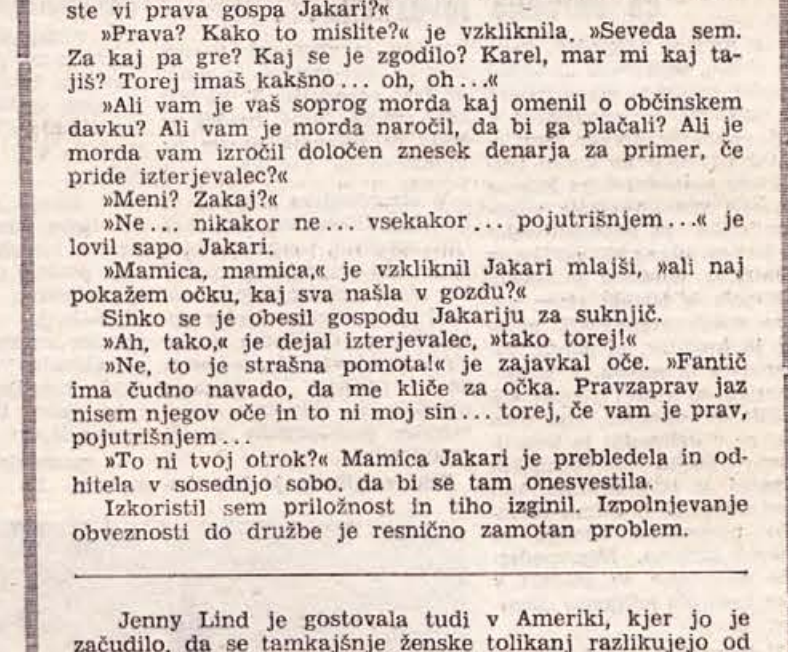
»Ne, to je strašna pomoča!« je zajakval oče. »Fantič ima čudno navado, da me kliče za očka. Pravzaprav jaz nisem njegov oče in to ni moj sin... torej, če vam je prav, pojutrišnjem...«

»To ni tvoj otrok?« Mamica Jakari je prebledela in odhitela v sosednji sobo, da bi se tam onovesvtila.

Izkoristil sem priložnost in tiho izginil. Izpolnjevanje obveznosti do družbe je resnično zamotan problem.

Jenny Lind je gostovala tudi v Ameriki, kjer jo je začudilo, da se tamkajšnje ženske tolikanj razlikujejo od evropskih. Zato je vprašala nekega diplomata, kako je s to rečjo.

»Ženske so tukaj vse drugačne kot pri nas,« je rekla. »No, razlika ni posebno velika,« je ta dejal. »Evropske ženske zarde, če so v zadregi, tu, v Ameriki, pa so v zadregi, če zarde.«

Dragi, ali je res, da so ti povišali plačo?

Pet let med Kolpo in Gorjanci

■ V tem sestavku hočemo pripovedovati o metliški občini.

■ Govorili bomo o področju, ki meji na severu na novomeško občino, na zahodu na črnomaljsko komuno, na jugu in vzhodu pa na sosednjo SR Hrvatsko, od katere jo loči mejna Kolpa.

■ Z besedami in podatki bomo orisali vzhodni predel belokranjskega ozemlja, njegovo dejavnost in značilno preobrazbo, ki jo je metliška občina doživela v zadnjih petih letih. Predvsem pa bi radi spregovorili o vedno večjem uveljavljanju družbenega gospodarstva, ki ustvari danes še enkrat več bruto proizvoda kot zasebni sektor, medtem ko je 1958. leta ta prispeval dve tretjini celotnega gospodarskega »pridelka« v občini.

■ Naposled bi radi metliško občino prikazali še v luči potreb, težav in nerešenih problemov, oziroma v luči tistih vprašanj, ki bodo morala priti v bližnji prihodnosti na prvo mesto.

3-krat večja proizvodnja

Kot za vrsto občin v ljubljanskem okraju, ki so svoje gospodarstvo začele graditi šele po drugi vojni, zlasti po letih obnove, je tudi za metliško občino značilen skokovit razvoj. Čeravno v metliškem primeru ne moremo govoriti o »milijardnih skokih« kot v področjih, kjer je bil začetni start mnogo ugodnejši, je porast vseeno čutili, predvsem v obsegu dejavnosti, ki jih je bilo treba razviti za pospeševanje celotnega gospodarskega življenja in ustvarjanja. Porast je bil spontan, usklajen s povečanimi potrebami in boljšim načinom izkoriščanja najrazličnejših zmogljivosti.

Eden osnovnih pokazateljev za rast, prilagojeno splošnemu razvojnemu toku, je narodni dohodek na enega prebivalca. Po statističnih podatkih je en prebivalec metliške občine v letu 1958 ustvaril povprečno 70.700 dinarjev narodnega dohodka, pet let kasneje pa je isti prebivalec povečal svoj delež v narodnem dohodku za 260 odstotkov oziroma za 184.200 dinarjev. S tem je metliška občina že tik za najvišjimi povprečji, ki so jih dosegle gospodarsko bolj razvite občine.

Se očitneje je ta rast prikazana v primerjavi med

bruto proizvodom občine leta 1958 in vrednostjo proizvodnje pet let kasneje. V tem času se je bruto proizvod povečal od 1 milijarde 18 milijonov dinarjev na 4 milijarde 219 milijonov dinarjev ali za 314 odstotkov. Povečala se je zlasti udeležba družbenega sektorja; medtem ko je dajal ta leta 1958 še samo 40,7 odstotka družbenega bruto proizvoda, se je odstotek udeležbe po petih letih povečal na 68,3, kar pomeni, da je zasebni sektor proizvedel le še 31,7 odstotka celokupnega bruto proizvoda.

Razlika je tudi v številu zaposlenih. Medtem ko je družbeni sektor gospodarstva leta 1958 zaposloval le 395 delavcev in uslužbencev, jih je ob koncu preteklega leta imel že 1000, kar je za 153 odstotkov več. Ustrezno k temu so se povečali plačni skladi in sicer od 76,4 milijona dinarjev na 226 milijonov dinarjev.

Toliko povečanje je bilo možno samo pod pogojem, da se hkrati razvijejo vse dejavnosti, potrebne za doseganje čim višje življenjske ravni občanov. Iz nadaljnega opisa bomo razbrali, da se je to tudi uresničilo, če so bila na voljo sredstva.

Če obrodijo investicije ...

Se prej bi pregledali, kako je občina zagotovila nadaljnji obstoj svojega gospodarstva in kako ga je spodbujala v njegovem nadaljnjem razvoju.

Od leta 1958 do konca preteklega gospodarskega leta so znašale vse investicije v gospodarsko in negospodarsko dejavnost okrog 693 milijonov dinarjev. Sredstva je občina naćpala iz lastnih virov, gospodarskih organizacij, posojil in kreditov, ki jih je najemala v ta namen. V gospodarstvu so vložili skupaj 456 milijonov dinarjev, od tega največ v industrijo in kmetijstvo. Većjih investicijskih vlaganj je bilo deležno tudi gostinstvo, ki je hkrati ustvarilo pomembne temelje za razvoj turizma. Negospodarske investicije so znašale v tem času 238 milijonov dinarjev.

V industriji so največ investicij vložili v razvoj obrata »Novoteksa«, zdaj pa nameravajo precej investirati tudi v »Betis«, najvećji objekt metliške industrije. Investicije v kmetijstvo so bile namenjene zlasti melioracijam zemljišč, za izpopolnitev strojne opreme in za povečanje obdelovalnih kmetijskih površin. Zadnje leto so precej sredstev vložili tudi v obnovo vinogradov, ki je trenutno zelo pomembno vprašanje metliškega kmetijstva.

Sredstva negospodarskih investicij so bila vložena zlasti v rekonstrukcijo gorjanske ceste, obnovo železniških postaj v Gradcu in Rosalnicah in izboljšanje avtobusnih prometnih zvez. Z adaptacijo več trgovskih lokalov je bila izboljšana preskrba potrošnikov s trgovskim blagom, med-

tem ko je vprašanje gostinstva in turizma šele v začetni fazi reševanja. V Metliki zdaj gradijo hotel, uredili pa bodo še ustrezne obrate na Vinomeru in Veselici.

V stanovanjske namene so bila izkoriščena vsa razpoložljiva sredstva, vendar pa niso krite niti najnujnejše potrebe. Zlasti primanjkuje stanovanj za strokovne kadre gospodarstva, družbenih dejavnosti in delavce. Ugotavljamo, da so podjetja še premalo naredila za reševanje stanovanjske problematike svojih zaposlenih.

Zelo razgibana je bila ko-

Okraj Kolpe oziroma Kupe (smo na hrvaški strani) je Metlika, Prebivalci Broda, prve hrvaške vasi na desnem bregu mejne reke, pa tudi ostali Hrvati radi obiskujejo središće metliške komune. Metlika je zanje »majka«, od katere dobivajo vse od živil do najrazličnejših ostalih potrebšćin.

letih le dogradili šole na Radovici in v Podzemlju, gasilske domove pa začeli urejati ali pa jih že zgradili v Dobravicah, Draščicah, Rosalnicah in drugod, kulturne domove pa na Radovici, v Gradcu, Metliki in otroški vrtec v Metliki. Vsa dela so bila omogoćena z družbenimi sredstvi, predvsem pa s prispevkom občanov, ki so pokazali res hvalevredno razumevanje pri reševanju najbolj perećih vprašanj.

Problematiko zdravstva in socialnega varstva je občina reševala v okviru danih možnosti, moramo pa reći, da je bil tudi na tem področju narejen velik korak naprej. — Leta 1959 je Metlika dobila nov zdravstveni dom, ki je veljal 21 milijonov dinarjev. Razen tega je bil primerno urejen dom počitka, eden redkih, ki smo jih imeli v bivšem novomeškem okraju.

Problemi, ki išćejo rešitve

Priznati je treba, da je občina (ne samo ObLO) naredila pretežni del tistega, kar je bilo v njeni moći. Seveda so bila najvećkrat vzrok za opustitev reševanja raznih vprašanj pomanjkljiva sredstva. Ni bilo enkrat, da so morali spremeniti plan, čisto pa so se problemi vlekl kakor rdeća nit skozi zaporedje več let.

Iz tega razloga nemara čakajo še mnoga neodloćljiva vprašanja, ki jih bo treba prvenstveno rešiti, razen teh pa tudi nova, ki so se pojavila zaradi rastoćih potreb prebivalstva. Vsako vprašanje pomeni pripraviti ustrezno vsoto denarja v ta namen. Odkod sredstva — pa je v Metliki že staro vprašanje, nemara prav toliko staro kot tamkajšnje gospodarstvo. Težave s sredstvi so v metliški občini osrednji problem.

Do nadaljnega bo treba reševati zlasti vprašanja, ki se pojavljajo zlasti na naslednjih področjih:

— v zaposlovanju, ker so še velike rezerve moške, predvsem pa ženske delovne sile; problem postaja v zvezi s podružbljanjem kmetijskih zemljišč še bolj aktualen in zapletan;

— kmetijsko proizvodnjo bo treba povećati z ekstenzivnim izkoriščanjem kmetijskih površin (poljedelstvu, vinogradništvu, živinoreji); podružbljanju neizkorišćenih površin ostane do nadaljnega aktualno vprašanje v obdobju kmetijskega napredka, prav tako tudi pogodbeno proizvodnja;

— vprašanje turizma in gostinstva bo treba reševati

Pozdrav iz Metlike

graditi nove, jih specializirati in tako zagotoviti obraćanje kupnih fondov na domaćem področju;

— med komunalnimi deli: najprej dograditi vodovod — (veljal bo 100 milijonov dinarjev);

— osnovati temelje za razvoj servisnih in storitvenih dejavnosti v okviru obrtne dejavnosti, kar naj se predvsem razvija v bodoćih krajevnih skupnostih;

— krajevni odbori, kasneje krajevne skupnosti, bodo morali spodbudneje reševati razne lokalne probleme (uređitev pokopališč, potov, cest, vaških objektov, vodnjakov, studencev, domov in tudi naselij) in v ta namen uvajati samoprispevke občanov; vsekakor je pomoć prebivalstva prepotrebna zlasti v času, ko se občina gospodarsko še izgrajuje.

Opora v obćanih

Očitno je, da sprićo tako obsežnih nalog, katerih del smo navedli, morda ne bodo rešena vsa vprašanja, toda če upošteevamo prizadevanje ObLO in vseh ostalih družbenih in političnih činiteljev, kakor tudi vse dosedanje pizive in priporočila gospodarskih organizacij ter naposled tudi občanov, ki so se doslej vsakokrat s polno zavestjo vključili v brigado delavnih in prizadevnih uspehi kljub temu ne bodo izostali. Bržčas je prav ob teh volitvah, ki bodo v nekaj dneh, to še poseb-

no važno naglasiti, saj bodo odborniki, ki jih bodo občani izvolili v občinsko skupščino, iskali za vse rešitve mnenja in oporo v prebivalstvu. S to zavestjo bi se morali občani tudi polnoštevilno udeležiti volitev in dokazati, da so pripravljeni nuditi odbornikom to, kar od njih pričakujejo. To naj bi bil hkrati začetek njihovega angažiranja v družbeni napredek v naslednji mandatni dobi predstavniških organov občine.

Kandidati za občinski zbor

V nedeljo bomo na splošnih volitvah izbrali odbornike novega občinskega zbora občinske skupščine v Metliki. Zanje so volivci predlagali naslednje kandidate, ki jih vsi naši delovni ljudje dobro poznajo. Tako kandidirajo v

Metliki (1) — Jože Janković; v voliini enoti Metlika (2) — Franc Jakljević; v 3. VE Metlika — Silvo Mihelić in Manek Fux; v 4. VE Me-

tlika — Franc Vrvišćar; za Rosalnice in Radovice — Anton Brodarić in Anton Nemanić; za Križevsko vas in Primoste — Ivan Zupanić; za Božakovo, Zelebej in Rakovec — Jože Koćevar ml.; za Drašćice — Martin Plut in Anton Bajuk; za Vidošćice, Krmaćino, Zeleznike in Kamenico — Marko Bajuk in Jancz Simić; za Slamno vas in Boldraž — Franc Slobodnik in Martin Plesec; za Bojanjo vas in Krašnji vrh — Alojz Molek, Ivan Radoš in Franc Golobić; za Gornjo in Dolnjo Lokvico ter Trnovec — Anton Tomc; za Radovico, Radoše in Ostriž — Stane Rozman; za Grabrovec, Malo Lešće in Brezovico — Jože Jakljević in Anton Gornik; za Berećo vas in Dragomljo vas — Franc Petrović in Martin Koćevar; za Gor. in Dol.

Suhor ter Bušinja vas — Jože Nemanić in Jože Gršić; za Jugorje in okolico — Peter Badovinac; za Hrast, Drage, Dole in Ravnace — Niko Belopavlović; za Curile in Svrzake — Janko Pećarić in Anton Vranićar; za Gradac, levi breg Lahinje, Klošter in Pokljuko (VE 20) — Anton Klepec in Ferdinand Milavec; za Gradac in desni breg Lahinje (VE 21) — Julij Marentić, Marjan Malešić in Matija Filak; za Krasinc, Pritozje in Boginja vas — Anton Pezdirc in Jože Klepec; za Podzemelj in okolico — Mitja Udovć in Ivan Pezdirc; za Gor. in Dol, Dobravice, Giršćice in Krivoglavice — Alojz Stefaćić in Martin Matković; za Otok, Zemelj in Grm — Matija Novak in Janez Butala.

Kdo je predlagan v občinski zbor delovnih skupnosti

Jutri bodo člani delovnih skupnosti v metliški občini volili odbornike novega občinskega zbora delovnih skupnosti, za katere kandidirajo:

Marija Ivanlić, Peter Vućić, Milka Nemanić, Marija Vlašić, Andrej Smuk, Zofka Grahek, Anton Muc, Zvone Jerman, Dane Mižigoj, Slavo Guštinj, Anton Grašić, Rudi Dim, Martin Črnugelj, Franc Kobe, inž. Janez Gaćnik,

Stanko Rajer, Jože Agnić, Jože Pirković, Jože Bajuk, Franc Segina, Jože Simonić, Stanko Bajuk, Anton Kralj, Franc Brancelj, Jože Dular, Milena Tomc, Anton Urbaš, dr. Evgen Bienenfeld, Anica Molek in Anton Vergot.

LIST sorodnikom v tujini — hvaležni vam bodo za pozornost.

Leta preizkušeni in napredka

Kamor pogledaš, povsod vidiš novo, nepotvorjeno podobo te občine. Odras resničnih hotenj njenih prebivalcev, ki so se odločili, da se odrežejo podedovanih in preživljenih oblik dela in življenja, je to, čemur se ne moreš načuditi. Nihče ti ne bo zameril, če boš dejal, da to niso več tisti kraji, tista polja in livade, po katerih si se potepal bosih nog, pasel krave svojega očeta. Strinjam se s teboj, še več, hvaležen sem ti, da si me opozoril na nekatere stvari, ki jih jaz, ki živim v tej občini leta in leta, še opazil nisem. Zgodi se, in ne samo meni, daraje govorim o tem, kaj bo še nastalo, kot o tistem, kar je že. Vendar mi boš tudi oprostil, če nisem v teh besedah dovolj točen, saj navsezadnje ne vem, kaj in kako bi začel pripovedovati, da bi me dobro in pravilno razumel; rad bi ti povedal, da je to, kar vidiš, plod dela naših ljudi, istih, samo malo starejših, kot si jih ti poznal.

Strmel boš, ko ti bom kasneje pripovedoval o napredku, katerega sadove vidiš, o hitrem tempu življenja in dela, ki ga potiska naprej zagon socialistične ustvarjalnosti. To verjetno dobro poznaš, saj si videl veliko novega tudi v drugih krajih naše domovine, kamor si pred leti šel iskat sebi ustrezno delo. Toda tu je precej drugače, tu so si ljudje to, kar imajo, priborili znatno teže kot drugod. (Kasneje ti bom povedal tudi nekaj števil, ki bodo to potrdile.) Rad bi, da bi videl vsaj obris hitrega vzpona na vseh področjih družbenega in gospodarskega dela, ker boš tako pogumneje glasoval za kandidate, ki so jih volilci izbrali brez tvoje navzočnosti. Zda si se vrnil po štirih letih v svoj domači kraj. Prihajaš na volitve, volil pa boš prvič. Ze zategadelj, ker si našel ustrezno zaposlitev v domačem kraju in boš odslej živel in delal z domačimi ljudmi, je prav, da malo obširneje pokramljava o tvojem delu in delu občine v času, ko si bil živa priča hitre izgradnje in nastanka vsega novega v drugih krajih.

Le majhen izseček iz dejavnosti

Nemara bo najbolj prav, da prelistava po dokumentih o dejavnosti tvoje občine v času, ko si bil zdoma. Če se ne motim, si trebanjsko občino zapustil v začetku 1959. Od takrat so pretekla štiri leta. In v teh letih je nastalo to, čemur se čudiš, in se ne moreš načuditi. Priznajva da tega ni bilo lahko narediti. Zamisli si, koliko naporov je bilo treba premagati, kako dobro gospodariti, preden se je napolnila mošnja, iz katere smo lahko vzeli denar in ga vložili v gradnjo novega objekta. Tako je nastala nova šola v Trebnjem, novi stanovanjski bloki po vsej občini, na ta način je bilo obnovljenih še več gospodarskih in drugih objektov. Če bi prepotovala občino, bi videla, da skoraj ni kraja, kjer nama ljudje ne bi rekli:

»Tole smo dobili predlanskim, tole pa popolnoma nared letos.« Res, velik napredek bi ugotovila. Drugačna je zdaj dežela, pokrita z novimi objekti. To daje ljudem voljo do dela, vero v lepšo, srečnejšo prihodnost. Vidiš, ob tem so ljudje postali bolj samozavestni, brez bojazni, da bi jim kdo kaj vzeli; vse je njihova last, vse so si naredili sami.

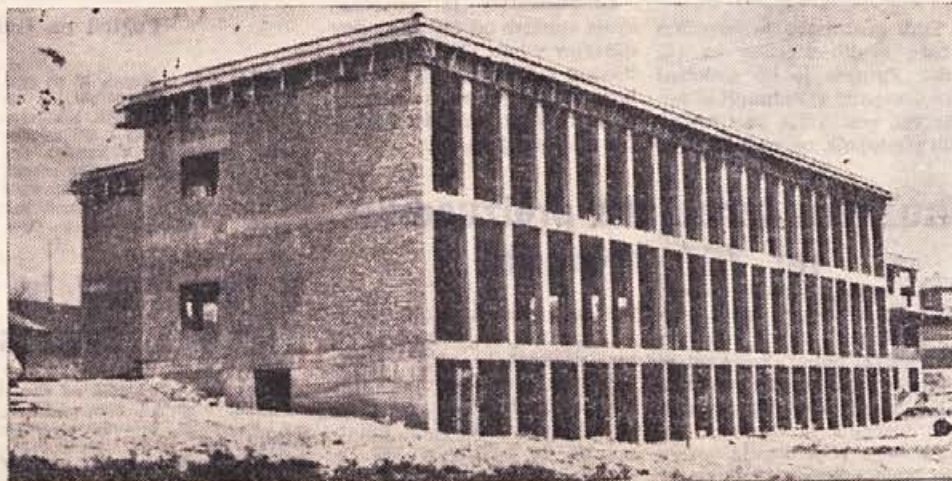
Obdobje hitre gospodarske rasti

Da boš imel boljše predstavo o tem napredku, da boš vsaj približno vedel, kaj boš kdaj delala trebanjska občina med 1959 in 1962 letom, se bova poslužila nekaj najvažnejših števil. O kaj najvažnejših števil. Opozoriti te moram, da je to majhen izseček iz dokumentov, ki seveda vse dejavnosti ne prikazuje poglobljeno, obsežno, ampak samo mimogrede, kot bi dejal.

V mnogih dokumentih piše, da je čas med 1959 in 1962 za trebanjsko občino značilno obdobje, ko se je njena gospodarska moč zelo okrepila, razvile pa so še vse dejavnosti, ki so podlaga za nadaljnje utrjevanje družbenih ekonomskih odnosov in izboljšanje življenjskih razmer občanov. Ti dokumenti navajajo vrednost proizvodnje za vsako leto posebej. Primerjava: bruto produkt občine v letu 1959, ko je znašala celotna vrednost proizvodnje komaj 2,5 milijarde dinarjev, z bruto proizvodnjo ob koncu 1962. leta, ko je ista občina ustvarila nad 5,1 milijarde dinarjev vredne proizvodnje ali za 110 odstotkov več kot štiri leta prej! V tem času se je bruto proizvod vsako leto povečal za 21,4 odstotka, kar je več, kot je znašalo slovensko in jugoslovansko povprečje. Skladno s porastom družbenega bruto proizvoda je naraščal tudi družbeni proizvod, ki se je s povpreč-

nim letnim porastom za 26,4 odstotka v letu 1962 povečal za 164 odstotkov. Narodni dohodek se je v štirih letih povečal za 158,6 odstotka, njegov povprečni letni prirasteka pa je znašal 25,8 od-

menjenih za pospeševanje negospodarskih dejavnosti, blizu 27 odstotkov sredstev je porabila za komunalno dejavnost, ostalo pa za šolstvo, prosveto, kulturo, zdravstvo, državno upravo in

Tale rebrasti paviljon, ki ga vidite na sliki, ni nič drugega kot nova šola v Trebnjem. Stavba je pod streho, preden pa bo sposobna sprejeti otroke, bodo morali vanjo vložiti še težke milijone. V družbenem planu je dokončanje tega poslojpa na prioritetni listi

stotka, kar je tudi znatno več od jugoslovanskih povprečij.

Poseben poudarek bi morala tukaj dati socialističnemu sektorju gospodarstva, ki je v letu 1959 sam ustvaril 42,7 odstotka družbenega bruto proizvoda, ob koncu 1962. pa že 47,9 odstotka ali skoraj polovico.

Pospešek industriji in kmetijstvu

Veljalo bi, če bi se pregledala, kako so se v tem času uveljavljale in povečevale proizvodnje posamezne panoge. Naštela bi jih le nekaj najvažnejših.

Industrija je povečala proizvodnjo za 75,9 odstotka in je bilo vanjo skupaj s kmetijstvom, ki je po štirih letih povečalo bruto produkt za 110,2 odstotka, vloženih 83,7 odstotka vseh investicijskih sredstev. Močno so povečali svojo dejavnost tudi gradbeništvo (za 275 odstotkov), trgovina (za 147,2 odstotka), gostinstvo (za 315,4 odstotka) in obrt (za 170,5 odstotka). S tem je ob hitrem pregledu izčrpano vse poglavitno, kar daje glavno težo gospodarstvu trebanjske občine.

Poudarjam, da je to samo grob pregled gospodarske dejavnosti v obdobju štirih let, saj bi morala ob natančnejšem pregledovanju podatkov omeniti še vrsto osrednjih predstavnikov gospodarstva trebanjske občine poimensko, kar pa bi nama vzelo preveč časa. Nemara bi bilo prav, da bi se malo pomudila pri negospodarski dejavnosti in ostalem, ob čemer boš še bolj razumel, zakaj govoriva o tolikšnem napredku.

1:1008 in ostalo

Začniva pri stanovanjski izgradnji. Občina je v štirih letih porabila v ta namen cca 60 odstotkov sredstev, na-

ostalo. Samo za šolstvo so v tem času porabili nad 47 milijonov dinarjev, pri čemer je največ odpadlo na gradnjo nove šole v Trebnjem, (ki pa še ni dokončana). Med drugimi važnimi deli za pospeševanje zdravstvene zaščite občanov je treba vsekakor upoštevati ureditev zdravstvenega doma v Trebnjem, ki ima 17 zdravstvenih delavcev, oziroma pride eden že na 1.008 prebivalcev. To je za velike potrebe še vse premalo in bo do leta 1965 usposobljenih še 5 zdravstvenih in socialnih delavcev, ki jih štipendira občina. Ne smeva prezreti tudi velikih del, ki jih je občina opravila v okviru komunalne dejavnosti. Popravilo in gradnja cest z urejevanjem kanalizacije spada v prvo vrsto teh del, saj ob hitrem tempu življenja narašča tudi promet. Na teh cestah je l. 1959 vozilo le 120 motornih vozil trebanjske občine, ob koncu leta 1962 pa že 400, razen tega pa tudi okrog 400 mopedov, ki postajajo zaposlenim in drugim občanom čedalje bolj priljubljeno vozilo.

Ko sva že omenila zaposlene, bi navedel zanimiv podatek: o zaposlenosti v teh letih. Z odpiranjem novih proizvodnih in drugih zmogljivosti je raslo tudi število zaposlenih v občini in od leta 1959, ko je bilo v rednem delovnem razmerju le 957 ljudi, naraslo na 1.404 v letu 1962, kar pomeni, da je že vsak 12 prebivalec v občini primerno zaposlen. V bližnji prihodnosti se bo to število zaposlenih še povečalo, saj bo še letos začel obrat »Farmis«, ki ga gradijo v Trebnjem in kjer bo zaposlena pretežno ženska delovna sila.

Kljub temu je zgrajen močan temelj

Še in še bi lahko našte-

vala, podrobneje pregledala to in ono in ugotavljala velikanski napredek, ki ga je občina doživela z razvojem materialnih osnov gospodarstva. V kratkem času je zasedla vse pristopne proizvodne in druge zmogljivosti ter na ta način zgradila močan temelj, na katerem bo po- slej gradila in gradila z namenom, da svojim prebivalcem zagotovi čim več realnih možnosti za lažji pristop k vsem materialnim dobrinam, ki so nujno potrebne za dvig življenjske ravni. Priznal boš, dragi občan, da je to, kar vidiš, kar občutiš, skratka, kar te obdaja in s čimer živiš, neprecenljive vrednosti. Tega ne moreš primerjati z nobenim od prejšnjih obdobj, še manj pa s časom, ko nisi bil gospodar svojega dela. Vrednost sadov te stvarnosti se povečuje ob zavesti, da je to ustvarjeno z delom, osvoboje-

Ob volitvah bodi poučen!

Vsaka še tako lepa beseda je odveč, če tega velikanskega premika sam ne opaziš, če ne občutiš zadovoljstva ob sadovih svojega dela, če ne veš za zmogljivost uspehov celotne ustvarjalnosti, prežete in oplojene z duhom vse oplajajoče socialistične stvarnosti. To, dragi občan, je toliko važnejše zdaj, ko boš stopil pred volilno skrinjico. Kajti glasovati za kandidata (ki si ga je izbralo ljudstvo, ker ga hoče za svojega odbornika), ne da bi povsem vedel, zakaj boš zanj glasoval, se pravi dati »sprazen glas«. Zavedati se je treba, in to ti posebej polagam na srce, da bo odbornik, za katerega boš glasoval na volitvah, predstavnik, ki se bo pred najvišjim občinskim organom potegoval za uresničitev tvojih želja in branil pravice vseh ljudi. Zato bodi ob teh volitvah poučen o tem in onem vsaj v toliki meri, kolikor ti je moglo pri tem pomagati tole kramljanje.

V kratkem »sprehodu« po dokumentih sva z reporter- sko naglico zajela predvsem bistvene stvari o dejavnosti občine med 1959. in 1962. letom. Več ni bilo mogoče, ker bi šlo preveč časa za podrobno razglabljanje. Sam veš, da bodo čez dva, tri dni v litve, na katere se morava oba kar se da vestno pripraviti. Če se do volitev več ne vidiš, ti čestitam kot mlademu človeku, ki ti daje ustava pravico in nalaga dolžnost, da kot polnoleten med prvimi izpolniš in oddaš svojo glasovnico.

Kandidati za občinski zbor občinske skupščine Trebnje

V nedeljo bomo izmed 43 predlaganih kandidatov izvolili 29 članov za novi občinski zbor naše občinske skupščine. Poglejmo kdo kandidira:

Za Lukovk in okolico — Franc Rataje in Florijan Starič; za Gor. Ponikve in okolico — Lado Kukebenberger; za Dol. Nemško vas in okolico — Alojzij Bečaj in Franc Marinčič; za Stari trg — Franc Jevnikar in Silvester Huč; za Stefan — Ivan Starič; za Blato — Alojz Skube; za Trebnje — Ivan Goč; za Knežjo vas — Andrej Slak; za Dobrnič — Vinko Novak in Franc Kotnik; za Svetinje — Stanko Novak; za Čatež — Franc Anžlovar; za Sentlovcen — Franc Lah in Jože Grmovšek; za Veliko Loko — Matilda Zgank; za Sela pri Sumberku — Cveto Ozimek in Mihael Piavec; za Ve-

liki Gaber — Marjan Zamlič; za Zagorico — Janez Turk in Franc Lauš; za Migolico — Ivan Gričar; za Stan in okolico — Jožef Gregorčič; za Mirno — Franc Bulč; za Rakovnik — Martin Lap in Milan Berdik; za Stražo — Jože Zorenč; za Drago pri Sentrupertu — Anton Bajc, Pavel Končina in Jože Gornik; za Sentrupert — Jože Frelih in Franc Kuselj; za Mokronog — Stanko Pleskovič; za Beli grič — Janez Mihevc; za Dolenje Laknice — Franc Lindič; za Ornuško vas — Alojz Dragan; za Trebelno — Jože Sinur, Karel Ribič in Urh Naitgal; za Čužnjo vas — Anton Klemenčič in Alojz Papež. (Pri vseh volilnih enotah smo navedli samo največji kraj, povsod pa sodi k njemu seveda tudi vsa bližnja okoličja.)

Kandidati zbora delovnih skupnosti

V zbor delovnih skupnosti kandidirajo v naši občini naslednji tovariši in tovarišice: Ludvik Strajnar, Terezija Kolenc, Stefan Potočnik, Franc Maraž, Milka Pečelin, Milka Brunček, Bojan Kolenc, Dominik Gimpelj, Ludvik Golob, Alojz Krhin, Albin Zore in Aleksander Zakrajšek, Bert Skufca, Avgust Jerlah in Jože Spec, Ignac Jarm,

inž. Drago Kotar, Jože Bende in Leopold Fabiani, Feliks Pekolj, Ignac Dežman, inž. Branko Volč, inž. Tončka Borštnar, Pavel Lampret, Alojz Jarc, Janez Borštnar, Stanko Miklič in Zofka Starič. Nadalje kandidirajo: Franc Režun, Danica Zupan, Marija Vraničar, Ivanka Pavlin, inž. Ciril Lenardič, Dar- ko Kristof in Bojan Bukovec.

Naposled vendarle razumevanje za IMV

Pretekli četrtek je bila v prostorih Industrije motornih vozil v Novem mestu komisija preustavnikov republiškega sekretariata za urbanizem, OLO Ljubljana, ObLO Novo mesto in njegovih inšpekcij, KGPK, Slovenije-projekta, Projekativnega podjetja in investitorja IMV. Po vsestranskem in tehtnem posvetu je dokončno sklenila, da se sedanje nemogoče razmere v proizvodnji, varnost dela in ostali pogoji, v katerih morajo delati člani kolektiva IMV, temeljito sanirajo. Gre za to — povedano v najkrajši obliki — da se na sedanjem prostoru IMV vzpostavi gospodarska celota, ki naj omogoči kolektivu znosnejše pogoje dela, s tem pa mu tudi zagotovi večjo gospodarnost v poslovanju. Večno večje naloge, ki jih pred poritvovalni kolektiv IMV postavljajo potrebe po njegovih priznani kvalitetnih vozilih izvirne domače konstrukcije, kot tudi možnosti za vedno večji izvoz, narekujejo naslednje naloge:

Staro agroservisno halo bodo podaljšali; tu bodo postavili SOKO montažno halo na površini 621 kv. metrov; v perspektivi je predvidena zidava skladišča surovin in gotovih izdelkov z lokacijo zahodno od sedanje mlekarne; IMV bo prevzela tudi poslojpe sedanje Mlekarne in skupno s KGPK in ObLO Novo mesto pomagala rešiti preselitev Mlekarne v nove prostore na novi lokaciji.

S tem bo kolektivu omogočeno, da bo lahko na istih prostorih povečal proizvodnjo od sedanjih 4 avtomobilov na dan na 6 vozil dnevno. To, kar opravljajo delavci IMV sedaj pod težkimi pogoji na prostem (pa tudi v dežju in snegu, ki uničujeta na pol gotova vozila!), bodo po izgraditvi objektov delali v pokritih prostorih. Ne gre torej za to, da bi se domača industrija avtomobilov za večne čase ustallila na sedanjem prostoru. Kolektiv že razmišlja skupaj z ObLO o preselitvi vseh proizvodnih oddelkov tovarne na novo lokacijo (verjetno v Cegelnico — industrijsko četrt razvijajočega se Novega mesta). S tem da bo v sedanjih prostorih po dokončanih naštetih investicijah krepko povečal proizvodnjo, pa si bo ustvaril tudi vse potrebne pogoje za zgraditev novih proizvodnih prostorov. Vsi sedanji objekti, ki jih vidimo od Mlekarne do križišča v Zabji vasi, bodo po preselitvi proizvodnih obratov namenjeni za centralno servisno službo IMV, za skladišča rezervnih delov in izdelkov kooperacijskih tovarn, tu pa bosta lahko ostala tudi uprava IMV in njen šolski center.

Odveč je tudi strah, da bi Novo mesto ostalo brez mlekarne. Razvijajoče se kmetijstvo in ustanavljanje mlečnih farm zahtevata preselitev ustrezne mlekarne v ugodne okolje. Kot rečeno, o tem že teko konkretni razgovori med IMV, KGPK in ObLO Novo mesto.

Zaradi pomanjkanja prostora v današnji številki homo o teh vprašanih prihodnji teden še podrobneje poročali.

I. Z.

VIDEM-KRŠKO: za občane in razvoj gospodarstva

Občina Videm-Krško združuje v zelo velikem gospodarskem razvoju, ki ga je preživela v zadnjih petih letih, osnovno prvino socialističnega humanizma in ljudske ustvarjalnosti: iz vsega, kar je bilo zgrajenega, veje velika skrb za delovnega človeka. Ne bomo mogli naštetih vsega, kar so dosegli s svojim ustvarjalnim delom njeni občani. Samo bežen pregled, ki ga nameravamo posredovati, pa dokazuje, da razen velikih naporov za razvoj gospodarstva niso zanemarjali tega, kar delovni človek potrebuje v vsakdanjem življenju.

Da prej omenjene trditve držijo, nas bo zlahka prepričalo nekaj števil: od leta 1957 do konca leta 1962 je bilo vloženih v razvoj gospodarstva 7 milijard 295 milijonov dinarjev, ali povprečno vsako leto po 1 milijardo 199 milijonov. Največji del teh naložb je bilo danih industriji, sledijo pa ji obrt, kmetijstvo in nato ostale panoge. Hkrati s tem je bilo v enakem razdobju po družbi in zasebnikih zgrajenih 466 stanovanj in v te namene porabljenih 1 milijardo 350 milijonov dinarjev. Za elektrifikacijo (gradnja 27 transformatorskih postaj in 144 kilometrov nizkonapetostnega omrežja ter javna razsvetljava) je bilo porabljenih blizu 238 milijonov dinarjev, za ko-

munalno dejavnost (preskrba z vodo, kanalizacija, ureditev cest, ulic in trgov in razni obrati za pomoč družini in gospodinjstvu) pa 318 milijonov in pol.

Ker si bomo razvoj zdravstva, socialnega skrbstva in šolstva ogledali nekoliko boljše, naj se ustavimo še ob dveh pomembnih dejstvih, ki mečeta na videmsko-krško komuno posebno luč: čeprav je občina industrijska, je posvečala nemajhno skrb razvoju kmetijstva in podružbljanju zemljišč, hkrati s tem pa je med prvimi v republiki z ustanovitvijo sklada za preživnine ostarelim kmetom, ki so oddali zemljo, rešila tudi ta pereč problem, ki nastaja vzporedno s podružbljanjem zemljišč.

začetkov prerasla v podjetje, ki prevzema najzahtevnejša dela. Vrednost obrtne proizvodnje se je povečala za 1307 odst. (iz 176 milijonov v letu 1956 na 2 milijardi 485 milijonov v letu 1962). Povpraševanju po drobnih uslugah zadostja stanovanjska skupnost, ki je ustvarila več servisov, med njimi sodobno javno pralnico, kemično čistilnico in obrat družbene prehrane ter več manjših obrtnih delavnic.

Tudi gostinstvo je povečalo obseg svojih storitev za 182 odst. Zgrajen je bil sodoben hotel Sremič v Vidmu-Krškem ter več gostinskih in turističnih postojank na podeželju (v

Kostanjevici, na Senovem, v Brestanici, turistična kočica na Libni, planinska postojanka na Polomu, planinska kočica na Bohorju itd.). Kljub naglemu razvoju gostinske zmogljivosti ne zadoščajo rastočim potrebam. Manjša gostišča na podeželju preurejajo, za oddih delavcev pa služi počitniški dom v Materadi ob istrski obali.

Promet se je hitro razvijal in skušal ustreči vedno večjim potrebam po prevozi in hitrih stikih med občani. Občina je preprežena z avtobusnimi progami, ki jih vzdržuje domače podjetje Transport, pa tudi nekatera druga prevozniška podjetja. V bližnji prihodnosti se obeta nova avtomatska telefonska centrala.

Gradbeništvo je povečalo svoje storitve od 255 milijonov dinarjev v letu 1956 na 750 milijonov v lanskem letu. Gradbena dejavnost se usmerja v zahtevnejše gradnje in v gradnjo stanovanj za trg.

Pogled na Krško in na Videm

kuvarjala s 46 osebami, ki so pod skrbništvom, z 248 otroki, ki so pod družbenim varstvom, s 175 nezakonskimi otroki in s 385 mladoletniki, ki so storili kazniva dejanja. Obravnavala je 670 raznih družinskih sporov, 440 otrokom revnih staršev je nudila pomoč pri solanju, v sodelovanju z Dru-

štvom prijateljev mladine in z Zvezto borcev je poslala na letni oddih 1400 predšolskih in šolskih otrok. Razen naštetega se je trudila usposobiti za samostojno preživljanje 58 duševno ali telesno prizadetih otrok. Referat za invalide skrbi za 427 invalidskih upravičencev v občini.

Družbena kmetijska proizvodnja na 707 hektarih

V sodelovanju s kmetijskimi organizacijami si je občinski ljudski odbor, kot smo že omenili, močno prizadeval razvijati kmetijstvo. To so skušali doseči z razvijanjem pogodbenega sodelovanja zasebnih kmetovalcev z zadrugo ter s podružbljanjem zemljišč in z organiziranjem sodobne kmetijske proizvodnje na velikih površinah. Vse tri kmetijske zadruge razpolagajo danes s 707 hektari zemljišč, na katerih se razvija družbena proizvodnja, v letu 1956 pa je bilo takšnih zemljišč le 281 ha.

Obsežni načrti za bodoči razvoj predvidevajo tri glavne družbene kmetijske obrate: prvi je Zadovinec, ki že ima 150 hektarov zemljišč in se bo razširil na 300 hektarov, drugi je obrat Krči-Jesenovci, ki se bo povečal na 275 hektarov, in tretji: obrat na Vrbin pri Vidmu-Krškem, ki bo prerasel v 265-hektarski, sodobno urejen sadjarski obrat.

Pogodbena proizvodnja je v letu 1960 zajela 1872 ha, v lanskem letu pa že 2900 ha.

121 milijonov za socialno varstvo

Skrb za občana, zlasti za tistega, ki je socialno prizadet, je občina, ko pregledujemo zneske, namenjene podporam raznih vrst in dejavnosti socialne službe v občini. Od leta 1956 dalje je bilo izdanih 3266 raznih podpor, ki znesejo skupaj s sredstvi, ki jih je občina namenila za počitniško letovanje šolskih in predšolskih otrok (pomoč mlečnim kuhinjam na šolah, za pridelitve

Poraba umetnih gnojil se je od leta 1956, ko je znašala 480 ton, povečala na 2050 ton v letu 1962, vrednost uporabljanih zaščitnih sredstev pa od 16 milijonov 200 tisoč dinarjev na 34 milijonov 665 tisoč dinarjev. Vzporedno s tem so se povečali hektarski donosi posameznih kultur, ki so se pri pšenici v zadnjih petih letih povečali od 13 stotov na 30 stotov, pri ječmenu od 14 stotov na 22 stotov, pri koruzi od 23 stotov na 34,5 stota, pri krmi od 19 stotov na 29,5 stota itd. V tem razdobju je bilo vloženih v kmetijstvo 439 milijonov 600 tisoč dinarjev, od tega 108 milijonov za gospodarska poslopja, 150 milijonov za nakup kmetijskih strojev in 181 milijonov za obnovo zemljišč. Vrednost kmetijske proizvodnje v družbenem sektorju se je hkrati s tem povečala od 184 milijonov dinarjev v letu 1956 na 300 milijonov dinarjev v letu 1962, vrednost v zasebnem sektorju pa od 1 milijarde 431 tisoč dinarjev na 2 milijardi 800 tisoč dinarjev ali za 88 odst.

novoletne jelke in še v nekatere druge socialne namene) skupaj 121 milijonov 601 tisoč dinarjev.

Posebno skrb so posvečali otrokom padlih borcev, preživelim borcem, rejencem in otrokom, rojenim izven zakona, onemoglim starejšim ljudem, skratka vsem, ki so bili v sili.

Socialna služba se je podrobno

V letu 1962 je bilo opravljenih 192.825 zdravstvenih storitev

V letu 1956 je odpadlo na enega zdravnika v občini 6700 prebivalcev, na enega zobozdravstvenega delavca pa 13.400 prebivalcev. Zdravstvena služba se je odvijala v Zdravstvenem domu v Vidmu-Krškem, v ambulanti na Vidmu in v pomožni ambulanti na Raki. S priključitvijo občin Kostanjevica in Senovo je zdravstvo pridobilo nekaj ustanov, občina pa je v skladu s potrebami pripravljala reorganizacijo zdravstva. Danes deluje v komuni en zdravstveni dom, ki ima svoj sedež na Senovem. Splošne ambulante ima v Vidmu-Krškem, v Senovem, Kostanjevici, pomožne ambulante v Brestanici, Koprivnici, na Raki in v Podbočju, zobne ambulante v Vidmu-Krškem in Senovem, pomožne zobne ambulante pa v Brestanici, Kostanjevici in na Raki. Dispanzerji za že-

ne, otroke in noseče žene ter posvetovalnice za dojenčke so urejene v vseh krajevnih središčih. Tako organizirana zdravstvena služba brez večjih težav opravlja svoje poslanstvo. Prebivalec je danes na voljo 50 zdravstvenih delavcev, med njimi 7 zdravnikov. Splošne ambulante so lani opravile 134.477 storitev, specialistične ambulante 5109 pregledov, obratna ambulanta v Tovarni celuloze in papirja je opravila 18.352 storitev. V bolniškem in porodniškem oddelku ambulante na Senovem je bilo opravljenih 3692 oskrbnih dni in 173 porodov, zobne ambulante so opravile 25.493 storitev, dispanzerska služba pa 8770 pregledov. Občina in zdravstveni dom stipendirati 18 zdravstvenih delavcev, med njimi 7 na fakulteti.

Vsa mladina ima enake pravice do izobrazbe v osemletkah

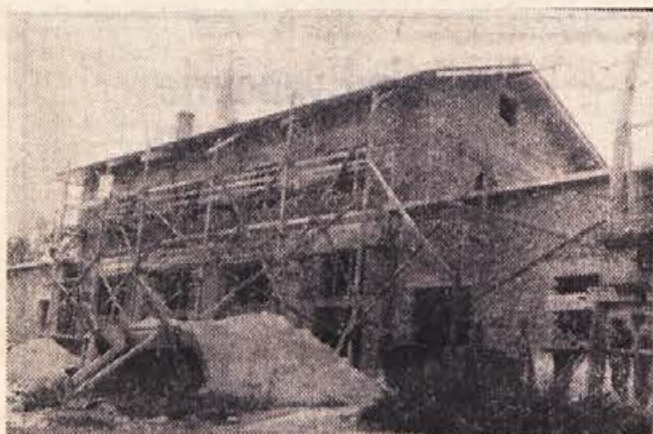
V občini je 4132 otrok, ki imajo pravico do obvezne šolske izobrazbe v osemletkah. Ti otroci obiskujejo 17 osnovnih šol, med njimi je 9 osemletk, 4 so nepopolne osemletke in 4 štirirazredne šole. Ker imajo vsi otroci, ne glede na to, kje živijo, enako pravico do osnovne izobrazbe, so glavni napor usmerjeni v zadostitev tej nalogi.

Poleg osnovnih šol je v občini še tehniška srednja šola, ki je bila ustanovljena v letu 1957, vajenska šola raznih strok, nižja glasbena šola in 5 otroških vrtcev.

17 osnovnih šol ima 145 oddelkov, ki imajo na razpolago

le 82 učilnic. Najbolj pereč problem prostorov je v Vidmu-Krškem in v Brestanici, kjer bo treba najprej graditi nove šolske stavbe. Šolam manjka predvsem prostorov za sodobni pouk, kot so telovadnice, glasbene sobe, risalnice, prostori za tehnični pouk, razni kabineti, prostori za pionirsko organizacijo in podobno. Ljudski odbor je obnovi šolskih stavb posvečal veliko pozornosti; v njegovi mandatni dobi so bile obnovljene ali preurejene šolske stavbe v Leskovcu, v Velikem Trnu, na Velikem Podlogu, na Raki in drugod. Zgrajenih je bilo več stanovanjskih stavb za učitelje, med drugim v Leskovcu, Kostanjevici in Koprivnici, na Raki, Velikem Trnu ter v Vidmu-Krškem.

Sredstva, ki jih je ljudski odbor namenil šolskemu izobraževanju in ostalim oblikam izobraževalnega dela, znašajo v zadnjih 7 letih 661 milijonov 450 tisoč dinarjev. V letu 1962 so bila približno 8-krat večja kot v letu 1956. Razen tega je bilo porabljenega za zimsko izobraževanje 603 tisoč dinarjev, za knjižnice 2 milijona 315 tisoč, za vzdrževanje kulturnih spomencev in v hospitacije 335 tisoč, tisoč in za predvojaško vzgojnikov skoraj milijon, za razne za stipendije 18 milijonov 189 jo 8 milijonov 766 tisoč dinarjev.

Na Velikem Trnu gradijo novo poslopje, v katerem bodo stanovanja za učitelje in prepotrebna dvorana, ki jo okoliški prebivalci že vrsto let močno pogrešajo. Celotna investicija bo veljala kakih 28 milijonov dinarjev, sredstva pa bo prispeval ObLO Videm-Krško

Roto II je združil vse sile

Letni program razvoja občine za leto 1963 predvideva, da bo letos proizvodnja v občini za 12,6 odst. višja od lanske in da bo dosegla zavidljivo številko 20 milijard 123 milijonov dinarjev. Število zaposlenih se je od leta 1956 povečalo le za 48 odst., vrednost proizvodnje je hkrati porasla za 134 odst. in narodni dohodek pa za 149 odst. Te številke dokazujejo, da se je proizvodnost dela vzporedno z investicijskimi vlaganji naglo povečala.

V tem razdobju je bil zgrajen drugi agregat v termoelektrarni Brestanica, ustanovljen je bil obrat kremenčevih pe-

skov v Ravnah pri Smedniku, obnovljena je bila strojna oprema v tovarni čokolade Imperial in ustanovljen obrat konfekcije perila v Kostanjevici. Vrednost industrijske proizvodnje se je od leta 1956, ko je dosegla 5 milijard 589 milijonov, do konca lanskega leta povečala za skoraj enkrat (konec leta 1962 — 10 milijard 629 milijonov). Največ upov polaga komuna v izgradnjo drugega papirnega stroja v tovarni celuloze in papirja v Vidmu-Krškem, ki bo stekel prihodnji mesec. Ta velika investicija je združila pri zbiranju sredstev, pri štednji in gospodarnosti vse delovne kolektive.

Druge panoge grede v korak z razvojem

Mimogrede bomo omenili še dosežke in razvoj, ki so ga dosegle druge panoge kot trgovina, obrt, gostinstvo in turizem, promet in gradbeništvo. Razumljivo je, da je nagli razvoj industrije zahteval tudi razvoj ostalih gospodarskih področij. Trgovina je od leta 1956 dalje povečala svoj promet od 1 milijarde 218 milijonov na 3 milijarde 750 milijonov ali za 207 odst. Modernizacija prodajaln in gradnja skladišč, ki je pripomogla k tako naglemu razvoju trgovine, je bila omejena na Vi-

dem Krško in večja krajevna središča, v načrtu pa je tudi modernizacija trgovske mreže na podeželju.

V obrti so zrasli veliki, sodobno opremljeni obrati, ki bodo počasi prehajali na industrijski način proizvodnje. Naj omenimo Konfekcijo papirja v Vidmu-Krškem, Kieparstvo v Kostanjevici, Obrtno podjetje v Vidmu-Krškem, Remont na Senovem, mizarstvo v Krškem, Kostanjevici in Brestanici ter Valvasorjevo tiskarno. Kovinska zadruga v Vidmu-Krškem je iz skromnih

Pogled na skupino novih stanovanjskih blokov na Vidmu; kraj dobiva po zaslugi novega naselja Tovarne celuloze in papirja ter zavoljo vedno novih gradenj iz leta v leto bolj zaokroženo podobo.

Vsak četrti občan je zaposlen

Ni težko govoriti o napredku zadnjih let v novomeški komuni, saj je nagli razvoj pustil neizbrisne sledove prav povsod. Velike izpremembe bi gotovo laže opazili, če bi se iz hitrega utripa današnjega življenja lahko iznenada pomaknili za 5 ali 7 let nazaj. Občan, ki bi doživel kaj takega, bi bil prav gotovo zbehan. Če bi ga to doletelo v Novem mestu, bi začuden opazil, da je vrvež po mestnih ulicah po drugi uri popoldne, ko delavci zapuščajo tovarne, mnogo manjši od onega, kakršnega je va-

jen. Na sprejehu proti Kandiji bi s pogledom zamaškal novo stanovanjsko naselje na ulici Majde Silc. Namesto velikega industrijskega obrata sedanje IMV — bi na Zagrebski cesti opazil majhno agroservisno delavnico v stavbi, ki bi se mu v primerjavi z današnjimi velikimi objekti zdela dokaj skromna. Tudi tlakovane ceste in stolpnice, ki so zrastle tam lani, ne bi bilo nikjer. Začuden bi ostal onkraj mostu v Kandiji pred nepreglednim ovinkom, ki ga je še predlani zapiralo nekaj stavb.

da se zavedamo, da je nova ustava dokument, ki je izpolnil vrzeli in določil perspektive za razvoj v prihodnosti, ki pomeni nadaljevanje tega, kar smo začeli graditi. Večletne izkušnje delovnih množic so uzakonjene. Občinski statut, ki je v razpravi, bo

nekatera določila ustave prilagodil potrebam našega področja in jih konkretiziral. Statuti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti pa bodo še natančneje določili vlogo kolektivov in bivalcev posameznih območij v jutrišnjem dnevu.

Skladen razvoj gospodarstva in sprotno zadoščanje družbenih potreb

Uvajanje novega gospodarskega sistema, ki je dal novi utrip celotnemu družbenemu življenju v komuni, je porajalo nove in nove probleme, ki jih je bilo treba reševati sproti. Interesi podjetij, zavodov in ustanov so se vedno bolj povezovali z interesi komune. Danes je vsakomur jasno, da je od skladnega razvoja gospodarstva in družbenih služb odvisen napredek v prihodnosti.

Narodni dohodek je hitro naraščal. V letu 1960 je znašal na prebivalca 167 tisoč dinarjev, lani pa že 297 tisoč dinarjev. Presegel je zvezno povprečje in se naglo približuje republiškem. V preteklem obdobju so bili ustvarjeni osnovni materialni pogoji za še hitrejši napredek, večja akumulativnost komune pa zagotavlja hkrati s tem pogoje za vzporedno povečanje naložb v negospodarske dejavnosti.

V letu 1956 je bilo v komuni okoli 7000 zaposlenih, lani pa jih je bilo že 13102, kar je za okrog sto odstotkov več ter obenem pomeni, da je skoraj vsak četrti občan zaposlen. Tudi družbeni brutoprodukt se je naglo povečeval. V letu 1960 je znašal na primer 18 milijard 131 milijonov dinarjev, letos pa se bo povečal za skoraj še enkrat toliko in dosegel 35 milijard 741 milijonov dinarjev. Obseg investiranja se bo v letošnjem in prihodnjem letu

v primerjavi z dosedanjim močno povečal, kljub temu pa ni vse odvisno od investiranja. V proizvodnih kolektivih bo treba skrbeti za čim

v Sentyernej ter v Šmarjeti. Že v letu 1961 so pričeli graditi novo bolnišnico. 321 milijonov v ta namen je že zbranih, preostalih 379 milijonov pa še zbirajo. Občina daje vsako leto po 65 milijonov

dinarjev za kmečko zdravstveno zavarovanje in zdraviljenje nepremožnih. V komunih je 44.800 zavarovancev, od tega je pretežni del — 26.961 — splošnih, preostali pa so kmečki.

V letu dni 120 milijonov za potrebe socialnega varstva

Za opravljanje socialnega varstva v komuni je bil lani ustanovljen Center za socialno delo, ki je prevzel večino dolžnosti, ki jih je dotlej opravljal poseben referent pri oddelku za splošne in družbene službe ObLO. V centru delajo 4 kvalificirani socialni delavci in eden z večletno prakso. Center se ukvarja s splošnim varstvom odraslih, z varstvom mladine in otrok, z varstvom družine, z rejništvom, z mladoletniki, ki so

zašli na stranpota, ter s problematiko v komunih.

Ljudski odbor je samo v lanskem letu izplačal 29 milijonov 551 tisoč dinarjev raznih socialnih podpor. 378 oseb na področju občine prejema osebno vojno invalidnino in 825 družinsko invalidnino. Splošni invalidski dodatek prejema 142 ljudi, posebnega pa 32. Vsako leto je v novomeški komuni porabljenih za potrebe invalidskega varstva okoli 90 milijonov din.

Za 7 let nazaj — malo za šalo in malo zares

Na Cesti komandanta Stana bi se zamaškal oziral za dograjenimi in urejenimi prostori tovarne zdravil Krka, prav tako zamaškal pa bi iskal tudi novi objekt jodovih kontrastnih sredstev iste tovarne ob cesti proti Ločni. Na Glavnem trgu bi ga pozdravljale staromodne trgovske prodajalne, takšne, kakršne so bile še pred zadnjo vojno. Če bi stopili v Ribjo restavracijo na Glavnem trgu ali v katerikoli drug gostinski lokal na požirek vina, bi bil zbehan. Zelo neurejeno in staromodno bi se mu zdelo vse. Glavni trg bi se mu zdel brez kopice avtomobilov, mopedov in motornih koles na parkirnih prostorih prazen in pust. Če bi mu postalo slabo in bi se mu zazdelo, da je potreben zdravniške pomoči, bi se zamaškal zatekel v stavbo sedanjega zdravstvenega doma. K zdravniku bi moral tja pod Kapiatelj v majhne prostore, kjer bi moral v veliki gneči čakati, kdaj bo prišel na vrsto.

V Bršlinu bi ga namesto velikih, lepo urejenih proizvodnih prostorov Novoteksa pozdravila (v primerjavi s sedanjo) majhna tekstilna tovarna, zamaškal bi iskal novo tovarniško stavbo Iskre, centralni obrati SGP Pionir bi se mu zdeli zelo majhni, nikjer ne bi opazil samskega doma, nikjer priključka na avtomobilsko cesto, nikjer ne bi opazil novega stanovanjskega naselja, ki raste v Bršlinu. Pod podplati bi čutil kamenje, ki bi ga bodlo z makadamskega cestišča, nikjer ne bi videl urejenih pločnikov, ponoči pa bi se mu zdelo la javna razsvetljava zelo pomanjkljiva.

Tudi na poti proti Dolenjskim in Šmarješkemu Toplicam ali pa če bi šel tja čez Gorjance proti Beli krajini, bi si na makadamski cesti močno pretresel drobovine in bi si kaj hitro zaželel, naj ga čas prej kot le more premakne nazaj v sedanjost.

Nismo zadovoljni, vendar priznavamo, da je veliko narejenega

Res je, ni še vse tako, kot želimo, vendar pa moramo priznati, da je, če upoštevamo materialne osnove komunne, napredek zelo velik. Spremembe, ki smo ga opisali malo prej, smo naredili zato, ker nam v naglem utripu življenja marsikaj uide. Nove stvari se nam zde nove le kratak čas, v želji po še večjem napredku pa zelo radi pozabljamo to, kar smo zgradili in dosegli. Nezadovoljnost je gibalo napredka, zato je prav, da smo zadovoljni samo do prave mere. Vse, kar raste in kipi okoli nas, je plod našega dela, naših naporov in naše ustvarjalnosti, tega ne smemo pozabljati.

Približno enaki občutki v Novem mestu bi obhajali

sprehajalca, ki bi mu bilo dano pomakniti se za šest ali sedem let nazaj tudi v večini krajevnih središč v komunih. Težko bi se znašel v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah, težko v Sentyernej in Žužemberku, saj bi povsod pogrešal vse tisto, kar je bilo zgrajeno v zadnjih letih.

Poudarili smo že, da je sleherni občan vložil svojo opeko v vse, kar je v komuni novega, bodisi v družbenem, bodisi v gospodarskem življenju. Postali smo upravljavci, gospodarji in graditelji, vse troje hkrati. Veliko določeneje je čutili to troje zlasti od lanske jeseni, ko je množica občanov na široko razpravljala o novi ustavi SPRJ in SRS. Dokazali smo,

Mnogo skrbi za izobraženega —

Dandanes sta postali strokovnost in izobrazba zelo iskani vrednoti, veliko pažnje pa posvečamo tudi zdravju delovnega človeka. Zelo na hitro si bomo ogledali napore komune za šolstvo in zdravstvo.

V občini je 34 osnovnih šol s 7010 učenci. Občinski sklad za šolstvo je letos namenil za dejavnost teh šol 345 milijonov dinarjev ali po 49 tisoč 200 dinarjev na vsakega učenca. Gimnazijo obiskuje 289 dijakov, zanjo je letos

boljše izkoriščanje zmogljivosti, ki so še vedno ostale prikrita.

predvidenih 24 milijonov 683 tisoč dinarjev ali po 85.400 dinarjev na dijaka; na ekonomski srednji šoli bo stal občino pouk vsakega dijaka 81.628 dinarjev.

Lani je bila v skladu s šolsko reformo na osnovnih šolah opravljena reorganizacija. V občini je zdaj 14 popolnih osemletk, ostale šole pošiljajo učence višjih razredov na področne osemletke, šoli v Brusnicah in na Prevolah se preusmerjata v takšno obliko. Učencem šole v Ajdovcu bo treba zagotoviti prevoz za prešolanje na popolnih osemletkah bodisi v Žužemberku, bodisi v Novem mestu. 110 milijonov dinarjev je letos namenjenih novim gradnjam in razširitvi šolskih poslopij. Dokončana bo nova šolska stavba v Sentyernej, dozidani pa bosta šoli v Šmihelu in v Vavti vasi.

— pa tudi za zdravega občana

Vse zdravstvene ustanove in ambulantno-poliklinične službe so se letos združile v enoten zdravstveni dom v Novem mestu. Veliko skrbi je posvečene šolanju zdravstvenih strokovnjakov, katerih potrebuje zdravstvena služba v občini še 60. Letos bo končalo šole 10 takšnih strokovnjakov, do leta 1965 pa vsi preostali študenti. Največ težav je z zobozdravstveno službo. Odpravljene bodo še letos, ko bo zobna ambulanta v Novem mestu dobila nove prostore, hkrati s tem pa bosta urejeni tudi ambulanti

Še dve leti uresničevanja pelletnega perspektivnega programa

Letos smo vstopili v tretje leto uresničevanja 5-letnega perspektivnega programa. Ne bo preveč, če zatrdimo, da ga bomo najbrž izpolnili pred rokom, saj tako kažejo vsi dosednji uspehi. Letos in v prihodnjem letu je predvidenih največ investicijskih vlaganj. Kar oglejmo si najpomembnejše med njimi: zgradili bomo novo steklaro, Novolesov obrat drobnega pohištva se bo preselil v nove prostore v Straži, tovarna zdravil Krka pa se bo še širila in še osvajala proizvodnjo novih izdelkov. Prv tako bosta še povečevala proizvodne prostore in proizvodnjo Industrija motor. vozil in Novoteksa. Tudi v kmetijstvu bomo ustvarili mnogo novega: družbeni proizvodni obrati se bodo še bolj povečali, zlasti veliko pa bo vloženi sredstev v izgradnjo hlevov za živinorejo in svinjerejo.

V komunih ne pozabljamo na turizem. V Dol. Toplicah nadzidujejo kopališki dom, ki bo pridobil nove nočitvene prostore, hotel na Otočcu pa bo ob dosedanjih motelih zgradil sodobno restavracijo z več sto sedeži. Kot vse kaže, bo še letos modernizirana gorjanska cesta od Novega mesta do Metlike. Tudi trgovina se je letos odločila za velike korake: obnovljenih in moderniziranih bo kar 15 prodajal v Novem mestu.

V prihodnjih treh letih bo dograjena nova stavba novomeške bolnišnice, katero smo omenili že, ko smo govo-

rili o zdravstvu, hkrati s tem pa bo dokončno urejen Zdravstveni dom v Novem mestu, ki bo zasedel celotno stavbo na Jenkovi ulici. Gradnjo in dograditve šol smo že omenili, naj dodamo le še to, da je v načrtu dokončna ureitev študijske knjižnice Mirana Jarca s pionirsko in ljudsko knjižnico ter čitalnicami. Še letos, in to v prav kratkem času, bo dograjen novi gasilski dom, v katerem bo našlo svoj prostor tudi več obrtnih delavnic, katere Novomeščani močno pogrešajo. Prav kmalu bo dograjena nova postaja LM v Novem mestu, ob stavbi Dolenjskega muzeja pa že raste prostor za novo umetniško galerijo, ki bo rešila problem razstav v Novem mestu.

Posebna pozornost bo posvečena krajevnim središčem, kot so Žužemberk, Straža, Dolenjske Toplice, Šmarjeta, Skočjan, Mirna peč itd. Na podeželju je že končana elektrifikacija, kot naslednja naloga pa čaka prebivalce in občino: razširitev vodovodnega omrežja in kanalizacije.

Občan novomeške komunne torej ne bo imel težke naloge, ko bo, bodisi kot proizvajalec 24. maja, bodisi kot volivec 26. maja, odšel na volišča. V živahnih razpravah smo na zborih volivcev pretresali kvalitete predlaganih kandidatov, ki nas bodo zastopali v novi občinski skupščini. S svojim glasom na voliščih pa bomo potrdili vse velike uspehe, ki smo jih v komunih dosegli doslej in izrekli svoje soglasje z načrti za bodočnost.

Vsak četrtek: DOLENJSKI LIST v vsako hišo naše pokrajine!

Tule, v tej desetkrat pretesni gneči, nastajajo izvirna dostavna vozila domače konstrukcije: IMV-1000. V kolektivih že ustvarjajo pogoje za preselitev proizvodnih obratov tovarne na novo lokacijo, saj bodo šele v novih pogojih sposobni izdelati za domači in inozemski trg toliko vozil, kot bi jih že zdaj lahko prodali.

1958 IN 1962: DVOJE POMEMBNIH MEJNIKOV V SEVNIŠKI OBČINI

Zakon o ureditvi občin in okrajev iz leta 1955 ter vsi ustrezní predpisi, ki so začeli veljati v tem času, ali pa so bili objavljeni kasneje, so ljudskim odborom naložili nalogo, da postanejo organ vseljidske oblasti v najširšem smislu. Proces prenašanja pristojnosti z okraja na občine je potekal spontano in skladno z ekonomsko rastjo komun. V današnjih dneh je občina že samostojna ekonomska in politična skupnost občanov, ki so na tem področju samoupravljavci, vpleteni v mehanizem sistema, ki mu daje barvo in vsebino socialistična stvarnost.

V tem času je ObLO v Sevnici sestavljalo 31 odbornikov občinskega zbora in 21 odbornikov zbora proizvajalcev. Od zadnjih volitev do danes je imel občinski zbor 35, zbor proizvajalcev pa 40 sej, na katerih sta sprejela 120 odlokov in nad 250 sklepov, odločbo, priporočil in drugih oblastnih aktov, s čimer se je utrjevala zakonska podlaga celotne gospodarske rasti občine in njenih družbenih dejavnosti kot: šolstva, prosvete, zdravstva, socialnega varstva in komunalnih služb. O teh vprašanjih so predhodno razpravljali sveti pri ObLO (bilo jih je 11), ki so imeli v ta namen skupaj 274 sej.

Med mandatno dobo sedanjega ObLO je bila zelo razgibana dejavnost občanov. Imeli so 260 zborov volivcev in več kot 330 sej krajevnih odborov, kar pomeni, da je o sprejemanju sklepov in vsebini ukrepov odločalo vsakokrat povprečno več kot 1800 ljudi.

Cisto razumljivo pa je, da je bilo možno uresničiti le tiste sklope, predloge in priporočila, ki so bili v skladu z materialno močjo in interesi občine. Gotovo se vsega ni dalo izpolniti tudi zagadelj, ker gospodarstvo še ni doseglo stopnje, primerne sodobnemu razvoju. Nedvomno je na to, zlasti kar se tiče razvoja kmetijstva, vplival poseben položaj občine, ki jo razdrobljenost kmetijskih posestev, hrbitovitost in odseljiva-

nje mlajših ljudi v industrijska središča postavljajo v svojstveno kategorijo področij s posebnimi značilnostmi. Industrija se v prvih povojnih letih tudi ni razvijala, zato lahko govorimo o vidnem napredku v tej smeri šele zadnja leta, v dobi tako imenovanega komunalnega sistema. Tedaj je stekla proizvodnja v novem podjetju konfekciji »LISCA«, povečale so se zmogljivosti v Mizarški produktivni zadrugi in Kopitarni, medtem ko se je nerentabilni krmeljski rudnik lignita preusmeril v kovinsko dejavnost. Isto obdobje je okronano še z nastankom nekaterih drugih podjetij: »JUTRANJKE«, kovinske delavnice, komunalne podjetja, servisov pri stanovanjski skupnosti in ostalih.

Napredek, merjen z domačimi merili

Z velikimi naporí je prišla občina do teh uspehov, saj je morala na eni strani tako rekoč obnavljati iztrošene in zastarele proizvodne zmogljivosti, na drugi strani pa vlagati težke milijone v nove investicijske objekte za potrebe čisto domače industrije. Taka politika je bila nujna, če je hotela občina postopoma utrditi gospodarski položaj in ekonomsko samostojnost.

Če danes premišljamo, kakšno pot je bilo treba prehoditi, koliko težav prebrestí, koliko noči tuhtati in iskati

najboljše rešitve, se nam zdi skoraj nemogoče, da naporí navsezadnje le ne bi bili okronani s tolikšnimi uspehi. Res je, da so področja, kjer niso bila dosežena niti okrajna niti republiška in jugoslovanska povprečja, toda teh področij je vedno manj in iz leta v leto se življenjski pogoji v sevniki občini vse bolj izenačujejo s pogoji drugod, kjer je bil razvojni start ugodnejši. Vendar ta primerjava ne more biti izključno merodajna, saj smo že v uvodu naglasili, da je sevnška občina posebno specifično področje in v o-

kviru teh ugotovitev se veselimo domačega napredka.

Dvoje mejnikov je, med katerima je razvojni skok najbolj zaznan, se pravi med letoma 1958 in 1962, ko se je občina začela in se končno postavila na svoje noge. Velikanski uspeh celokupne proizvodnje, ki se je v tem času povečala za 86 odstotkov, pri čemer je naredila naj-

večji skok obri s porastom proizvodnje za 377 (!) odstotkov, je eden najvažnejših činiteljev za objektivno prikazovanje osnove, na kateri je slonelo celotno gospodarstvo tega časa. Vrednost osnovnih in obratnih sredstev z rezervami vred je v tem času poskočila za 61 odstotkov, približno tako pa se je povečal tudi narodni do-

Skoraj 2 milijardi investicij

Vse gospodarske in negospodarske panoge so dobile v tem obdobju skoraj enak pomen, zato jih je bilo treba enakomerno razvijati in pospeševati. Nobena ni smela izostati, to pa zato, ker so bile vse enako potrebne, če naj bi bil gospodarski razvoj tak, da bi bilo zadoščeno vsem potrebam v splošnih težnjah po višji življenjski ravni.

V štirih letih od 1959 do 1962, so v pospeševanje gospodarskih in negospodarskih dejavnosti v sevniki občini vložili več kot 1,8 milijarde dinarjev, od tega samo v industrijo skoraj tri četrtni milijarde in v kmetijstvo več kot četrtni milijarde dinarjev. Negospodarskih investicij so vložili 382 milijonov dinarjev, pri čemer je odpadlo v letu 1962 skoraj 40 milijonov dinarjev več kot so investirali štiri leta prej.

V industriji je bil znaten zastoj pri investiranju v industrijske objekte. Glavni razlog: podjetja niso pravočasno izdelala investicijskih programov. V lanskem letu so bila največja vlaganja v krmeljski obrat »METAL-

NE«. Razna obrtna podjetja, med drugim Mizarška produktivna zadruga, konfekcija »LISCA« in »JUTRANJKA« pa so v tem času doživele največji razmah. Z oziroma na njihov ugoden razvoj jim bo treba nuditi pomoč tudi v nadaljnjih letih. V bodoče bo treba preskrbeti tudi investicije za rekonstrukcijo sevnške Kopitarne in podjetja »JUGOTANIN«. V teh podjetjih je zaposlenih več kot 35 odstotkov vseh delavcev, znane pa so težave zaradi tehnične zastarelosti in nizke organske sestave.

Investicije, namenjene za pospeševanje negospodarskih dejavnosti, so bile vložene predvsem v gradnjo osnovne šole v Szentjanžu, v vzdrževanje ostalih šol in njihove opreme ter v gradnjo novega zdravstvenega doma v Krmelju. Znatno del teh sredstev so porabili za nabavo opreme zdravstvenih domov, lekarn in sevnške rešilne postaje. Vsako leto so pospeševali tudi stanovanjsko izgradnjo. V letih od 1959 do 1962 je imela občina povprečno 40 novih vseljivih stanovanj na leto.

40 odstotkov proračuna za šolstvo

Precejšnjo pozornost posveča občina razvoju šolstva. Od leta 1958 do 1962 je bilo za razne materialne in osebne izdatke v šolstvu porabljenih nad 257 milijonov dinarjev, kar je povprečno 40 odstotkov vseh proračunskih izdatkov, ki jih je imela občina v tem času. Od konca leta 1957 do konca preteklega leta so se ti izdatki povečali za 84,5 mili-

jona, oziroma za skoraj 60 odstotkov, kar je povsem usklajeno s povečanjem dejanskih materialnih, osebnih in drugih izdatkov šol. Na proračunski listi je bilo tedaj 18 šolskih zavodov s 113 učitelji in 3112 učenci. Če upoštevamo, da je veljalo izobraževanje vsakega teh učencev v tem obdobju povprečno 39.000 dinarjev na leto, so vse prejšnje številke še bolj razumljive.

Anomalije v proračunskih virih

Preglejmo še, kako je bilo v tem obdobju s proračunom!

Z decentralizacijo politično teritorialnih skupnosti so se začele prenašati tudi pristojnosti, kar pomeni, da so se v pristojnost občine

prenesle tudi mnoge službe, ki so bile do tedaj skupne v okrajnem merilu. Gotovo so se odprla nova delovna mesta za te službe, saj so tako zahtevale potrebe in splošen interes občine, da postane tudi s te plati neo-

Sevnška Kopitarna z okolico

dvisna skupnost. Vse to je vplivalo, da je občina iz leta v leto povečevala proračun. Z drugimi besedami: potrebno je bilo zagotoviti sredstva v ta namen. Gotovo je, da so se v zvezi s tem občutno povečale proračunske dajatve, v gospodarstvu celo za 618 odstotkov ali 180 milijonov dinarjev, v ostalih panogah pa manj. Najmanj so se povečali dohodki od prebivalstva (davki), ki so bili v letu 1962 le za 13,1 odstotka večji kot leta 1958, dasiravno so cene kmetijskih pridelkov v tem času poskočile povprečno za več kot 30 odstotkov.

Ob vsem tem ugotovljamo, da so kmečki prebivalci uživali velike ugodnosti pri zdravstveni zaščiti, zlasti odkar je bilo uvedeno kmečko zavarovanje. Izdatki zdravstvenega zavarovanja so bili vedno večji, tako da so

že presegli proračunske zmogljivosti. Tedaj je bila rešitev samo ena: da pomagajo kriti te izgube tudi kmečko prebivalstvo, ki naj bi za zavarovanje svoje kategorije plačevalo ustrezen prispevek. Te stvari so se uredile šele v letu 1962, ko je bil dohodek zdravstvenega zavarovanja že skoraj enak ustreznim izdatkom.

Koristnost splošnega zdravstvenega zavarovanja prebivalstva se bo najbrže pokazala v podaljševanju človeškega življenja. Sodeč po jugoslovanskih podatkih se je v zadnjih desetih letih življenjska doba pri moških že podaljšala za blizu 8 let, žene pa dočakajo povprečno precej višjo starost, oziroma žive že okrog 10 let dlje kot pred desetimi leti. Vsekakor je to uspeh, ki se ga lahko veselimo, saj nam je menda življenje — dolgo življenje — le prvi smoter.

Starši ostajajo sami

Poleg vsega ne gre pri vsem tem naštevaju izpustiti velike vloge socialnega varstva, za katero je tudi treba zagotoviti sredstva iz proračuna. Lani je bilo v občini 270 ljudi, ki so prejeli denarno pomoč, od tega 240 ljudi na podeželju, 20 pa v zavodih za onemogle. Ze iz namena socialnih podpor lahko sklepamo, da dobivajo pomoč pretežno ostareli družinski člani, čisto ostareli kmetje, ki so ostali sami na zemlji; njihovi otroci so se zaposlili v industrijskih krajih, ker so si želeli bolj »postlati«. V

občini je okrog 190 družin brez otrok, v njih je 322 prebivalcev, več kot 100 od teh pa bi bilo tudi potrebno denarne podpore.

Tudi varstvo otrok se v preteklem obdobju ni moglo zadovoljivo rešiti, dasiravno so se tudi v ta namen stroški povečali. Posebno skrb bo treba v prihodnje posvetiti zlasti defektnim otrokom, ki jih je v občini okrog 340. Najvažnejša naloga najbližjega prihodnjega obdobja je kategorizirati to mladino in ji omogočiti primerno življenje.

Od sedanjih uspehov — k še večjim nalogam!

Nihče ne more zanikati, da v tem, dokaj kratkem obdobju štirih oziroma petih let, le ni bil narejen velik korak naprej. Kdor dvomi v ta uspeh, se bo lahko prepričal, da je v zmoti, če bo le primerjal med seboj samo napredek zadnjih dveh let. Nihče ne zanika, da ne bi mogli narediti še več, če bi bile dane vse možnosti, kajti vsa dejavnost je navsezadnje le odvisna od materialne osnove in sredstev, ki jih je treba najprej ustvariti; šele nato lahko odločamo, v kaj jih bomo investirali.

Morda je prav zdaj, ko smo tik pred volitvami od-

bornikov v novo občinsko skupščino, čas, ko lahko še ponosneje gledamo na pretekle uspehe. Ko bomo šli na volišče, se bomo tega še bolj zavedali, tembolj, ker so ti uspehi, oziroma naj bi bili, samo odskočna deska za hitrejšo in s čutom večje gospodarnosti prežeto izpolnjevanju vseh nalog, ki jih bo sprejela občinska skupščina v imenu vseh občanov. Skupščina in občani bodo morali z roko v roki skozi še večje napore, ki jih bo nedvomno zahtevalo povečano področje dela. Za hiter in zanesljiv razvoj občine pa je največje jamstvo ustava SFRJ in zavest delovnih ljudi.

Kandidati splošnega zbora sevnške občinske skupščine

V naši občini so volivci izbrali za nedeljske volitve naslednje kandidate za splošni zbor občinske skupščine: V volivni enoti Blanca kandidirata Franc Abram in Drago Mirt; za Poklek — Drago Petan in Martin Krošelj; za Boštanj — Stane Križnik in Ivan Možic; za Kompolje — Stane Rešeta in Franc Redenšek; za Jelovec — Ivan Camloh; za Log — Rudi Maležič; za Bučko — Tone Vene in Jože Kovačič; za Krmelj — Stanko Slapšak; za Szentjanž — Tone Majcen; za Kal — Anton Florjančič in Jože Zupan; za Veliki Ctrnik — Jože Urbančič; za Sevnico — Vendel Ficko, Dana Dolinšek, Marta Hrušvar in Zinka Gabrič; za Ledino — Franc Radišek; za Drožanje — Ivan Kožuh in Martin Klemenčič; za Drožanje — Franc Kozmus in Franc Košorok; za Šmarje — Jože Knez; za Studenec — Kristijan Jane in Miha Metelko; za Primož — Alojz Androjna in Ivan Vintar; za Tržišče — Vinko Okorn in Žan Murn; za Telče — Janko Vintar in Martin Slapšak; za Gabrijele — Bruno Vidmar in Ivan Stražine; za Zabuko-

je — Lenart Klenovšek in Franc Božič; za Podvrh — Tone Požun in Ivan Jazbec; za Loko — Rado Tavčar; za Razbor — Ivan Pompe in Jože Stanič.

Ena največjih gospodarskih zmag sevnške občine je bila dosežena lani, ko so 17. decembra svečano začeli delati v novem obratu METALNE v Krmelju. Rudarji z opustitvijo krmeljskega rudnika niso izgubili kruha; socialistična družba jim je omogočila novo delo — zdaj so kovinarji, ki že uspešno izpolnjujejo svoje načrte in tako spet koristijo sebi in skupnosti

Kandidati za zbor delovnih skupnosti

Za zbor delovnih skupnosti so člani gospodarskih organizacij, kmetijskih zadrug, ustanov in drugih kolektivov izbrali v naši občini kandidate, jutri bodo iz njihovih vrst izvolili nov občinski zbor delovnih skupnosti, člani kmetijske podskupine za ta zbor pa bodo volili v nedeljo. Tu kandidirajo: Janko Blas, Jože Gole, Alojz Anzelc, Rudi Stopar, Vlado Senčar, Angelca Strupelj, Vinko Geč, Stane Novak, Rado Umek, Tone Vavtar, Slavko Češek, Anica

Vovk, Franc Ogorevc, Elka Grile, Rudi Cimperšek, Jože Repovž, Zlata Vintar, Dragica Volčanšek, Mišo Kersič, dr. Jurij Pesjak, Franc Avsec, Jelko Stojs in Anica Perme. V kmetijski podskupini tega zbora pa kandidirajo: Albert Felician, Srečo Zvegljč, Jože Starič st., Vlado Kobalj, August Golob, Frano Iljaž, Jože Levstik, Jože Platinšek, Franc Gole ml., Ivan Pungercar in Anton Tratar.

Z ZADNJE SEJE OBLO ČRNOMELJ

16. maja je bila seja občinskega ljudskega odbora Črnomelj, na kateri so razpravljali o delu ljudskega odbora in njegovi mandatni dobi.

V poročilu je bilo navedeno, da je znašal v letu 1958 družbeni bruto proizvod komunali 3 milijarde, v letu 1962 pa že nad 7 milijard dinarjev. Povprečni letni porast družbenega bruto proizvoda je znašal v tem obdobju 20,3 %, v industriji je znašal porast 19,7 %, v kmetijstvu 15,2 %, v gradbeništvu 27,5 %, v obrti 23,5 %. V tem času je v komunali na novo dobilo delo 1.117 občanov. V gospodarske in negospodarske investicije in komunali je bilo vloženih nad dve in pol milijarde dinarjev. Največ teh sredstev je bilo vloženih v industrijo, kmetijstvo in komunalo dejavnost. Od gospodarskih organizacij so dobili največ investicij rudnik rjavega premoga Kanižarica (337 milijonov), Belt in Belsad.

Največji napredek gospodarstva je bil v tem obdobju nedvomno dosežen v kmetijstvu, ki ga z vso pravico prštejemo med največje dosežke slovenskega kmetijstva. Tam, kjer so bili leta 1958 še stelniki, je danes okoli 400 ha njiv, več hlevov za 2100 glav goveje živine, gospodarski in stanovanjski objekti, razen tega pa imamo več najmodernejših kmetijskih strojev. Tako so nastale belo-

kranjske farme za pisanje živine, ki pa se še večajo.

V stanovanjsko in komunalo dejavnost je bilo vloženih nad pol milijarde sredstev. Zgrajenih je bilo 118 stanovanj in 50 zasebnih hiš.

V poročilu so bili navedeni tudi pereči socialni problemi v komunali. Prebivalci hribovskih in kraških predelov postajajo vse bolj zaskrbljeni zaradi socialnih problemov. Ta predel skope belokranjske zemlje ne daje dovolj za preživljanje, pa naj se ljudje še tako trudijo. Na kmetijah ostajajo starčki, otroci pa so odšli v mesta za kruhom. Ne otroci in ne njihova zemlja jim ne nudijo toliko, da bi lahko v miru živeli na stara leta. V komunali je 800 invalidskih upravičencev. Slabe življenjske razmere povzročajo tudi vrsto obolenj, katerih stroški gredo v breme občine.

Predsednik ObLO tov. Janez Zunič se je zahvalil odbornikom za njihovo delo v tej mandatni dobi in jih pozval, naj tudi bodočemu ljudskemu odboru pomagajo s svojimi izkušnjami. Prav tako se je zahvalil upravnim organom občine za trud pri izvajanju sklepov ljudskega odbora. V imenu političnih organizacij se je odbornikom za poštivovalno delo zahvalil sekretar občinskega komiteja ZKS tovariš Malešič.

J. Š.

Velika manifestacija kulturne dejavnosti

19. maja ob 9. dopoldne je bila v Črnomlju revija pevskih zborov in folklornih skupin v organizaciji občinskega sveta Svoboda in s pomočjo ObLO Črnomelj, SZDL in sveta za prosveto in kulturo SRS.

Direktorja črnomeljske osemletke in predsednika občinskega sveta Svoboda Andreja Petka, ki ima največ zaslug pri organizaciji in izvedbi te velike in uspele prireditve, smo prosili, naj nam pove nekaj o namenu revije:

— Glavni namen te revije, ki je letos prvič izvedena v tako velikem obsegu, je prikazati kulturno dejavnost posameznih skupin in jim dati pobudo za nadaljnje delo in priznanje, ki jim gre.

Pred polno dvorano hvalnega občinstva se je zvrstilo 8 pevskih zborov in dve folklorni skupini, ki delujejo na območju Bele krajine. Vsi zbori so pokazali lep napredek in visoko raven glasbene kulture, posebno mladinski in otroški zbor osemletke v Črnomlju pod vodstvom Franca Zupančiča, pionirski pevski zbor osnovne šole Dragatuš pod vodstvom Marice Brodarič in Belokranjski akademski oktet pod vodstvom Silva Mihelčiča.

Franca Zupančič, učitelj glasbe na osemletki v Črnomlju, ki zelo uspešno vodi kar pet pevskih zborov, je v jeseni vodil v Črnomlju seminar za pevovodje, uspeh pa se je pokazal na tej reviji.

Na reviji so se nastopali: mešani zbor iz Metlike, ženski zbor iz Črnomlja, pionirski zbor osemletke iz Črnomlja, ki jih vodi Franc Zupančič, in pionirski zbor osnovne šole Vinica pod vodstvom Vide Bahor. Revije se je udeležil tudi prvi dirigent slovenskega okteta tovariš Bole iz ljubljanske Filharmonije, ki se je zelo pohvalno izrazil o reviji, naravnost presenečen pa je bil nad bogatim glasovnim materialom belokranjskih prcvcev, zlasti mladih. Črnomlju je res nujno potrebna glasbena šola, ker je velika škoda, da pevsko in muzikalno nadarjena belokranjska mladina nima ustreznega strokovnega vodstva.

Folklorni skupini iz Adlešičev in Semiča, ki sta nastopili, sta sestavljeni skoraj iz samih kmečkih fantov in deklet. Obe skupini delata v takem okolju in pogojih, da lahko trdimo, da je v njih

»Ška občeta« v izvedbi folklorne skupine iz Semiča. Adlešičani so nastopili s spletom domačih plesov in tudi oni so želi dosti priznanja.

Letošnja revija je pokazala, da je v Beli krajini obilo možnosti za široko kulturno dejavnost. Velika škoda bi bila, če bi se tako uspešno zastavljeno delo opustilo. Dolžnost in naloga vseh Belokranjcev je, da svojo bogato kulturno dediščino razvijamo in bogatimo. Ideja o belokranjskem folklornem festivalu je zelo primerna, saj si bodo ob festivalu lahko ogledali Belo krajino mnogi, ki je še ne poznajo.

J. K.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

še nekaj prvotne folklorne ustvarjalnosti. Odkritje revije pa je bilo nedvomno »Semi-

Črne pike v turizmu in gostinstvu

Občinski ljudski odbor Črnomelj je imenoval komisijo za pregled turističnih in gostinskih objektov v občini. Komisija je delo že zaključila in predložila ljudskemu odboru več predlogov za izboljšanje sedanega stanja. Poglejmo, kaj vse je komisija ugotovila, ko je pregledovala gostinske obrate.

V zasebnih gostilnah so bile najslabše urejene sanitarije. Taka zanemarjena in neurejena stranišča, kot so zdaj, prav gotovo ne privlačijo turistov. ObLO je že izdal vrsto odločb, s katerimi je bilo gostilničarjem naročeno, da morajo urediti svoje prostore tako, kot zahtevajo zakonita določila o ureditvi gostinskih obratov. Glavna pomanjkljivost vaških gostiln je tudi v tem, da ne nudijo gostom toplih jedil. Tako za goste kot tudi za gostilničarje bi bilo prav, če bi imeli na zalogi belokranjske specialitete, kot so potice, domačo salamo, štruklje in drugo.

Gostišče v Semiču sploh ne ustreza zahtevam gostinskega obrata. Čeprav je v Semiču precej prometa in gostov, kolektiv gostišča ni poskrbel za vzdrževanje in

izboljšanje svojih prostorov. Kamping na Vinici pa je že pripravljen za sprejem gostov. Letos bo tu vse drugače kot lani, ko so gostom, če so zahtevali toplih jedil, postregli z »nimamom«. Letos imajo že pripravljeno krdele ovac za rezervo. Na željo gostov bodo lahko v kratkem času pripravili okusno pečenko. Razen tega bodo imeli stalno na zalogi tudi druga jedila in pristno belokranjsko kapljico.

Planinski dom na Mirni gori je privlačen zlasti za tujce turiste in goste iz drugih republik. Cesta do planinskega doma je na novo urejena, tako da pridejo do vrha brez težav vsi osebni avtomobili, pa tudi avtobusi in druga vozila.

Po mnenju komisije pa v mestu in tudi na vasi še vedno ni vse v redu. Kure vedno znova obdelujejo parke in nasade v Črnomlju, kar res ne gre. Reja živali ne sodi v mesto! Po vaseh bi morali urediti še gnojišča, prepleškati nekatere hiše in popraviti, kar je polomljeno.

Tudi z malo dobre volje bi šlo! Imamo vse pogoje za razvoj turizma, saj je

malo pokrajin s takimi naravnimi lepotami, kot je Bela krajina. Če jih bomo znali izkoristiti, bo turizem postal donosna gospodarska panoga.

Jože Skof

Praznik tabornikov

Ceta »Belih breza« se je v letošnjem letu zelo okrepila, saj ima 5 vodov in klub starejših članov. Črnomaljski taborniki so z ribski družino čistili vodovni pas v Lahinji, organizirali so dve članski tekmovalni »Pokazi«, kaj znaša, sankško tekmovalje, delovno akcijo za čiščenje snega, teden vodovnih sestankov in ročnih del, nočne vaje s tabornim ognjem ter več izletov.

Za 22. april — dan tabornikov — so pripravili v izloženem oknu knjigarne svojo razstavo, ki je bila gledalcem močno všeč. Na večer 22. aprila so priredili velik taborni ogenj, ki so se ga udeležili člani vodov Colibri, Orion, Pikapolonice, Gamsi, Marjetice in Plamen. Vse pa ni tako potekalo kot smo mislili, zato so bili nekateri člani grajanj pred tabornim ognjem. Program je bil sicer nekoliko zastareel, vendar je zadovoljil. Če iz vzamemo stare pesmi in »vicer«, smo slišali tudi precej zanimivega.

Dosegli smo kar lepe uspehe, vendar pri tem ne smemo pozabiti na neštete težave, s katerimi se vsak dan srečujejo črnomaljski taborniki. Ceta šteje sedaj 80 članov, ki imajo vsak teden sestanke po vodih. Za sestanke si uprava čete komaj pribori razred, čeprav so ga po uporabi pripravljeni popraviti in očistiti. Klub, ki šteje okoli 25 članov in članice, pa se ne more nikjer shajati. Na osemletki ne dovolijo uporabo njihovih prostorov, gimnazija pa je vedno zasedena. Imamo sicer mladinsko sobo, vendar so problemi zaradi ključa tako pereči, da se shajamo po klopih pred sodiščem. Marsikomu vzame to voljo do dela, krivdo pa mnogi vaje na predsednika, ki smo ga nekoga dne izvolili kar pod dežniki na klopih ob cesti...

Inventar je zelo pomanjkljiv in bi ga bilo treba precej povečati, vendar okoli 20.000 din, ki jih dobimo, še zdaleč ne zadostuje za nabavo novega inventarja in sodelovanje na republiških akcijah, mnogobojnih in drugo.

Ce v Črnomlju ne bo moč najti prostora za tabornike in skladišče za njihovo bomo opremo, ne smemo od te organizacije pričakovati posebnih uspehov. Škoda pa bi bilo, če bi delo zamrlo, saj vidimo, da ima taborniška organizacija mnogo pristašev.

J. G.

Sodniki porotniki pri sodišču v Črnomlju

Na 4. seji odbornikov obeh zborov OLO Ljubljana so bili 15. 2. 1963 za sodniške porotnike pri okrajnem sodišču v Črnomlju izvoljeni:

Vera Pavlovič, uslužbenka, Metlika; Silvo Mihelčič, uslužbenec, Metlika; Ivo Likavec, predmetni učitelj, Metlika; Martin Črnugelj, pleskar, Metlika; Anton Plut, uslužbenec ObLO Metlika; Tine Pečarič, kmet, Curile; Jože Zlogar, kmet, Ravnanec; Jože Došen, delavec, Metlika; Pepca Jelenič, delavka v tovarni Beti, Metlika; Milka Nemanič, delavka, Svržaki; Ivan Zele, predmetni učitelj, Metlika; Reza Gornik, uslužbenka ObLO Metlika; Vinko Rabič, tehnik, rudnik Kanižarica; Etbin Cerne, upokojenec, Črnomelj; Janez Klopučar, kmet, Kočevje; Miloš Krajnovič, uslužbenec, Črnomelj; Franc Kure, uslužbenec KZ Črnomelj; Niko Malič, uslužbenec, Vinica; Franc Moljk, uslužbenec, Črnomelj; Dušan Muc, šol-

ski inšpektor, Črnomelj; Andrej Petek, upravitelj osnovne šole, Črnomelj; Metod Plut, upravitelj osnovne šole, Semič; Jože Požek, logar, Gorenjci; Rudolf Ritonja, računovodja, Črnomelj; Janez Smrekar, uslužbenec, Črnomelj; Znan Skrinjar, kmet, Crešnjevci; Jože Vajs, gozdarski tehnik, Črnomelj; Ivan Zalogar, upokojenec, Loka; Stane Voglar, direktor, Črnomelj; Jože Volf, kmet, Stražini vrh; Stane Zula, šolski upravitelj, Dragatuš; Peter Flek, kmet, Tančeva gora; Ivan Kobe, uslužbenec, Črnomelj; Amalija Bandelj, delavka, Črnomelj; Vlada Vanovič, učiteljica, Črnomelj; Vinko Skof, upravnik pošte, Črnomelj; Fanika Kočevjar, gospodinja, Sela pri Semi-

ču; inž. Martina Golob, uslužbenka, Črnomelj; Tončka Mihelčič, delavka, Krupa; Janez Vitkovič, upokojenec, Črnomelj; Milan Bajc, uslužbenec, Gradac; Peter Kuzman, uslužbenec, Črnomelj; Reza Slapnik, gospodinja, Črnomelj; inž. Stane Pečaver, uslužbenec, Črnomelj; Jože Kolenc, varnostni tehnik, Kanižarica; Marko Režek, uslužbenec, Stari trg;

METLIŠKI TEDNIK

Peter Fortun, delavec, Črnomelj; Polde Sterk, krojač, Kočevje; Niko Vrlnič, natakar, Črnomelj; Jože Gregorič, delavec, Belt, Črnomelj.

Bela krajina v besedi, pesmi in plesu

Učenci osnovne šole v Metliki so pripravili kulturni

program belokranjskih ljudskih pesmi in plesov, s katerim so gostovali že v Metliki, Črnomlju in Brežicah na medobčinski reviji kulturnih dejavnosti. V svojem programu oživljajo stare običaje belokranjskega človeka pri delu, praznovanju in veselju. Stari ljudski običaji že tonejo v pozabo. Upravitelj osnovne šole v Metliki Ivan Zele, je dal idejo, da se ponovno oživijo običaji, ki tako pristno predstavljajo belokranjskega človeka. Pionirji, ki delajo v tamburaškem, pevskem, recitacijskem in folklornem krožku, so se z vso resnostjo lotili dela. Ogromno truda so vložili v delo, da so lahko pokazali tako kvaliteten program. Belokranjsko pesem, besedo in folklorne običaje nameravajo prenesti izven meja Bele krajine. V maju bodo imeli še pet nastopov.

Li

Trebanjski pretep na rešetu

Pozimi so v Trebnjem precej govorili o tem, da je skušina žensk, ki se je vračala iz gostilne, izzvala preprič in pretep. Pred sodiščem v Novem mestu, ki je ta primer obravnavalo, se je izkazalo sledeče:

Nekaj prijateljic, je bilo v gostilni v Starem trgu, in ko so bile malo dobre volje, je prišlo do besed med njimi in dvema gostoma. Eden izmed njih, ki se je čutil užajljene, je zagnal proti njim kuzarec. Kmalu nato se je bojevit skupina razšla. Ženske so šle proti Trebnjemu in srečale na cesti Antona Hrena, moža ene iz njihove skupine. Zavili so se k Pavlinu na kozarček in tam obravnali incident v Starem trgu. Ko so se vračali domov, je

prišel naproti Tomaž Stifter, ki je bil v družbi tistega, ki je proti njim zagnal kuzarec. Precej korajžno so zahtevali pojasnila, zakaj je njegov tovariš to storil. Stifter je menda nekaj zabrunda in šel naprej. Tisto, kar je zabrunda, je bilo spet žaljivo za ženske, zato je možki, ki je bil z njimi v družbi, skočil za njim in ga pahnil. Stifter se je čutil napadenega, in ker je videl poleg napadalca še skupino razjarjenih žensk, se je malo preveč ustrašil, zamahnil z nožem in obrezal Antona Hrena po obrazu in mu s tem povzročil hudo telesno poškodbo.

Sodišče je zaradi tega obsodilo Tomaža Stifterja na 5 mesecev zapora, pogojno za dve leti.

Obvestilo invalidskim upravičencem občine Črnomelj

Po noveliranem Zakonu o vojaških vojnih invalidih, ki je izšel v Uradnem listu FLRJ št. 13 in ki se bo uporabljal od 1. julija 1963 dalje, se bo invalidnina osebnim invalidim in družinskim invalidskim upravičencem izplačevala v bodoče za vse koledarsko leto naprej, osebnim invalidom od 1. do VII. skupine pa se bo izplačevala tako kot do sedaj.

Zaradi tega obveščamo vse invalidske upravičence občine Črnomelj, da dvignejo vso zaostalo invalidnino, vključno tudi za mesec junij, najkasneje do 5. junija, nato pa izplačilno knjižico oddajo odborniku osnovne organizacije ZVVI na svojem terenu, ki bo pobrane knjižice najkasneje do 8. junija 1963 oddal na pristojnem krajevem uradu. Invalidskih izplačilnih knji-

žic osebnih invalidov od VIII. do X. skupine kakor tudi družinskih invalidskih upravičencev ne bomo vračali, ker bodo invalidnino za čas od 1. julija do 31. decembra 1963 prejeli v juliju po nakaznici, osebnim invalidom od I. do VII. skupine pa bomo popravljene vrnili in bodo invalidnino dvigali po knjižici kot doslej.

Obenem obveščamo tudi vse invalidske upravičence, ki imajo invalidske zdravstvene knjižice, da jih oddajo odborniku ZVVI skupno z izplačilno knjižico zaradi žigosanja, ker brez tega v prihodnje ne bodo veljavne. Ko bodo žigosane, jih bomo vrnili upravičencem.

Iz pisarne Referata za invalidske zadeve
ObLO Črnomelj

Družbena prehrana v sodobni restavraciji

11. t. m. so predstavniki stanovanske skupnosti iz Brežic v prisotnosti povabljenih gostov slovesno odprli sodobno restavracijo. Predali so jo v upravljanje pomnoženemu kolektivni bivše mlečne restavracije gospodinjskega centra, ki je v februarju letos postal obrat družbene prehrane stanovanske skupnosti.

Zaradi vedno odločnejših zahtev občanov po družbeni prehrani in zaradi dosežanih neprimernih prostorov je stanovanska skupnost usmerila vse napore za doseg tega cilja, zavedajoč se, da edino na njenem področju lahko družbeno prehrano urejamo s širšega vidika in zato tudi ekonomsko uspešneje. — Z analizami je bilo ugotovljeno, da se hrani v Brežicah okoli 150 abonentov v gostinskih lokalih, ne upoštevaje pripadnike JLA. Več manjših podjetij in ustanov tudi nima urejenih obratnih menz. S teh vidikov so se lotili adaptacije bivšega gostinskega lokala pri Stirnu (nasproti gimnaziju in blizu prosvetnega doma) in poskrbeli, da so prostori urejeni tako, kot to zahtevajo sanitarni predpisi. Z investicijami, ki so zna-

šale skupno okoli 4.500.000 dinarjev in so bile delno krite z dvema milijonoma in pol posojila iz najeminskega sklada, 500.000 din je prispeval ObLO, ostalo pa iz sredstev stanovanske skupnosti, so popolnoma preuredili sanitarije, namestili hladilne naprave in ves inventar ter

BREŽIŠKE VESTI

Štedilnik na trdo gorivo z zmogljivostjo 300 obrokov. — Kolikor je bilo iz starih prostorov mogoče napraviti, je zadoščeno funkcionalnosti obratovanja v novi kuhinji, ki je prostorna, zračna in svetla ter sodobno opremljena. Dva lično opremljena prostora sta namenjena za prehrano abonentov in prehodnih gostov. Ze sedaj je prijavljenih 70 abonentov. Večina teh se hrani tu že od začetka meseca, ker je začela menza obratovati prej. In zadovoljni so! Kako tudi ne bi bili, saj je zadovoljeno posebnemu vprašanju družbene prehrane: to sta kvaliteta in cena sto-

ritev. To pa je servis lahko storil samo zato, ker ima na razpolago sodobnejša sredstva in metode dela, kakor pa jih ima gospodinja ali zasebni obrtnik.

Na levi strani vhoda pa privlači gosta specializiran bife s posebno kuhinjsko nišo. Estetska ureditev tega lokala je kot nalašč za miren pogovor ob lahkih zvokih radia ali gramofona. Tu je moč dobiti okusne mesne in sladke specialitete, ki jih v ostalih lokalih ni. Prizadevni kolektiv se je tudi že odločil za nakup stroja za izdelavo sladoleda. Tako bo poleg mlečnih slučk, jogurta, napitkov, sladice, kave, narezkov in raznih solat mogoče pokramljati tudi ob sladoledu.

Poleg vsega tega pa je želja ustanovitelja, da bi podjetja v tej menzi naročala okusno pripravljene enolončnice za dopoldanske malice delavcev in uslužbencev. Seveda bodo to hrano prodajali le na osnovi sklenjenih pogodb. Težave so le še z dostavo na delovna mesta, ker so za to potrebne termalne posode, ki jih pa stanovanska skupnost zaradi pomanjkanja finančnih sredstev trenutno ne more nabaviti.

Pa tudi to se bo dalo z dobro voljo urediti.

Če kje, potem velja prav gotovo v gostinstvu pravilo, da kadri odločajo o vsem. Kulturna in higienska postrežba, hitra prilagoditev potrebam in željam gostov, zadostna izbira jedil in pijač, kakovost storitev in vzdrževanje lokalov na potrebni višini, vse to je v največji meri odvisno od strokovne in kulturne izobrazbe kadra. V veliki meri je tem zahtevam kolektiv že zadovoljil; posebno skrb pa naj še nadalje posveča vzgoji zaposlenega osebja in vključevanja v uk ali s priučevanjem na delovna mesta. To potrebo narekuje nenehni razvoj te dejavnosti. Tudi plačilnemu sistemu bo potrebno posvetiti pozornost, da se bo uveljavilo načelo delitve osebnega dohodka v skladu z vloženim delom in na vseh delovnih mestih, kjer je možno ugotoviti individualni učinek, uveljaviti načelo nagrajevanja po učinku.

Če bo kolektiv pri pripravljanju hrane za abonente upošteval, da družbena prehrana ni isto kot množična prehrana, bo s tem povsem dosegel namen družbene prehrane, ki jo je treba obravnavati kot sestavni del naporov, da bi se povečala delovna storilnost občanov in izboljšala življenjska raven, kakor tudi da bi se postopoma razbremenila družina. In to od njega z zaupanjem pričakujemo!

Če zaposlena žena pripravlja hrano doma, je namreč posledica ta: ženi je skrajšan nujen počitek za obnovitev delovne sposobnosti, hrana ni pripravljena ob pravem času in je v večini primerov enostranska, ne zadovolji potreb družinskih članov. S tem, da prenesemo glavni obrok izven doma, bistveno izboljšamo življenje družine in stopimo zopet korak naprej v prizadevanjih da postanejo Brežice prijetno središče spodbujanja Posavja. Tako pomagamo v razvoju turizma, eni bistvenih nalog naše komune v letu 1963.

Da smo uspešno prišli do zadržanega cilja, gre pohvala vztrajnemu predsedniku stanovanske skupnosti tovarišu Edu Verstovšku, nesebičnim strokovnim svetovalcem inženirju Francu Filipčiču in Miranu Gorišku, kakor tudi vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri ureditvi restavracije stanovanske skupnosti v Brežicah.

LJUTA JAVORNIK

PESTRA PREDVOLILNA AKTIVNOST V KOMUNI

Ko smo na zborih volivcev razpravljali o kandidatih, spremembah ustave, statutu občine, smo imeli premalo časa za razpravo o vseh mogočih problemih, ki teže našega občana. Zato smo sklenili, da se na zborih z občani pogovorimo sproščeno in kritično. Istočasno smo želeli, da se odborniki, kot tudi kandidati za poslanca, volivcem predstavijo. Da bi zagotovili uspešno izvedbo teh razgovorov, je ObO SZDL sklical 11. maja vse kandidate za občinsko skupščino in republiška kandidata tov. Jožico Teppey in Jožeta Ogorevca na razgovor. Udeležba je bila odlična, saj so se skoraj vsi kandidati udeležili posveta. V razgovoru so bila razčiščena nekatera vprašanja, predvsem pa vprašanje neposrednega dela na zborih.

Ze isti dan smo imeli prvi zbor v Pišecah, naslednjega dne v Kapelah, na Jesenicah in Vel. Dolini, 13. maja pa še v Bukovški. Sledili so zbori za Brežice-mesto, Brežice-okolico, Zakot-Trnje, Krško vas, Cerklje, Globoko, Čatež, Mrzlavo vas, Bizeljsko, Skopice, Artiče, Sromlje in za Dobovo.

Na zborih je bila še dokaj dobra udeležba, saj je bilo samo na prvih petih zborih navzočih okoli 350 občanov ali 12,3 odstotka. Večje udeležbe ni bilo v Pišecah zaradi nevihte in pa v Kapelah zaradi pogreba. Lepa udeležba pa je bila v Jesenicah in v Vel. Dolini.

Razprava je bila izredno živa. V glavnem so obravnavali odkup in odkupne cene živine, davčne lestvice, delo organov LO, ceste, poti, mostove, umetno osemenje živine, zaposlovanje pošolske mladine itd. Na vseh zborih sta bila prisotna poleg občinskih kandidatov tudi kandidata za republiško skupščino tov. Jožica Teppey in Jože Ogorevc, in to vsak na zborih v svoji volivni enoti. Oba aktivno sodelujeta v razpravi in pojasnjujeta, da je reševanje problemov odvisno od položaja in ekonomske moči komune. Lahko ugotovimo, da sta oba dobrodošla med občani.

Ko ugotavljamo, da je veliko vprašanj takih, da ne terjajo večjih finančnih sredstev in so možne rešitve v kraju samem, ne moremo mimo ugotovitve tov. Milana Šepetavca, predsednika LO, da so sredstva, s katerimi razpolagajo KO, izkoriščena največ do 40 odst. Razumljivo je, da se ta sredstva nekje čuvajo iz leta v leto za določene namene, vendar je preveč takih KO, ki določene namene nimajo, imajo pa po drugi strani vrsto drobnih problemov, ki bi jih uspešno uredili z razpoložljivimi sredstvi.

Vse to in še vrsta drugih stvari prihaja v ospredje naših zborih. Bodoči odborniki se bodo na ta način najbolj seznanili z nalogami, ki jih čakajo v novi skupščini in v krajevni skupnosti. Prepričani smo, da volivcem ne bo težko 26. maja izbrati najboljši! Ivan Živič

Slovesen sprejem lokalnih štafet v Sevnici

V letošnjem letu ni po območju sevniske občine tekla nobena republiška ali zvezna štafeta kakor prejšnja leta. Zato so bile dobro organizirane lokalne štafete. Iz partizan-skega kraja Bučke in z groba narodnega heroja Milana Majcna pri Sentjanžu, kakor tudi iz večjih sevniskih kolektivov: iz Koptarne, Lisce, Jugotani- na in Mizarske produktivne zadruge in iz vasi Boštani.

Ob zvokih mladinske pev-skega zbora sevniske oremet-ke so prihajale na cilj ena za drugo štafete s pozdravi vseh delovnih ljudi sevniske občine. Po sprejemu štafete je v kraj-sem nagovoru v pomenu praz-nika mladosti spregovoril predsednik občinske Zveze za telesno kulturo tov. Janez Potokar. V svojem govoru je po-udaril, da je ljubljeni maršal Tito simbol miru, napredka in sožitja vseh narodov sveta. Dalje je govoril o pomembni vlogi naše nove ustave, ki po- staja temelj naše nadaljnje graditve socialističnih druž- binih odnosov, ter poudaril po- men volitev v naša najvišja predstavniška telesa.

Nato je pionirka osnovne šole v Sevnici recitala pesem o Titu pevski zbor pa je zapel nekaj poskočnih. Medtem je tov. Jože Jekle, sekretar ObK ZMS, prečital pozdravne čestit-ke vseh delovnih ljudi občine Sevnice tovarišu Titu za ena- insedemdeseti rojstni dan z najlepšimi željami, da nam še dolgo ostane zdrav in čil ter nas še nadalje vodi v lepše življenje. Nato je štafeta s poz- zdravni vseh občanov občine Sevnica krenila do TVD »Parti- zana«, kjer je prenočila. Naslednji dan pa je s kolono le- po okrašenih avtomobilov kreni- la na pot proti Krškemu.

Slovesen sprejem je najlepša zahvala našemu ljubljemu tovarišu Titu. —cj

Letos za 16,26 odstotka večji bruto proizvod

V preteklem letu se je novi go- spodarski sistem utrdil, novi ukrepi pa so od kolektivov zahtevali več skrbi za dobro, gospodarsko poslo- vanje. Le na ta način so lahko u- resničili zastavljeni program. Plan je temeljil največ na smotnejšem izkoriščanju razpoložljivih zmogli- vosti in na povečevanju proizvod- nosti dela. V prvem polletju je bi- lo tu in tam opaziti zastoje, v dru- gem polletju pa se je dinamika hitro povečevala. Vrednost bruto proizvodnje se je lani v primerjavi z letom 1961 povečala za 13,38%.

Letos je treba skrbeti predvsem za povečevanje dinamike v pro- izvodnji in hkrati s tem tako kot lani povečevati tudi produktivnost. Nove naložbe so usmerjene v objek- te, ki bodo sredstva hitro vračali, proizvajali za izvoz in zagotavljali boljše oskrbo domačega tržišča. Program daje največji poudarek kmetijstvu. Vse ostale panoge bo- do skušale kar najbolj povečati proizvodnjo. Veliko pozornosti bo treba posvetiti notranji delitvi do- hodka v kolektivih in uveljavljati sistem nagrajevanja, ki bo spodbu- jal k večji proizvodnosti, boljšemu gospodarjenju in rentabilnosti poslovanja.

Vrednost bruto proizvodnje se lo- letos po predvidevanjih programa povečala za 16,26 odst. Po posa- meznih panogah je planiran na- slednji porast: v industriji za 53,85, v gozdarstvu za 2,22, v kmetijstvu za 10,45, v gradbeništvu za 2,63, v prometu za 1,94, v trgovini za 14,35, v gostinstvu za 8,87, v obrti za 6,40 in v ostalih dejavnostih za 16,45 odst. Naložbe bodo letos za

16,85 odst. večje kot lani. V go- spodarske namene bo vloženih 936 milijonov 783 tisoč dinarjev, nego- spodarske investicije pa bodo za- jele 300 milijonov 130 tisoč dinar-jev. Prednost imajo že začeti objek- ti in rekonstrukcije, od novih pa tisti, ki bodo vložena sredstva najhitreje vračali.

V industriji bo največ sredstev porabljenih za rekonstrukcijo To- varne pohištva in za nakup strojne opreme za Opekarno v Brežicah. Preostanek bo porabljen za nakup osnovnih sredstev v ostalih indu- strijskih podjetjih. Sredstva za re- konstrukcijo Tovarne pohištva so že zagotovljena, dela pa bodo kon- čana v dveh letih. Rekonstrukcija je utemeljena z izvozom pohištva, pa tudi zaradi dosežane stopnje gospodarnosti v tovarni je potreb- na. Z dodatnimi naložbami 130 in 140 milijonov bo mogoče proizvod- njo povečati za novih 100 odst. in doseči proizvodnjo 10 tisoč garni- tur na leto.

V kmetijstvu bodo naložbe po- rabljene za gradnjo pitališč za go- veda, za obnovo vinogradov in sa- dovnjakov, za nakup kmetijskih strojev in odkup zemljišč. — KGP Brežice bo dogradilo hleve z 920 stoljiči, odkupilo bo 360 hektarov zemljišč na desnem in levem bre- gu Save ter nadaljevalo s plantaž- nimi nasadi topolov v kombinaciji s poljskimi pridelki. Poleg tega bo kupilo nekaj novih kmetijskih stro-jev, dogradilo več gozdnih cest in opravilo agro- in hidromelioracijs-ka dela na 80 hektarih. Sredstva za našete naložbe so zagotovljena. Kmetijska zadruga Brežice bo le-

tos pripravila elaborat za poveča- nje rasti in kmetijskih strojev. Na- daljevala bo z gradnjo pitališč za go- veda, še naprej bo odkupovala zemljo, kupila nove kmetijske stro- je in pričela z agromelioracijami na 600 hektarih. Nekatera od teh del se bodo nadaljevala še v pri- hodnjem letu. Kmetijska zadruga Bizeljsko bo začela z obnovo 56 hektarov vinogradov na Drenovcu.

Trgovina bo še naprej obnavlja- la prodajalne, gostinstvo pa bo vlagalo sredstva v nakup nove, so-

dobne opreme in v modernizacijo lokalov. Programa za Čateške To- plice (v prvi stopnji 547 milijonov naložb) in za rekonstrukcijo gradu Mokrice (217 milijonov) sta pred- ložena banki. Vse večje investicije bodo uresničene s posojili iz sploš- nega ali republiškega investicijske- ga sklada ter s sredstvi OLO Cel- lje in ObLO. Ljudski odbor bo vsa letos razpoložljiva sredstva v ob- čini namenil soudeležbi pri teh po- licih in ObLO. Ljudski odbor bo vsa sojilhi. —cj

Kdo kandidira v brežiški občini?

Objavljamo pregled vseh predlaganih kandidatov za oba zbora občinske skupščine v Brežicah. Volivci so izbrali za občinski zbor naslednje tovariše in tovarišice, ki jih naši bralci prav gotovo povsod dobro poznajo. Za občinski zbor kandidirajo:

V volilni enoti Brežice I — Anica Godler in Režika Filipčič; Brežice II — Zlata

Butara in Katica Kolar; Brežice III — Blanka Volčanšek, Vasilija Blažević in Marta Krnjeta; v volilni enoti Rezina, Crnc in Cundrovec — Ivan Vogrinc in Jože Sepec; za Bukošek, Zakot in Trnje — Anton Bruderman; za Sentenart in Gor. Lenart — Karel Florjančič in Anton

Volčanšek; za Arnovo selo, Dol. vas in okolico — Alojz Cerjak in Ivan Držanič; za Artiče, Dečna sela in okolico — Ivan Cerjak in Stanko Rožman; za Pečice in Križe — Ivan Kastner; za Sromlje, Volčje, Curnovec in oko-

lico — Franc Kos, Ivan Boštele in Blaž Lipar; za Glo- boko in Mali vrh — Ivan Suler in Franc Kranjc; za Bojsno, Brezje in Piršenbreg — Franc Verstovšek in Anton Pečnik; za Pišce, Podgorje in Orehovec — Ivan Cizelj, Milko Podgoršek in Miha Sekoranja; za Dedno vas in Pavlovo vas — Jože Dušič in Franc Petančič; za Mostec in Sela — Vinko Merslavič in Stefan Gerjevič; za Mihalo- vec, Loče in okolico — Mihael Volčanšek; za Dobovo, Gabrje in okolico — Jože Jurkas in Ivan Antončič; za Kapelje in Podvinje — Andrej Bortič in Slavko Vedle; za Zupelevec in Vrhnje — Ivan Ogorevc in Roman Verstovšek; za Bizeljsko in Brezo- vico — Ivan Sekoranja; za Staro vas, Vitno vas in oko- lico — Milan Šepetavc; za Orešje z okolico — Zmaga Znidarič; za Cerklje in Čreš- njice — Viktor Račič in Ka- rel Račič; za Zupečo vas in Boršt z okolico — Vinko Lopatič in Jože Turšič; za Bušečo vas in Brvi z okolico — Ivan Ostrovršnik, Ivan Golob in Franc Prah; za Čatež in Cerino — Jože Koren in Franc Mohor; za Krško vas ter Skopice — Ivan Prah, Anton Skvarč in Miha Hot- dem; za Velike Malence, Če- dem in okolico — Jože Gramc, Rudi Srpčič in Jože Baško- vič; za Koritno in Malo Do- lino — Anton Cirnski in Mar- tin Prah; za Veliko Dolino in okolico — Franc Vinetič, Stanko Klemenčič in Helena Nikolčič; za Jesenice ter Rib-

nico z okolico — Franc Bu- kovinski.

Za zbor delovnih skupno- sti pa so v posameznih volil- nih enotah predlagali proiz- vajalci tovariše in tovarišice, ki delajo v posameznih to- varnah, podjetjih, kmetijskih zadrugah, ustanovah in zavodih. Tu kandidirajo:

Anton Harapin, Peter Kr- tičič, Alojz Godec, Josip Mar- tič, Franjo Trkljež, Zvonko Milinovič, Ivan Zupevc, Franc Prah, Avgust Bahč, Dea Her- vatin, Jožica Božičnik, Ervin Blažević, inž. Vlado Kovačič, Janko Ceter, Adolf Vovčak, Mako Žižek, Jože Pleteršnik, Ludvik Hren, Niko Perkman, Ludvik Jurman, Ivanka To- poriški, Ljubo Steger, Stefan Grahek, Franc Kolenc, Bo- gomir Obrč, Stane Rebernik, Mira Skočaj, Mirko Zabkar, Ivan Strgar, Jože Bizjak, An- ton Tomž, Franc Marinčič, Martina Lubšina, Franc Suler, Anton Zibert, Karel Erban, Fer- do Šepetavc, Andrej Per, An- ton Blažič, Tončka Lončarič, Marija Zgalin, Marija Geč, Jožica Recar, Albina Bajc, Režika Suša, Krešo Tomin in Ivan Matič.

Miran Cvenk — repu- bliški sekretar za finance

Pred desetimi dnevi je bila v Celju zadnja seja obeh zborov ukrajnega ljudskega odbora. Spričo tega, da je predsednik tega OLO Miran Cvenk bil imenovan za repu- bliškega sekretarja za fi- nance, se je ob tej pril-žnosti zahvalil odbornikom, družbeno-političnim organi- zacijam in upravnim orga- nom za njihovo delo, v ime- nu odbornikov in družbeno- političnih organizacij pa sta se Miranu Cvenku zahvalila za njegovo izredno prizadevno delo podpredsednik OLO Peter Šprajc in sekretar OK ZKS Franc Simončič. Tov. Miran Cvenk je bil od leta 1947 na raznih položajih celjskega ukrajnega foruma, po- žrtvovalno pa je delal tudi v vseh okrajnih političnih organizacijah.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Marija Kostevec, gospodi- nja iz Vidma-Krškega, je bila na- padena in dobla poškodbe po te- lesu; Danilo Koritnik, sin klju- čavničarja iz Vidma-Krškega, se je zaletel z motorjem in si po- škodoval glavo; Brako Novšak, sin zidarja iz Sevnice, si je pri padcu v jarek poškodoval glavo; Terezija Šribar, kmetovalka iz Nemške vasi, si je pri padcu na travniku zlo- mila desno roko; Anton Ban, de- lavec iz Košanjka, si je pri padcu s kolesa poškodoval glavo; Martin Cerkuč, rudar iz Razeza, je pri delu v kamnolomu dobil poškodbe po telesu; Uršula Potočnik, upoko- jenka iz Podrede, si je pri padcu zlomila desno nogo; Andrej Smrdelj, sin kmetovalca iz Stare vasi, si je zlomil palec na desni nogi.

SPODNJE

S sobotnega srečanja kandidata za republiški zbor ljudske skupščine SRS v Vidmu-Krškem; od leve proti desni: Milan Ravbar, sekretar ObK ZKS, dr. Jože Brilej, veleposlanik SFRJ v Kairu in Lojze Stih, predsednik ObO SZDL.

Dr. Jože Brilej v svoji volilni enoti

V soboto popoldne je dr. Jože Brilej, veleposlanik SFRJ v Združenih arabskih republikah, obiskal Videm-Krško, kjer kandidira za republiški zbor ljudske skupščine SRS. Na sedežu občinskega odbora SZDL so se zbrali člani odbora, predstavniki ObLO in občinskega komiteja ZK, dragega gosta pa je pozdravil predsednik ObO SZDL Lojze Stih. Sestanek je tovariša Brileja s potekom dosedanjih predvolilnih priprav, opisal delo občinskega odbora, ožjega in širšega političnega aktivna ter potek prvih in drugih zborov volivcev. Podrobneje je omenil delo političnih aktivistov na terenu, ki so bili sposobni vestno in dosledno opraviti vse naloge v zvezi z bližnjimi volitvami. Potek dela v zadnjih mesecih je pokazal velik napredek, razpoloženje na terenu pa kaže, da se ljudje zelo zanimajo za vse dogodke doma in po svetu, kakor tudi, da pravilno ocenjujejo naš razvoj in naloge, ki so zdaj pred nami. V občini je že več kot pet tisoč zaposlenih in nad dva tisoč članov KZ. Obisk na zborih volivcev je bil povsod zelo dober in tereče problem: občine Videm-Krško in pohvalil skrb ljudskega odbora za skladen

prizadevnost, kot tudi za uspešno in intenzivno delo. Pohvalil je dober način dela, ki ga prinaša individualno delo z ljudmi, ki je prav gotovo med najuspešnejšimi. Ker ga zdaj službena dolžnost — diplomatska služba v ZAR — veže na stalno bivanje v Egiptu, se je opravičil, da doslej ni utegnil priti med volivce svoje volilne enote. Nato je zbranim članom odbora in aktivistom opisal svoje delo v ilegali, med revolucijo in v letih graditve nove domovine. Znano je, da je bil tovariš Brilej nekaj časa namestnik komisarja GS NOV Slovenije, nato komisar naše prve divizije, pol-drugo leto pa tudi komisar VII. korpusa. Še pred koncem vojne je odšel v zunanje ministrstvo v Beograd, nato pa je bil v odgovorni diplomatski službi kot veleposlanik v Londonu, zatem štiri leta v OZN v New Yorku, zdaj pa je že več let veleposlanik v Kairu.

Razvil se je nadvse zanimiv pogovor o najvažnejših političnih in drugih vprašanjih s svetovnega in domačega prizorišča. Tovariš Brilej se je živo zanimal za pereče probleme občine Videm-Krško in pohvalil skrb ljudskega odbora za skladen

razvoj gospodarstva v komuni. Predvsem je pohvalil sklep ObLO o vzdrževalni za zmete, ki oddajajo zemljo v arondacijo ali družbenemu sektorju. Predsednik ObLO Stane Nunčič ga je nato obvestil o najaktualnejših problemih občine, sekretar ObK ZKS Milan Ravbar pa o političnem stanju, kulturnem delu in problemih mladine v občini.

Vse prehitro je minil prvi sestanek dr. Brileja z domačim političnim aktivom; duhovito kramljanje in široka, vsestranska razgledanost kandidata sta napravila sestanek tako zanimiv, da so odborniki toplo pozdravili izjavo kandidata, da jih bo ob prvi priložnosti spet obiskal in se še podrobneje seznanil s problemi občine. Še isti večer se je dr. Jože Brilej sestel z odborniki KO SZDL na Senovem, v nedeljo dopoldne pa je imel dva sestanka: s krajevnim odborom SZDL na Vidmu, kasneje pa s člani KO SZDL v Brestanici, na kar je moral mučno odpotovati nazaj v Egipt.

Dom na Lisci pred razširitvijo

V 12. številki Dolenjskega lista z dne 28. 3. 1963 je bil pod tem naslovom objavljen članek, ki opisuje nekatere probleme planinskega doma na Lisci in s tem tudi turizma v spodnjem Posavju. V članku je bilo izpuščeno, da so pri gradnji doma na Lisci prispevali velik delež kolektivi in planinci z območja Vidma-Krškega, da ima močja Vidma-Krškega, da ima pri tem največ zasluga tov. Tona Cebular iz Vidma-Krškega. Poleg tega je v članku napačno navedeno ime planinskega društva, ker se pravilno glasi: Planinsko dru-

štvo »Lisca«, Videm-Krško, ne pa, kakor je objavljeno, Planinsko društvo Sevnica. O smučanju na Lisci je pisec članka pozabil na dejstvo, da so smučarji obiskovali dom že tudi v prejšnjih zimah, če so le snežne razmere to dopuščale, ne šele letos. Znano je namreč, da je še pred dograditvijo doma in po dograditvi TVD »Partizane« iz Sevnice organiziral smučarske tečaje in da so dom poleg teh obiskovali tudi smučarji iz Zagrebja.

»Dolenjski fantje« v Loki

Preteklo nedeljo je gostoval v Loki instrumentalni ansambel »Dolenjskih fantov« iz Krmelja, ki ga sestavljajo 2 dijaka, 2 vajenca varilca in njihov vodja, tuji varilec. Ansambel je začel delati šele pred dvema mesecema in je edini v sevniški občini. Doslej je gostoval v Sentrupertu in na Mirni, v Loki in v Boštanjju.

Krmeljčane toplo sprejelo, posebnost pa je bilo navdušenje nad rusko simfonijo, ki jo je zapel in zaigral vodja ansambla.

Mlademu delavskemu godalnemu ansamblu želimo mnogo uspehov in da bi nas še kdaj obiskal.

S. Sk.

SEVNIŠKI VESTNIK

Kandidati občinskega zbora

Na zborih volivcev so naši občani predlagali za občinski zbor nove občinske skupščine Videm-Krško naslednje tovariše in tovarišice, izmed katerih bomo v nedeljo izvolili 31 odbornikov. Kandidati posameznih volilnih enot so:

Brege — Vinko Murn, Jože Pavec in Stanko Rošthar; Veliki Podlog — Zvonko Kerin in Ivan Burja; Senuše — Jože Kerin in Franc Resnik; Leskovec — Branko Voglar in Jože Arh; Velika vas — Stanko Koprivnik in Franc Pirc; Podbočje — Jože Zupančič; Sutna — Jakob Koretič in Jože Kodrič; Brestanica — Anton Javorič; Brestanica (IX) Jože Marn, Anže — Anton Pribožič in Jože Zakšek; Presladol — Kristl Kranjc; Raka — Peter Bajc; Smednik — Franc Tomažin; Veliki Trn — Janez Zarn in Jože Pečnik; Čerčeva vas — Franc Sintič, Janez Stopar in Martin Božič; Kostanjevica — inž. Franc Dragan; Prekopa — Ivan Abram, Janez Penca in Anton Penca;

Senovo (XVIII) — Roman Sotlar; Senovo (XIX) — Marija Urbančič; Senovo (XX)

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

— inž. Anton Koželj; Reštanj — Franc Margon in Jože Skobrne; Koprivnica — Ferdi-

nand Zvar; Gorenji Leskovec — Franc Grile, Franc Kranjc in Franc Brili; Krško (XXIV) — Stane Preskar; Krško (XXV) — Franc Košir; Bučerca — Milan Glas in Karel Kozole; Videm (XXVII) — Lado Trampuz; Videm (XXVIII) — Ivan Glogovšek; Zdole — Franc Robek in Ivan Spiler; Dolenja vas — Mirko Rožman; Gora — Jože Levičar in Franc Vodopivec.

- in zbora delovnih skupnosti

Jutri bodo člani delovnih skupnosti v naši komuni izvolili iz vrst predlaganih kandidatov svoje odbornike za zbor delovnih skupnosti nove občinske skupščine. Tudi kandidirajo:

Rado Vidmar, Zoran Dular, Marjan Štajner, inž. Franc Raspočnik, Anica Balja, Ivan Kmetec, Jože Kostrevec, Albin Medvešek, Alfonz Kodelja, Jože Zidarič, Vika Molan, Alojz Gomilšek,

Vlado Kežman, Alojz Tomažin, Ivanka Ivačič in Betka Pogačar.

Nadalje kandidirajo: Herman Pregl, Zvonko Gale, Alojz Mlakar, Tinca Zagorc, inž. Marjan Zupan, Alojz Bizjak, Alojz Babič, Konrad Zupančič, Joško Radej, Ciril Plut, Gabrijel Perko, Marija Petan, dr. Tatjana Hvala-Andrijašević, Cilka Gorišek, Stane Nunčič, Rezi Pirc in Maks Unetič.

POSLANSKI KANDIDATI V TOVARNI PAPIRJA IN CELULOZE

Doseženi uspehi narekujejo nadaljnji razvoj

V sredo, 15. maja, je obiskala kolektiv Tovarne celuloze in papirja v Vidmu-Krškem kandidatinja za zvezni zbor delovnih skupnosti socialno-zdravstvene skupine tovarišica Olga Vrabčič, v petek, 17. maja, pa so se velikega predvolilnega zborovanja v tovarni udeležili kandidati za zvezni in republiški zbor ing. Ivan Pariš, Zvonko Dragan, Nace Zagorc, Adam Vahčič in Edo Komočar.

V več kot dvehurni razpravi so na zborovanju osvetlili dosežanje uspeha tovarne v petih letih, prav tako probleme, ki jih teže in tudi perspektivo podjetja v prihodnjih letih.

Od leta 1958 so povečali proizvodnjo za dobrih 50 odstotkov, število zaposlenih pa se je v tem času zvišalo le za

28 odstotkov. Produktivnost je narasla za 37 odstotkov, kar je vsekakor rezultat velikih naporov kolektiva, v znatni meri tudi samoupravljanja in sistema nagrajevanja. Osebnih dohodki so se v v tem času zvišali za 85 odstotkov.

Montaža drugega papirnega stroja gre h kraju; čeprav je bilo nekoliko zamude v dobavah, bo šel v poizkusno proizvodnjo verjetno konec junija. Te močne investicije za povečanje proizvodnje na eni strani in pomanjkanje ustreznega celuloznega lesa na drugi strani motijo tudi nekatere člane kolektiva, češ za en stroj nimamo dovolj lesa, kako bo potem za dva stroja. Ta problem so posebej obdelali in pojasnili.

Ni vzrok v tem, da manjka

lesa, temveč je v nestimulativnih cenah za proizvodnjo celuloznega lesa iglavcev. Gozdarjem se namreč bolj izplača les predelati v druge sortimente kot za celulozo, čeprav doseže najvišjo končno vrednost les v kemični predelavi. Podjetje je pripravljeno odrediti se dela dohodka v korist stimulativnejših cen celulozemu lesu in bo to skušalo uresničiti v eni ali drugi obliki. Res bi se to dalo rešiti na mah s spremembo sortimentov, vendar podjetje ne more na to čakati v nedogled, ker ima svoje obveze do domačega trga in izvoza.

Ne samo drugi papirni stroj, v kolektivu resno razmišljajo tudi o tretjem papirnem stroju. Na to jih silijo preskrba domačih odjemalcev s papirjem in celulozo, kot tudi postopno vključevanje v mednarodno delitev dela z izvozom svojih proizvodov. Nadaljne investicije za modernizacijo in povečanje proizvodnje pa upravičujejo tudi dosedanj uspehi kolektiva, ki izpričujejo njegovo sposobnost, da se s svojimi proizvodi lahko uveljavi tudi v mednarodni konkurenci.

V petih letih je podjetje investiralo za izgradnjo tovarne skoraj 4 milijarde dinarjev, za družbeni standard pa 363 milijonov dinarjev. Čeprav mislijo na nadaljnje investicije v podjetje, pa so odločeni v prihodnjih letih dati precej več tudi za standard ljudi. Vedno pogosteje razpravljajo o možnostih za skrajšanje delovnega časa. Nov statut podjetja, ki je v pripravi, bo dal močan poddarek nadaljnji decentralizaciji upravljanja in izpopolnjevanju sistema delitve osebnega dohodka. Člani kolektiva, ki so se udeležili zborovanja v veliki sortirni dvorani, so tako seznanili kandidata s svojimi uspehi, problemi in načrti in na koncu izrazili željo, da bi se v bodoče na podoben način večkrat srečali.

V vsako našo družino domači tednik Dolenjski list!

V celjskem okraju bodo jutri in v nedeljo izvolili 688 članov občinskih skupščin

Obdobje priprav za volitve v nove občinske skupščine je v celjskem okraju končano, čeprav se bo predvolilna dejavnost še nadaljevala do volitev v zvezni in republiške predstavniške organe. Za območje tega okraja pomeni to obdobje povezanosti s prejšnjo ustavno razpravo, eno izmed najbolj razgibanih obdobij politične dejavnosti.

Na 887 kandidacijskih zborih so občani in člani delovnih skupnosti predlagali 889 kandidatov za občinske skupščine, 10 kandidatov za zvezno in 67 kandidatov za republiške skupščine. Ti podatki kažejo, da so v nekaterih volilnih enotah predlagali dva in več kandidatov za občinske skupščine. Tako so za 62-člansko skupščino brežiške občine predlagali kar 109 kandidatov (največ izmed vseh občin celjskega okraja), v sevniški občini so predlagali za 54-člansko skupščino 77 kandidatov in v videmsko-krški občini 83 kandidatov za 62-člansko občinsko skupščino. Spričo tega, da so vse kandidate predlagali po temeljitem preudarku in najboljše iz svojih vrst, bo na jutrišnjih in nedeljskih volitvah odločalo število glasov, kdo bo član nove občinske skupščine, čeprav bi to zaupanje zaslužili vsi kandidati.

Kandidacijski zbori so bili pravočasno končani, udeležilo pa se jih je 59.228 občanov in članov delovnih skupnosti ali 25,10 odst. vseh volilnih upravičencev. Takšne udeležbe na zborih prejšnjih volitev v tem okraju ne pomenijo, čeprav je posamezne kandidacijske zbornice spremljala slabost zaradi slabih vsebinskih priprav in na teh zborih ni bilo toliko mladih ljudi, kot so pričakovali. Navzlic temu pa je bilo na kandidacijskih zborih še vedno več mladih ljudi kot na

prejšnjih zborih občanov. Sicer pa so vse te pomanjkljivosti odpravili v času po kandidacijskih zborih — v obdobju sestankov, zborov občanov in proizvajalcev ter zborovanj delovnega značaja.

Po končanih kandidacijskih zborih je bilo v celjskem okraju približno 500 sestankov, zborov in zborovanj delovnega značaja. Teh so se udeleževali tudi kandidati vseh predstavniških organov, sami sestanki, zbori in zborovanja pa so bili značilni tako po udeležbi kot po plodnih razpravah. Bil so bolj obiskani kot prejšnji zbori občanov, ponekod pa celo bolj kot kandidacijski zbori, hkrati pa so na njih živahno razpravljali o vseh vprašanjih širšega in krajevnega značaja. Povprečno je razpravljaj vsak sedmi udeležec teh delovnih predvolilnih sestankov in zborov. Tako je na predvolilnih zborih v brežiški občini razpravljalo na vsakem zboru 7 do 20 občanov in članov delovnih skupnosti, v sevniški občini 4 do 12 in v videmsko-krški 7 do 15 občanov in članov delovnih skupnosti.

Na predvolilnih zborih in sestankih so govorili o preteklem petletnem razvoju na področju gospodarstva in drugih dejavnosti, sedanjih problemih in prihodnjih nalogah. V celjskem okraju so v pretekli mandati dobi zabeležili lepe uspehe na vseh področjih družbeno-ekonomskega in političnega življenja. O tem govorijo tudi nekateri podatki. Celotni in narodni dohodek sta v tem okraju narasla vsako leto povprečno za več kot 13 odst., obseg industrijske proizvodnje so v petih letih povečali za približno 79 odst., vsako leto so zgradili povprečno 4000 stanovanj, zmogljivost bolnišnic so v pretekli mandati dobi povečali za 477 po-

stelj, v šolstvo in kulturno prosvetno dejavnost pa so vložili 2231 milijonov dinarjev. Vse te uspehe so v delovnih organizacijah povezovali s samoupravljanjem, delitvijo dohodka, sestavljanjem statutov in ponekod tudi z razvojnimi programi njihovih gospodarskih organizacij, medtem ko so na vsaj največ govorili o kmetijskih vprašanjih.

Jutri in v nedeljo bodo povsod poskrbeli za čim lepšo ureditev volišč, marsikje pa bodo s postavitvijo slavolokov in z okrasitvijo hiš ustvarili tudi praznično vzdušje. Krajevne organizacije SZDL na območju občine Laško so si napovedale tudi tekmovalne gledne ureditve volišč, udeležbe na volitvah in kje bodo volitve prej končali.

Zdaj so zadnje tehnične in organizacijske priprave že končane. Ne glede na to, katere izmed kandidatov bodo jutri izvolili v nove občinske skupščine na območju celjskega okraja, bo v teh znatno več delavcev, žensk in mladih ljudi, kot pa jih je bilo v dosedanjih zborih občinskih ljudskih odborov, to pa bo omogočilo, da bodo prihodnje občinske skupščine lahko toliko bolj delale in uspešneje reševale vsa vprašanja svoje komunne in celotne skupnosti.

POSAVJE

Lahko smo ponosni na uspehe!

23. skupni seji obeh zborov ObLO v Novem mestu, ki je bila 20. maja dopoldne v prostorih Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela je predsedoval predsednik Sergej Thorževskij, v delovnem predsedstvu pa sta bila še oba podpredsednika: Andrej Grča in Jože Gosenca, ter načelnik oddelka za družbene službe Jože Suhadolnik. Seji je prisostvovala pretežna večina odbornikov, med drugim pa so se je udeležili tudi predstavniki političnih organizacij novomeške komune. Na dnevnem redu je bilo 28 točk, vendar so točko 21. (»Potrditev pravil občinskega sklada za kmetijstvo«) zaradi pomanjkljivega gradiva za razpravo že uvodoma črtali. Poročil tokrat niso brali, ker so dobili odborniki celotno gradivo (razen dodatkov) na dom že z vabilom za sejo. S tem je bilo naposled tudi ugodeno odbornikom, ki so poprej večkrat tarnali, češ da je sejni material, ki ga prejmejo, zelo pomanjkljiv.

Ko smo rekli, je bil dnevni red zelo obsežen, predvsem pa je bilo treba obravnavati nazričajnejše odloke, odločbe, pravila, pravilnike, sklepe, odobritve, pripojitve, premoženjsko-pravne in po-

NOVOMEŠKA KOMUNA

roštvene zadeve in drugo, s čimer ureja občina svoje notranje zadeve, zadeve gospodarskih organizacij in odnosov do ostalih politično-upravnih teritorialnih skupnosti. Več stvari so odborniki izglasovali brez pripomb, nekaj z manjšimi pripombami, ostalo pa po živahni in tehtni razpravi, v katerih ni manjkalo dobrih predlogov, kar je bilo za seje tega ljudskega odbora vedno značilno.

Naprej je bil dan v razpravo odlok o komunalni ureditvi in zunanji podobi naselij v novomeški občini. Odlok zahteva od državljanov, da v redu in čistoči vzdržujejo stavbe, gospodarska poslopja, dvorišča, vrtove, ograje, žive meje in okolišje, kjer prebivajo. Odlok nima osnovnega namena izterjevati najrazličnejše stroške, ampak opozarja predvsem na pomanjkljivost, ki so do sedaj slabo služile turizmu in kvarile podobo naselij. Razumljivo je, da bo kaznovan z denarno kaznijo do 10.000 dinarjev vsakdo, kdor določb odloka ne bo upošteval ali bo na drug način oviral prizadevanje v smislu najrazličnejših izboljšav. Ta važna določila odloka so odborniki sprejeli z odobravanjem, podrobneje pa bomo o ustre-

nem odloku poročali prihodnjici.

Nadaljnja dva odloka urejata odnose upravnih organov ObLO, njihovih svetov in organizacij postovanja, čemur je prilagojen tudi pravilnik o notranji organizaciji, delovnih razmerjih in delitvi dohodka uprave ObLO. S posebnimi odloki pa so rešene še nekatere medobčinske zadeve, pri čemer bi zlasti omenili odlok o ustanovitvi komunalne skupnosti socialnega zavarovanja za tiste občine ljubljanskega okraja, ki so bile prej v novomeškem okraju. Po potrditvi zaključnega računa občine za

preteklo leto so odborniki med drugim razpravljali o ustanovitvi strokovnih ustanov in zavodov, ki so prej služile v okrajne namene, po razformiranju novomeškega okraja pa so ostale nrešene. Na seji je bila zlasti podčrtana misel, naj bi se strokovne šole v okraju enakovredno vrednotile, kar je zlasti važno za njihovo finansiranje.

Do točke 25, ki je govorila o gospodarsko-upravno-pravnih zadevah, so bile vse stvari sprejete brez pomembnejše razprave. V tej točki pa je bilo kar več zadev, ki so terjale tehnejši premislek pred odločitvijo. Med drugim so odborniki odobrili predlog, da se izgube že akvizitirane obrtne delavljarske delavnice v Sent-jernejnu krijejo z občinskimi sredstvi, in odobrili spojitev obrtnih delavljarskih delavnic v Straži in Dolenjskih Toplicah. Odložili pa so razpravo o pletilstvu »Dolenjska« v Mirni peči, ker terja globlje proučitve.

Zadnje tri točke dnevnega reda so bile končane v iagodnem tonu, ki je dal slutiti, da ljudski odbor s to sejo končuje svojo štiriletno mandatno dobo.

V poslovljnem nagovoru, ki ga je imel predsednik ObLO Sergej Thorževskij, je bila izražena topla zahvala

odbornikom obeh zborov ObLO, upravnim in drugim organom, ki so podobno kot na tej seji vedno veliko prispevali pri reševanju najrazličnejših vprašanj v okviru občine. Predsednik Thorževskij je dejal, da dotrajan mandat občinskega odbornika ne sme pomeniti, da je odbornik s tem odrešen vseh skrbi in dolžnosti. Ko je omenil težave, skozi katere se je bilo treba prebresti do današnjega napredka, pa je tovariš predsednik v imenu vseh dejal: »Lahko smo ponosni na uspehe, ki so najboljše spričevalo za delo celotnega ObLO in njegove uprave«. Nato se je še posebej zahvalil trem uslužbenecem v upravi ObLO, ki so odšli na nova službena mesta ali pa so bili upokojeni. Vsi odborniki so v znak priznanja za svoje delo pri ljudskem odboru prejeli pismene zahvale.

»Tretjič mi je že minila mandatna doba, pa mi je žal, ko se razhajamo. Bile so težave, tudi sporeli smo se včasih, vedno pa smo bili velika družina,« je ob slovesu dejal odbornik iz Skočjana.

Za letošnji praznik mladosti

Za razliko od prejšnjih let bomo letošnji teden mladosti praznovali bolj svečano in bodo prireditve v počastitev tega tedna trajale ves mesec in deloma še junija.

Sole in kolektivi v novome-

ški komuni pripravljajo izlete v naravo in pohode v partizanske kraje, kjer bodo imeli kulturne sporede in se bo mladina na prostem zabavala. Nad športnimi tekmovanji je prevzela patronat

Industrija motornih vozil IMV, Novo mesto, finalno tekmovanje pa bo 2. junija v Novem mestu.

Od 22. do 26. maja bo v Domu JLA odprta razstava mladih fotografov.

Od 19. do 25. maja bodo po vseh šolah svečani sprejemi pionirjev v mladinsko organizacijo. V mestu je bil ustanovljen poseben štab, ki pošilja predavatelje med mladi in jih poučuje o nastanku in zgodovini mladinske organizacije. Podjetja so prevzela pokroviteljstvo nad posameznimi pionirskimi odredi in jih bodo ob sprejemu v mladinsko organizacijo nagradila.

Nad osnovno šolo v Otočcu je sprejela patronat industrija perila LABOD, ki bo vsakemu pionirju podarila srajco. Ostala podjetja pa bodo prispevala opremo za tehnične delavnice na šolah. Da bi bil sprejem čim bolj svečan, pripravljajo šole zakuske in kulturne sporede za nove člane mladinske organizacije.

25. maja bo ob 8.30 krenila parada mladosti z novega stadiona in bo šla do šole, nakar bo v bršlinskem garnizonu velik mladinski miting. Tu bo zbranih okoli 600 mladincev iz Novega mesta in okolice ter okoli 400 mladincev iz vrst JLA, ki bodo s sestanka poslali pozdrave maršalu Titu. Ob tej priložnosti bodo podelili diplome najboljšim strelcem mladincem iz JLA, pionirji iz mesta pa jih bodo obdarovali s cvetjem.

Če bo organizatorjem uspelo dobiti potrebna sredstva, bo 25. maja popoldne mladinski izlet v partizanske kraje, zvečer istega dne pa bo predvidoma igral na Glavnem trgu priznani jazz ansambel iz Ljubljane. Če tega ne bo moč dobiti, bo domači jazz Dizzycombo s solisti nastopil na Loki, kjer bo velik ples za mladino in kulturni program.

9. junija pripravljajo gasilci skupno z občinskim komitejem ZMS Novo mesto javno mladinsko oddajo »Spoznavajmo gasilstvo«.

23. junija pa bo v Kamniku veliko mladinsko zborovanje za mladino šestih občin, na katerega bo šlo tudi 40 mladincev iz naših krajev. S to medobčinsko prireditvijo bo letošnje praznovanje tedna mladosti zaključeno.

Občinska doklada od samostojnih poklicev

S posebnim odlokom je ObLO v Novem mestu predpisal stopnjo doklade, ki jo bo treba plačati od samostojnih poklicev in premoženja. Tako bo treba v storitveni snovi do 1000.000 dinarjev do 100.000 dinarjev plačati 2 odstotka teh sredstev za ustrezen občinsko doklado, pri davčni osnovi nad 400.000 dinarjev pa 5 odstotkov. V proizvodni obrti je pri davčni osnovi do 100.000 dinarjev določena stopnja 4 odstotka za doklado in se pri davčni osnovi 800.000 dinarjev poveča na 11 odstotkov. Prizadeti z večjo davčno osnovo bodo plačevali doklado po stopnji 12 odstotkov. Davčni osnovi

odvetnikov do 700.000 dinarjev je predpisana stopnja doklade 6 odstotkov, od večje osnove pa bo treba plačati 7 odstotkov za občinsko doklado. — Odlok je nedvomno pomemben, ker bo odpravil razne nepravilnosti v dotedanjem merjenju davkov pri samostojnih poklicih.

Najstarejši Dvorjan bo šel med prvimi na volišče

Andrej Modic z Dvora bo že v 96. letu, vendar je v govoru še zelo živahen. Na zbor volivcev ni mogel priti, rekel pa je, da bo med prvimi prišel na volišče. Ker je že pri prejšnjih volitvah vedno med prvimi volil, mu tudi tokrat radi verjamemo.

Sedež skupnosti v Novem mestu

Občine Črnomelj, Metlika, Trebnje in Novo mesto so se sporazumele, da ustanove svojo komunalno skupnost socialnega zavarovanja. Občine, ustanoviteljice te skupnosti, so hkrati tudi financerji, vsaka občina pa ima pravico, da na svojem področju: sama odreja svojo stopnjo izrednega prispevka, ki ga plačujejo organizacije in zasebni delodajalci, in razveljavlja volitve v skupščino komunalne skupnosti, če niso v skladu z določili 29., 35. in 36. člena uredbe. Direktorja komunalnega Zavoda za socialno zavarovanje imenuje občina Novo mesto.

V soboto koncert Celjanov

Koncert mešanega pevskega zbora »Francé Prešeren« iz Celja bo imel nastop v soboto, 25. maja, ob 20 uri v Domu ljudske prosvete. Vstopnice so v prodoradi v tajništvo Glasbene šole in 2 uri pred koncertom pri blagajni Doma. Vstopnice kupljene za koncert 11. maja, veljajo tudi za ta koncert.

Kandidati občinskega zbora v Novem mestu

V posameznih volilnih enotah kandidirajo naslednji tovariši in tovarišice, ki so jih volivci izbrali na zadnjih zborih.

- Volilna enota št. 1 — Stanislav Plavec in Janez Korošec; VE 2 — Nada Gostič; 3 — Miha Počrvina; 4 — Andrej Grča; 5 — Obrad Dimić; 6 — Ivan Brumat; 7 — Ruža Danica Belopavlovič; 8 — Inž. Kovačič in Marija Udovič; 9 — Franjo Svent in Stanko Zupančič ml.; 10 — Ivan Lavrič, Zvone Mihelič in inž. Anton Hrovat; 11 — inž. Vlado Pavc in Vinko Avsec; 12 — Franc Iler in Drago Rozemberger; 13 — Franc Kolenc in Anton Mesojedec; 14 — Ana Somrak, Janez Lukman in Leopold Virc; 15 — Minka Dragan in Florja Kastelic; 16 — Jože Murn in Alojz Klobčar; 17 — Anton Tekstor in Anton Ovničnik; 18 — Jože Malnarič, Franc Hudoklin, Franc Gazvoda in Albin Golob; 19 — Jože Gazvoda in Janez Luzar; 20 — Alfred Trenc; 21 — Jože Jarkovič in Janez Zalokar; 22 — Jože Kirm; 23 — Martin Franko in Anton Kotar; 24 — Rudi Pušenjak, Tone Jakše, Stanislav Kastelic in Franc Koželj; 25 — Ivo Novšak; 26 — Leopold Tomšič, Alojz Zabkar in Jože Bregar; 27 — Franc Medle, Ivan Pavlin, Anton Barborič in Anton Strajnar; 28 — Janez Pirnar in Jože Novšak; 29 — Vinko Bevc in Avgust Pavšelj; 30 — Franc Gričar in Franc Kirm; 31 — Jože Luštek; 32 — Franc Udovč in Karel Galič; 33 — Franc Hrstar in Franc Saje; 34 — Anton Strajnar, Franc Campa in Ignac Slak; 35 — Rudi Faleskini, Ivan Brsan in Valentin Pirh; 36 — Franc Hrovat, Jože Berdavs in Robert Dular; 37 — Zvone Perc in Jože Zupančič; 38 — Alojz Bradač, Anton Virant in Jože Košmrlj; 39 — Stanko Bukovec in Stanko Povše; 40 — Sergej Thorževskij; 41 — Jože Gosenca; 42 — Jože Uršič, Ludvik Prušek; 43 — Milan Senica in Jože Plut; 44 — Jurij Muhič in Anton Urbančič;

45 — Franc Sporer in Janez Kraševce.

Predlaganih je torej 91 kandidatov, v nedeljo pa bomo izmed njih izvolili 45 odbornikov za novi občinski zbor občinske skupščine Novo mesto.

Kandidati zbora delovnih skupnosti

Jutri bodo zaposleni občani izvolili v naši občini iz vrst predlaganih kandidatov 45 članov za zbor delovnih skupnosti nove občinske skupščine. Tu kandidirajo:

Marija Butala, Tilka Modic, Franc Grubar, Ivan Jeriček, Peter Perdec, Franc Požun, Jožica Okroglič, Zvonimir Murgelj, Slavko Zirkelbach, inž. Edo Tavčar, Stane Šobar, Slavka Bogovič, Marija Crnič, Jože Udovič, Silva Cvelbar, Ignac Bavdaž, Miha Jalovec, Marjan Drenovec, Jože Hrovat, Ivan Kočevar in Anica Jazbec.

Nadalje kandidirajo: Jože Cvitkovič, Marjan Simič, Vinko Bambič, Stefan Galič, Dušan Slana, inž. Alojz Ušaj, Jože Uhan, Franc Mlinar, Ivan Plut, Ciril Jarnovič, Lojze Urbanč, Peter Durjava, Anton Kovačič, Niko Križanec, inž. Andrej Korencan, Milan Blatnik, Jože Purčer, Anica Krnc in Jože Lampret.

Anton Golobič, Darko Lutman, Matija Kren, Anton Perc, inž. Jože Tanko, Stane Somrak, Jože Lekše, inž. Jože Petrič, Jože Starič, Anton Gašpir, Jože Strojim, Jože Lukšič, inž. Jože Kure, Ivan Lubej, Jože Pelko, Stane Gorišek, Ema Muser, Franc Nahtigal, Bogo Komelj, Milan Smerdu, Marija Jerč, Milena Popovič, dr. Milan Adamčič, Vlado Pirnar, dr. Janez Janžekovič, Zvone Suštaršič, Minka Prah, Franc Golob, Tone Skerlj in Jože Plavec.

Izmed sedemdesetih predlaganih kandidatov bodo volivci jutri izvolili petinštirideset odbornikov v zbor delovnih skupnosti nove občinske skupščine.

Dr. Slavko Perko

Ko se je pred meseci razvedelo, da je zahrbtna bolezen priklenila na posteljo znanega in priljubljenega ginekologa

primarija dr. SLAVKA PERKA, so globoko sočustvovali z njim številni Novomeščani ter mnoge žene iz vse Dolenjske, Bele krajine in Spodnje-ga Posavja. Se bolj nas je prizadela njegova smrt, ki je izrgala iz naše srede ne le prvovrstnega zdravnika, temveč tudi človeka, ki je pomagal vsakemu, ki je bil pomoči potreben.

Dr. Perko se je rodil 17. avgusta 1905 v Novem mestu, kjer je obiskoval gimnazijsko nato pa je študiral na medi-

cinski fakulteti v Zagrebu. Zelja za čim večjim znanjem ga je kot zdravnika specializanta vodila v Ljubljano, v Prago in Zagreb. Nekaj časa je služboval v Celju, kmalu pa je prišel v domače mesto in tu tudi ostal. Kdo bi preštel vse tiste žene, ki jim je z operacijo rešil življenje, in vse tiste, ki jih je zdravil! Bilo jih je nešteto. V letih po osvoboditvi, ko je bil imenovan za šefa ginekološko-porodniškega oddelka, se je delo na tem oddelku odvijalo po načelih moderne medicine in doseglo tak razvoj, da ima že značaj kliničnega dela. Pokojni primarij je bil več let tudi ravnatelj novomeške bolnice in je tudi to delo zelo vestno opravljal. Kljub temu da je bil kot zdravnik prekomerno zaposlen vsa leta po vojni, je še vedno našel čas za zdravstvena predavanja za žene, ki so bila vselej zelo dobro obiskana.

Vsi, ki so ga поблиže poznali, pa bodo pogrešali tudi njegovega humorja, s katerim je prijateljem in znancem vedno rad postregel. Vrzel, ki je nastala s smrtjo enega najpopularnejših zdravnikov na Dolenjskem, bomo težko izpopolnili! Dr. Perko nam bo ostal v trajnem spominu kot gledan zdravstveni delavec, ki se je nesebično žrtvoval za svoje delo.

Novomeška kronika

Ljubljansko Mestno gledališče je 21. maja gostovalo v Novem mestu z literarno satirnim kabaretom »Smeh ni greh« v režiji Jožeta Tirana. Ljubljancani so Novomeščanom dvakrat zaigrali, in sicer ob 17. uri in zvečer ob 20. uri, tako da si je lahko vsak, ki ga je za nas novi način odrske umetnosti zanimal, predstavo ogledal. Del vstopnic je bil rezerviran za kolektive, precej pa jih je bilo tudi v prodaji za ostale interese.

Pretekli ponedeljek je v okviru Delavske univerze v Novem mestu in v počastitev mednarodnega dneva zdravlja predaval dr. Božo Oblak »O pravilni prehrani in zdravlju«. Predavanje je bilo ob 18. uri v Domu JLA.

22. maja je Dom JLA organiziral muzikalno humoristično revijo »Bosno moja, divna milas«, ki so jo izvajali popularni pevci in humoristi iz Sarajeva. Za prireditve je bilo precejšnje zanimanje, zlasti med številnimi družinami pripadnikov JLA v našem mestu.

V počastitev tedna mladosti je vodstvo kandijskega vrta pripravilo za najmlajše vrste prireditve, kjer so se lahko prijetno zabavali. 20. maja so predvajali mali kino, 21. maja je bila lut-

kovna igra »Kužek in muca«, jutri pa bo lutkovna predstava »Lonček, kuhinja« Vse prireditve so v prostorih vrta ob 18. uri.

V mestnem otroškem vrtcu »Vide Tomšič« tudi niso pozabili najmlajših. Njihov znani lutkovni oder bo cicibanom predvajal v soboto ob 10. in 16. uri igre »Prebrisani Tonček«. Vabljeni vsi predšolski otroci!

Na živilskem trgu je bilo tudi pretekli ponedeljek vsega dovolj. Solato v glavcah so prodajali po 20 din ali 220 din kg, berivko na merice pa po 30 in 40 din. Jajca so tokrat veljala 24 din, smetana v skodelicah 80 din, sirčki 10 din, špinaca 50 din merica, orehi 150 din, krompir 35 din, mleko 55 din, slivovka 600 din, glavica česna 10 din, sadike paradiznika in paprike 15 din ter šmarnice v šopkih po 15 din. Bilo je tudi nekaj morskih rib po 220 din kg, otroške konfekcije in lončenih izdelkov.

Gibanje prebivalstva: rodile so: Berta Zelnik iz Jerebove 20 — deklica, Boaljška Todič iz Šmihelške 6 — deklica. — Poročila sta se: Mihael Povše, pekar iz Zabje in Vali in Olga Kramar, frizerka iz Vasiljeve 16. — Umrl je znani ginekolog primarij dr. Slavko Perko s Ceste herojev 10, star 57 let.

Atletsko tekmovanje v Novem mestu za moštveno prvenstvo Slovenije

Zadnje nedelje je bilo v Novem mestu v izvedbi AK Novo mesto prvo letošnje večje atletsko tekmovanje. Nastopili so mlajši mladinci in mladinke v kvalifikacijah za moštveno prvenstvo Slovenije. Razen mladincev je nastopilo tudi nekaj ostalih tekmovalcev in so bili za začetek sezone doseženi kar dobri rezultati.

Rezultati:
60 m — ženske: 1. Darja Udovič 8,6, 2. Milena Mrvar 9,2, 3. Stanka Somrak 9,5.
100 m — moški: 1. Stane Jarc 12,2, 2. Jože Kump 12,6, 3. Miro

Berger 12,6, 4. Matija Vidmar 12,6.
400 m — ženske: 1. Jožefa Penca 1:13,9, 2. Marija Slak 1:44.
1000 m — moški: 1. Božo Ostanek 2:53,3, 2. Anton Novak 2:56,3, 3. Anton Kamin 3:04,9.
4x60 m — ženske: 1. SSD Katja Rupena 36,5, 2. ESS Novo mesto 46,2.
4x100 m — moški: 1. AK Novo mesto 50,2.

Skoki v višino — ženske: 1. Cirila Hrastar 1,20, 2. Poldra Hrastar 1,20, 3. Stefka Štrukelj (ESS) 1,20.
Skoki v višino — moški: 1. Miro Berger 1,75, 2. Ciril Lešnjak 1,50, 3. Marko Picek 1,50.

Skoki v daljino — ženske: 1. Katja Novak 4,10, 2. Ema Kic 3,85, 3. Zinka Glavan 3,70.
Skoki v daljino — moški: 1. Stane Jarc 5,80, 2. Božo Ostanek 5,47, 3. Jože Kump 5,40.

Krogla — moški: 1. Marko Picek 12,22, 2. Anton Kranjc 10,48, 3. Franjo Berger 10,25.
Krogla — ženske: 1. Katja Novak 9,10, 2. Jasna Turk 9,05, 3. Marija Zupancič 8,70.

Met diska — moški: 1. Rudi Primc 32,43, 2. Marko Picek 32,17, 3. Anton Kranjc 28,03.
Met kopja — moški: 1. Franc

Kuzma 44,35, 2. Anton Klepec 41,78, Vanjo Berger 39,28.

Prav lep uspeh je pokazal mladinec Miro Berger pri skoku v višino, saj je za začetnika 175 cm kar lepa višina. Skače v novem stilu, s katerim se lahko doseže največje višine. Stane Jarc kaže, da bo lahko kmalu postal naslednik odličnega sprinterja Zaletela, ki je odšel iz Novega mesta. Opazili smo tudi, da imajo pri SSD Katja Rupena nekaj dobrih atletinj, ne vemo pa, zakaj se nekateri niso javili na startu, čeprav so bile prijavljene.

Ob vstopu v novo obdobje novomeške atletike čaka mlado in novo generacijo veliko dela, če bo hotela doseči rezultate starejših atletov, ki so bili znani po vsej domovini. Zda imajo mlajši vse možnosti, da pokažejo, kaj zmorejo. J. G.

Učenci osnovne šole v Artičah si sami urejajo letno telovadišče v neposredni bližini šole. Toplo majsko dopoldne je učenke VII. razreda z učiteljico Darinko Zorko zvalo k telovadbi na prostem

Rokometno igrišče v Črnomlju bodo uredili

TVD Partizan Črnomelj si že dalj časa prizadeva za svoje rokometno igrišče. Zda se se odločili, da bodo s prostovoljnimi delom naredili, kar se bo dalo, svet za finance in družbeni plan ObLO Črnomelj pa bodo dodelili nekaj sredstev. Upamo, da ga bodo vsaj večje gospodarske organizacije posamele in tudi one nekaj prispevale. Rokometno igrišče bo asfaltirano in bo tako nudilo pogoje za še večji razmah te panoge, prav gotovo pa bodo tudi tekme kvalitetnejše. J. S.

Vse o rokometu

V nedeljo, dne 26. maja, bo v Črnomlju ena najzanimivejših tekem ženske republiške rokometne lige. Pomerila se bodo domačinke z ekipo Branika iz Maribora. V dosedanjih srečanjih z mariborskimi ekipami vodi Črnomelj v točkah s 7:3. Morda bo Braniku le uspelo zmanjšati rezultat v medsebojnih srečanjih na 7:5.

Igralke črnomeljskega Partizana bodo zastavile vse sile za uspeh tekme in bodo nastopile v najmočnejši postavi.

BORAC : DRAGATUS 33:12 (16:5)

Ekipa Borca iz Novega mesta je na igrišču v tekmi z ekipo Dragatusa popolnoma zagospodarila. Rezultat tekme je realen. Zda je Borac kandidat št. 1 za medobčinskega rokometnega prvaka.

ČRNOCELJSKE : GARNIZON

Črnomelj 18:24 (6:15)
Garnizon je dosegel drugo zaporedno zmago in ima največ možnosti za osvojitve tretjega mesta.

SMIHEL : PARTIZAN 15:17 (8:11)

Obe ekipi sta igrali zelo borbena in včasih celo grobo. Najboljša igralca za Črnomelj sta bila Satovšek in Kramarič, za Smehele pa sta bila uspešna Koprivnik in Blažič.

Dan mladosti v Brežicah

V počastitev dneva mladosti je organizirala v nedeljo, 19. maja, Občinska zveza za telesno vzgojo v Brežicah prvo medmestno srečanje med reprezentancama Samobora in Brežic v raznih športnih panogah. To srečanje naj bi postalo tradicionalno in naj bi tudi v bodoče tesnejše povezovalo obe sosedni občini obeh republik.

Ob osmi uri je parada mladih športnikov ob spremljavi brežiške godbe na pihala krenila skozi mesto. Izobesene zastave in množice občancev, ki so gledali parado, so naredili dober vtis na goste. Po mimohodu je bila majhna svečanost na rokometnem igrišču, kjer je v imenu Občinske zveze za telesno kulturo pozdravila goste Milica Avsec, zatem pa je spregovoril predsednik občinskega odbora SZDL tov. Zivič.

Ob devetih sta igrali prvenstveno rokometno tekmo republiške lige ekipi Čelulozarjas (Videm-Krško) in Partizana iz Brežic. Domači so zmagali 14:13 (7:2). To je bila igra dveh moštven enakih kvalitet in pri-

ČRNOCELJSKI LJUBLJANA 14:6 (6:4)
V propagandni prijateljski tekmi sta se v nedeljo, 19. maja, srečali ekipi iz Črnomlja in Ljubljane. Šiške, ki v ženski republiški ligi zavzemata vidno mesto. Igralke Partizana so igralle kot prerojene in je zmaga popolnoma zaslužena. Pokazale so zrelejšo igro kakor pri dopoldanski tekmi republiške lige, ki so jo izgubile z 10:3. Zinka Weiss je dosegla 8 golov.

MEDOBČINSKA ROKOMETNA MOSKA LIGA

Takega zanimivega konca v tem tekmovalstvu ni nihče pričakoval. Partizan Črnomelj in novomeški Borac bosta igrala za prvo in drugo mesto, Smehel in Garnizon Črnomelj za tretje in četrto mesto, Dragatus in Učiteljice pa za peto in šesto mesto. Prvak bo sodeloval v konski rokometni ligi Slovenije. Vsa končna srečanja bodo v Črnomlju, tako da bodo imeli domačini priložnost videti najboljšo rokometno Novega mesta in Črnomlja ter ženske ekipe z vrha slovenske rokometne lige.

Ljubitelji rokometne obveščamo, da bodo tekme v Črnomlju v nedeljo po naslednjem razporedu: Dragatus : Učiteljice ob 10. uri, Črnomelj : Branik (Maribor) ob 11. uri, Garnizon : Smehel ob 14. uri, Partizan : Borac ob 15. uri. M-k

bližno enakih možnosti za obstanek v slovenski ligi. Sodnik je igro dobro vodil, gledalcev je bilo približno 400.

Na rokometnem igrišču so domače pionirke premagale Samoborčanke z rezultatom 11:2 (5:1), mladinke pa 6:5 (3:2). V srečanju Partizan (Brežice) : »Jopeti« (Samobor) je rokometna reprezentanca gostov zmagala z rezultatom 30:29 (15:16).

V šahu so zmagali Brežičani, medtem ko so bili poraženi v streljanju in odbojki. Na Kegljišču JLA je bila zanimiva tekma: vse do zadnjega so vodili Samoborčani, zmagali pa so domačini.

Popoldne ob 15.30 so na mestnem nogometnem stadionu tekmovali nogometaši NK Samobor in Garnizona iz Cerklj. Zmagal je Garnizon z rezultatom 7:0 (3:0).

V namiznem tenisu so gostje močno premagali Brežičane, in sicer z rezultatom 5:0. Tako je bilo medmestno tekmovalstvo zaključeno. Zelimmo še več takih srečanj. —AB—

PIONIRJI NA REPUBLIŠKEM PRVENSTVU

Prvega republiškega šahovskega prvenstva pionirjev so se udeležili štirje predstavniki Dolenjske. V skupini mlajših pionirjev in pionirk sta nastopila Anica Kapš in Peter Kapš iz Smehele. Zaradi njune nezkušenosti ni bilo mogoče pričakovati, da bi dosegla kak poseben uspeh. Priprani pa smo, da jima je dal turnir precej izkušen in novega znanja, kar jima bo pomagalo, da bosta v prihodnje dosegla lepše rezultate.

Stefka Metelko z osnovne šole Šentjerneje in Edi Malnerič z osnovne šole Smehel sta se kar lepo uvrstila. Stefka Metelko je nastopila v dveh skupinah, in sicer pri mlajših pionirjih, kjer se je uvrstila na sredo tabele, in pri starejših pionirjih, kjer je zasedla sedmo mesto. Malnerič je pri starejših pionirjih med 17 udeleženci dosegel 11. mesto.

Zelimo, da bi naši pionirji do-

NOVO MESTO: odlično drugo v Ljubljani

Balinarska zveza Slovenije je organizirala v proslavo dneva mladosti balinarski turnir v Ljubljani. Udeležile so se ga ekipe Primorske, Štajerske in Dolenjske. Ekipe so igralle vsaka z vsako po eno igro. Ekipa Dolenjske je nastopala v naslednji postavi: trije člani Pionirja PLANTAN, VOVKO in HREN ter član Poštarka SLANA.

Zreb je nanesel, da se je ekipa Dolenjske že v prvi tekmi srečala z ekipo Ljubljane. Tekma je bila enakovredna do rezultata 4:4, nato pa je Ljubljancem steklo ter so začeli nabirati točke za točko in zmagali 13:4. Istočasno je ekipa Primorske premagala Štajersko s 13:10.

V drugi tekmi je Dolenjska imela hud boj s Štajerci, ki imajo v svoji ekipi drugega najboljšega tolkača v državi. V igri se je odlikoval Plantan z odličnimi prvimi kroglami, pa tudi Hren je uspešno tolkal. Končno so zmagali Dolenjci 13:8. Na sosednjem igri-

Razgibana športna dejavnost v Sevnici

V počastitev praznika mladosti je občinski komitej ZMS Sevnica organiziral množično športno tekmovanje aktivov s pripadniki garnizona JLA iz Cerklj. Tekmovanje je bilo organizirano v naslednjih disciplinah: rokomet, šah, odbojka, strelistvo in namizni tenis. Za pokal mladosti občinskega komiteja ZMS pa so tekmovali v naslednjih disciplinah: v rokometu, šahu in strelistvu.

Rokomet: Zmagala je ekipa JLA s štirimi točkami, druga je bila ekipa Krmeja z dvema točkama, tretja ekipa Sevnice brez točk.

Šah: Prvo mesto je osvojila ekipa JLA (A) z 12,5, drugo mesto MA Kopitarna z 11,5 točkami, tretje AK Sevnica s 7,5, četrta je bila ekipa JLA (B) s 7 točkami in poslednja ekipa MA Budna vas.

Strelistvo: Prvo mesto je osvojila ekipa Mizarske PZ (A) s 670 krogi, drugo ekipa Mizarske PZ (B) s 663, tretja ekipa Budna vas (A) s 598 in po-

NOVO MESTO: odlično drugo v Ljubljani

šču pa je Ljubljana po sreči zmagala 13:12.

V zadnjih tekmah sta se pomerili ekipi Primorske in Dolenjske za drugo mesto. Tudi v tej igri so Dolenjci zaigrali res lepo in učinkovito ter niso dovolili niti za trenutek Primorcem, da bi jim zmago ogrozili. Temu primeren je bil tudi rezultat 13:4!

Vrstni red je bil ob koncu turnirja naslednji: prvo mesto je osvojila ekipa Ljubljane s tremi zmagami, drugo Dolenjska z dvema zmagama, tretje Primorska in četrto Štajerska brez zmage.

S tem rezultatom je ekipa Dolenjske oziroma Novega mesta dodala lanskim uspehom nov dokaz, da na Dolenjskem rastejo dobri balinjarji. (en)

VSAK ČETRTEK: DOLENJSKI LIST!

Nepotreben poraz

Partizan Novo mesto : OK Jesenice 2:3 (14:16, 12:15, 15:10, 15:8 16:18)

Nedeljsko odbojkarstvo srečanje med domačimi odbojkarji in novince v ligi — ekipi iz Jesenic se je končalo s tesno zmago gostov. Številni gledalci, ki jih je zadnji uspeh odbojkarjev privabil na Loko, so razočarani zapustili prizorišče. Niso bili razočarani zaradi poraza, temveč zaradi medije igre domačih igralcev. Od Novomeščanov je zelo dobro igral Samo Medice, ki se je res izkazal. Takšna igra mu je verjetno prinesla mesto v slovenski odbojkarji reprezentanci, ki bo v kratkem gostovala

BALINANJE: Krško — Novo mesto 2 : 2

Med tednom se je v Krškem ekipa Novega mesta v prijateljski balinarski tekmi pomerila z ekipo Krškega. Tekmo so odigrali v čast dneva mladosti. Novo mesto je nastopilo z naslednjimi igralci: Legiša, Slana, Sturm in Bratož, Krško pa so zastopali igralci Celuloze. Ekipi sta odigrali dve igri, v obeh pa je zmagalo Krško. Tako v prvi igri je povedlo Krško, predvsem zaradi dobrega poznavanja domačega terena, z rezultatom 9:2. Vendar je uspelo Novomeščanom znižati na 10:7. Konec je

PREPREČUJMO ZOBNO GNILOBO!

(PONATIS KNJIZICE UNIV. ASISTENTA DR. MITJE BARTENJEVA »PREPREČUJMO ZOBNO GNILOBO« — IZDAL GLAVNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE)

Velikega pomena za preprečevanje zobne gnilobe so tudi vitamini. Važen je predvsem vitamin D, ki preprečuje rahitis. Rahitični otroci imajo namreč mnogo piškavih zob, s preprečevanjem rahitisa pa hkrati preprečujemo tudi zobno gnilobo.

V. DRUGI VZROKI ZA PIŠKAVOST ZOB

Razen neposrednih in posrednih činiteljev, ki povzročajo in pospešujejo piškavost zob, so pa za nastanek odločilne tudi razne funkcionalne motnje (npr. v delovanju žlez) in fiziološka stanja v telesu samem (npr. puberteta, nosečnost). V takih primerih govorimo o notranjih vzrokih zobne gnilobe, o vzrokih, ki jih je največkrat mogoče ugotoviti tudi zdravniško.

Ze dalj časa vemo, da piškavost ni zgolj krajevno obolenje, ampak predvsem znamenje, da je v organizmu porušeno ravnotežje. Ženski spolni hormoni npr. povzročajo več zobne piškavosti, moški hormoni jo pa zavirajo. Zaradi tega imajo deklice oz. žene več piškavih zob kakor pa dečki in moške.

Tudi zelo nervozni ljudje, pri katerih prevladuje simpatični živčni sistem, imajo več zob gnilih kakor flegmatiki, pri katerih prevladuje parasimpatični živčni sistem.

Nekatere bolezni, med njimi tuberkuloza in želodčne bolezni, povzročajo več zobne gnilobe, druge nasprotno jo pa celo zavirajo.

PREPREČUJMO ZOBNO GNILOBO!

Toliko za lažje razumevanje, da piškavost zob ni morda nekaj enostavnega, temveč da gre pri njej za komplicirano dogajanje, pri katerem sodeluje zelo mnogo zunanjih in notranjih činiteljev, med njimi do danes mnogo, žal, še povsem nezanih.

VI. KAKO SE ZOBNA GNILOBA RAZVIJA

Po vsem tem, kar smo že povedali, je razumljivo, da začno zobje gniti najprej na površini zobne krone, na sklenini v kaki vdolbini ali žlebičku, lahko torej na sami grizni ploskvi, lahko pa tudi na ploskvah med zobmi. Od tod se gniloba širi globlje v zobovino in naprej proti pulpi. V nastali luknjici ali poki se nabira še več zaostale hrane, njeno razpadanje pa gnilobni proces samo še pospešuje.

Prizadeti bolnik sprva ne čuti ničesar. Morda ga moti, da mu med zobmi zastaja hrana, toda ko se gnilobni proces približa pulpi ali živcu, se ta odzove na dražljaj z bolečino. Za tak zob pomeni dražljaj že mrzla ali vroča voda, pa tudi sladko. Značilno za to stopnjo piškavosti pa je, da traja bolečina toliko časa, dokler deluje sam dražljaj (mrzla ali vroča voda, sladko), nakar bolečina preneha.

Vsako bolnikovo upanje, češ da se bolečina ne povrne več, je seve-

da jalovo. Nasprotno! Se stopnjevala se bo! Zato je bolečina, ko nas zob zaskeli na mrzlo, vroče ali sladko, resno opozorilo, da je treba k zobozdravniku. Če tega ne storimo, bo čez nekaj dni bolečina le še hujsa in ne bo prešla niti tedaj, ko mine dražljaj, ki je povzročil bolečino. Bolečina torej ne odjenja!

Naslednja faza so pa že bolečine, ki pridejo kar same od sebe in trajajo cele dneve in še rajši tudi cele noči. Ključvajoče bolečine pomenijo, da je vnetje zobnega živca že prešlo v gnojno vnetje. Končno pulpa odmre. Ze prej pa se je vnelo tudi ležišče zob oziroma zobnica, kar se navzven pokaže z oteklino. Če gre ta proces še naprej, nastanejo ob zobu gnojni tvorci, ki pa jih je treba že prerezati. Tak zob moramo kasneje največkrat izpuliti. Če nam ga pa vendarle uspe ozdraviti ali, bolje rečeno, ohraniti, tedaj je tak zob kasneje vir različnih, tudi velikih nevarnosti za zdravje (granulomi).

Zapomnimo si: brž ko začutimo v zobu prvo bolečino, pa naj bo še tako neznatna, stopimo takoj k zobozdravniku. Skrajni čas je že! Bole je za storimo, če gremo vsaj na pregled že prej. Bolje je preprečiti, kakor prenašati vse opisane bolečine!

Konec koncev nas pa nemarnost in zanikrnost glede zob nujno privede do tega, da si moramo nabaviti zobne proteze, s čimer ima po eni strani skupnost ogromne in čisto nepotrebne stroške, po drugi strani pa tudi posamezniku, ki jih mora nositi, zobne proteze nikakor niso v posebno zadovoljstvo in mu ne dajejo občutka gotovosti.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 24. maja: Cvetka
Sobota, 25. maja: Rojstni dan
maršala Tita
Nedelja, 26. maja: Dragica
Ponedeljek, 27. maja: Janes
Torek, 28. maja: Gojko
Sreda, 29. maja: Majda
Četrtek, 30. maja: Milica

ČESTITKA

DRAGICI VRTACIC iz Zihovega
sela čestitajo za rojstni dan kolegi.

Kako smo 18. maja doživi- veliki potres

V Novem mestu so na Kapitulju, v Koloniji in v stavbah z več nadstropji prebivalci čutili precej močan potresni sunek okoli 11. ure, ki je trajal nekaj sekund. Tu in tam se je prevrnila vaza, steklenina pa je kar povsod žvenketala. Nekateri meščani so se prestrašili in marsikateri je v pričakovanju hujšega skočil med podboje vrat ali na prosto.

V Trebnjem so se tudi močno tresle šipe in hiše. V trebanjski cerkvi, kjer je bila takrat maša, so ljudje tako navalili k lzhodu, da sta v gneči dve yerniki izgubili čevlji, neka ženska, pa je padla po tleh...

Tudi Kostanjevičani so potres precej občutili. V gradu se je vse treslo, steklenina je ropotala, škode pa menda ni bilo.

V Brežicah so bili ljudje precej prestrašeni še od zadnjega potresnega sunka pozimi. Tokrat so potres manj občutili. Škode ni bilo nobene, niti se nihče ni poškodoval.

V Krškem so se po mestu tresle električne žice in pokrovke na loncih. Nekki otrok je sedel na stolu, naenkrat pa se je začel s stolom vred premikati po sobi. Misli je, da ga vozi sestra, ko pa se je ozrl in videl, da nikogar ni, se je ustrašil.

Tudi v Sevnici so ob 11. uri začutili, da se je stresla zemlja. Škode ni bilo, kljub temu, da so se stene hiš tresle. Prebivalstvo je potres precej občutilo, vendar panike ni bilo.

V Crnomlju je bil potresni sunek dosti manjši kot v Novem mestu in drugod. Večina ljudi potresa sploh ni zaznala, zato tudi preplaha ni bilo.

Le redki Metličani so začutili dva rahla potresna sunka ob 11. uri in okoli 14. ure, mnogi pa za potres sploh niso vedeli. Prvi sunek je bil še občuten, drugi pa povsem rahel.

V Zuzemberku pravijo ljudje, da tako močnega potresa še niso občutili. Kdor je med potresnim sunkom sedel, se je kar majal. S streh je padlo tudi nekaj opeke, vendar posebne škode ni bilo. Ljudje so bili precej prestrašeni, zlasti neka starejša žena, ki od strahu dva uri ni prišla k sebi.

V glavnem smo na našem področju povsod poznali potres ob 11. uri, ponekod bolj, ponekod manj. V prvem trenutku se je seveda marsikdo precej ustrašil, popoldne pa je večina na potres že pozabila in uživala nedeljsko počitek kot običajno.

ZAHVALE

Ob prerani smrti in nenadomestljivi izgubi mojega dragega moža in očeta

JANEZA HOČEVARJA

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in njegov grob prekrili z vencem in cvetjem. Posebno se zahvaljujemo Industriji motornih vozil Novo mesto, podjetju »Dolenjka«, AMD in Avtoprometu Gorjanci, vajenski šoli, duhovščini, govornikom, pevcom ter vsem prijateljem in znancem.

Neutolažljiva žena in hčerka.

Po dolgi in mučni bolezni je umrla naša draga mati

MARIJA LAVRIC s Toistega vrha 4

Pokopali smo jo v soboto, dne 18. maja. Vsem, ki so nam ob tej bridki izgubi izrekli sožalje, jo spremlili na njeni zadnji poti, izrekamo prisrčno zahvalo, posebej pa se zahvaljujemo krajevni organizaciji SZDL in ZB iz Orehovice za vence in poslovilne besede.

Zalujoci ostali: mož Jože, sin Jože in hčerka Marija z družinami in ostalo sorodstvo.

Ob teži izgubi dragega moža in očeta

JOZETA BELETA iz Dol. Težke vode 15

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, gasilskemu društvu Stopiče za poslovilne besede in pevskemu zboru za žalostinke.

Zalujoci: žena, hčerke Marija, Pepca, Malček, Ani in sin Jože z družinami.

JAVNI ZAHVALI

Občinski odbor Rdečega križa v Novem mestu se iskreno zahvaljuje tov. Severinu Šaliju za denarni prispevek namesto venca na grobove pok. dr. Slavka Perka in Franje Dular. Prav tako se zahvaljuje zlatarju Janezu Korentu za poklonjenih 3000 din namesto venca na grob pok. primarija dr. Slavka Perka.

Osnovna šola »Katje Rupenac« v Novem mestu izrekla javno zahvalo Zavodu za zdravstveno varstvo - Zdravstvenemu centru v Novem mestu za poklonjenih 10.000 din v korist zdravstvene zaščite učencev namesto venca na grob pokojnemu primariju dr. Slavku Perku.

PROGLASITJE

PRODAM malolitražni avto »Lancia Ardea«. Hajdinjak, KDP Dob, p. Sentrupert.

KOSNJOSena in otave oddam za drva. Hadl, Novo mesto.

PO UGODNI CENI prodam dobro ohranjeno spalnico in kuhinjsko pohištvo. Naslov v upravi lista (3112-63).

PRIMO 150 ccm proda Jože Ban, Irča vas 38, Novo mesto.

ODLIČEN MOTOR »Puch« 250 proda Lešnjak, Smihel pri Novem mestu.

FIAT 1100-103 B, brezhiben, proda Mišjak, Regerca vas 29, Novo mesto.

RADIO LJUBLJANA

VSAR DAN: poročila ob 4.00, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.00 do 8.00.

PETEK, 24. MAJA: 8.35 Slovenske narodne pesmi v raznih izvedbah. 9.25 Petkovo simfonično dopoldne. 10.15 Dva plesa iz Borodinove opere »Knez Igor«. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 KN - inž. Tone Zorc: Za pitanje zredimo čim več telet! 13.30 Zabavna glasba na tekočem traku. 14.30 Carl Orff: Strije odlomki iz opere »Mesece«. 15.15 Od tanga do fox-trota. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Trije veliki mojstri iz glasbene preteklosti. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Lahka glasba. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih častnikih.

SOBOTA, 25. MAJA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji. 9.25 Pogled z Ljubljanskega gradu. 10.35 Glasbena medigra. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 KN - dr. Karel Salobir: Vloga močnih krmil v živalski proizvodnji - I. del. 13.30 Znane in nezane v vednem ritmu. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Za oddih in razvedrilo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.45 Okno v svet. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Sončna ura. 21.15 Revija zabavnih melodij jugoslovanskih avtorjev.

NEDELJA, 26. MAJA: 8.05 Mladinska radijska igra - Branko Čopić: Pionirji iz Tihoga doma. 9.05 Z vedrini zvočki v nedeljsko dopol-

OPREMLJENO SOBO išče v Novem mestu učiteljica. Naslov v upravi lista (3115-63).

GOSPODINJSKO POMOČNICO k tričlanski družini ob morju takoj sprejemam. Naslov v upravi lista (3109-63).

GOSPODINJSKO pomočnico iščem za takoj. Anica Brkič, učiteljica, Dol. Toplice.

OPREMLJENO SOBO oddam dvema fantoma. Fani Medle, Padersiševa 26.

MOSKEGA, ki želi stalno zaposlitev v živilski stroki (priučitev dela s stroji), zdravega, poštenega, nekadičca, sprejemam takoj ali po dogovoru. Naslov v upravi lista (3117-63).

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA: Pred jedjo in po njej ste prisiljeni misliti na svoj želodec, ki ga morda brezuspesno zdravite z različnimi zdravili. Ste že potkusili s preizkušenim in učinkovitim naravnim zdravilom rogaskim »Donata« vrelcem: Zahtevajte ga v trgovinah podjetja »Hmeljniki«, Novo mesto, in »Resse«, Videm-Krško.

KINO

Brestanica: 25. in 26. maja ameriški barvni film »Osamljeni maščevalec«. 29. maja ameriški barvni film »Jaguar, gospodar džungle«. Brežice: 24. in 25. maja angleški film »Ni dreves na ulicah«. 26. in

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD SEVNICA

V aprilu je bila izven bolnišnice rojena ena deklica.

Poročili so se: Jože Jerina, skladiščnik, in Marija Podlipnik, delavka, oba iz Ljubljane; Alojz Bregar, kmetovalec iz Hudenja, in Alojzja Pungercič, kmetovalka iz Močvirja; Ivan Knežević, delavec iz Baničevca, in Marija Marončič, delavka iz Sevnice; Karel Zupančič, mizar iz Zigarskega vrha, in Ivana Dremšak, šivilja iz Lončarjevega doma; Maks Dobovšek, železnikar iz Razborja, in Franciška Tihole, delavka iz Ledine; Franc Mirt, delavec, in Marija Kovač, delavka, oba iz Sevnice; Anton Pečnik, rudar, in Rozina Zdobc, uslužbenka, oba iz Trbovlje; Ivan Pečnik, delavec iz Čanja, in Štefka Špan, delavka iz Zirkovega doma; Jože Popelar, delavec iz Metnega vrha, in Marija Videc, delavka iz Ledine; Jože Lekše, delavec iz Zaloga, in Marija Sorli, delavka iz Sevnice; Ivan Lekše, pekovski pomočnik, in Marija Knez, šivilja iz Lončarjevega doma.

Umrli so: Anton Gošek, kmet iz Jablance, 44 let; Jože Bregar, upokojenec iz Jablance, 57 let; Naza Lisec, poljedelka iz Lukovca, 21 let; Ana Gregorčič, upokojenka iz Loga, 89 let; Alojz Radelj, preužitkar z Zigarskega vrha, 74 let; Jože Senica, upokojenec iz Smarja, 60 let; Marija Močvirnik, šivilja iz Smarja, 69 let; Pavel Smit, kovač iz Ledine, 34 let; Jože Kralj, preužitkar z Zigarskega vrha, 63 let; Franc Kolarič, bivši trgovec iz Sevnice, 76 let; Jože Kopač, delavec iz Sevnice, 69 let.

MATICNI URAD CRNOMELJ

V aprilu so bili rojeni izven bolnišnice 3 dečki in 2 deklici.

Poročili so se: Mijo Vinski, livar iz Crnomlja, in Milka Tlič, gospodinja iz Krškega vrha, 29. maja francoski film »Princesa iz Clevea«. 29. in 30. maja sovjetski film »Poslednje salve«. Crnomelj: 24. in 25. maja francoski barvni film »Kdo je tujeec«. 28. in 29. maja francoski film »Piloti samomorilci«. Dol. Toplice: 25. in 26. maja jugoslovanski film »Družinski dnevniki«. Kostanjevica: 26. maja ameriški barvni film »Zakon puščave«. 29. maja nemški barvni film »Od Aljasko do Mehike«. Metlika: 25. in 26. maja ameriški film »Mladi levi«. 28. maja »Nürnbergski proces«. Mokronog: 25. in 26. maja francoski film »Jezik za zobe«. Novo mesto - »Krka«: od 24. do 25. maja jugoslovanski film »Junka sportnih aren«. 26. in 27. maja italijansko-francosko-nemški film »Ono je močnejše od mene«. 28. maja jugoslovanski film »Deveti krogi«. 29. in 30. maja sovjetski barvni film »Povest o sibirski zemlji«. Novo mesto - Dom JLA: od 23. do 26. maja ameriški film »Zoro, maščevalec«. od 27. do 29. maja angleški film »39 stopnic«. Semič: 26. maja angleški film SOS - Pacifika. Sevnica: 25. in 26. maja ameriški film »Nekateri so pritekli«. 29. maja nemški film »Spletke in ljubezen«. Trebnje: 25. in 26. maja ameriški barvni film »Anastazija«. Zuzemberk: 26. maja ameriški barvni film »Poimo v dežju«.

spodnjska pomočnica iz Karajzovcev; Alojz Zajc, skladiščnik iz Ribnice, in Marija Wolf, kmetovalka s Stražnjega vrha; Alojzij Rauh, vrtinar iz Crnomlja, in Danijela Pezdire, delavka iz Dolenje vasi; Jože Mavrin, livar iz Naklega, in Marija Buhor, poljedelka iz Jerneje vasi.

Umrli so: Janez Gašperič, kmetovalec iz Crnomlja, 85 let; Janez Grdešič, kmet iz Čudnega sela, 63 let; Marija Grahek, kmetica iz Otovca, 88 let.

MATICNI URAD KOSTANJEVICA

Aprila so bili rojeni izven bolnišnice ena deklica in dva dečka.

Poročili so se: Janez Miklavčič, delavec iz Malenc, in Antonija Colarič, šivilja iz Kostanjevice; Zlatomir Ilič, električar iz Beograda, in Ana Martič, delavka iz Kostanjevice; Albin Stopar, mlinarski pomočnik iz Mladja, in Antonija Cunk, delavka iz Griča; Janez Kvartuh, kmetovalec, in Franciška Stopar, kmetovalka, oba iz Črneče vasi.

MATICNI URAD DOL. TOPLICE

Aprila ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročili so se: Cvetko Zupančič, mizar iz Regerca vasi, in Marija Erpe, natakarica iz Novega mesta; Rudolf Gorše, traktorist iz Meniške vasi, in Marija Beg, delavka iz Gorenjih Sušic; Anton Aš, kmetovalec iz Gorenjega polja, in Marija Miklavčič, kmetovalka iz Bušince; Alojzij Turk, kmetovalec iz Podhoste, in Olga Fink, delavka iz Suhorja pri Dol. Toplicah; Ivan Turk, kmetovalec iz Podhoste, in Anica Poreber, delavka iz Selišča.

Umrli so: Gregor Andoljšek, osebnopokojenec iz Laz, 70 let; Anton Augustin, kmetovalec iz Meniške vasi, 66 let; Marija Fink, kmetovalka iz Podturna, 79 let.

Poziv gozdarjem VIII. gozdnogospodarskega območja

Obveščamo gozdarje VIII. gozdnogospodarskega območja, da je centralni delavski svet Kmetijsko-gozdarsko predelovalnega kombinata Novo mesto na seji dne 27. aprila sprejel sklep o razdelitvi podjetja na gozdarstvo in kmetijsko predelovalno panogo s tem, da se s 1. junijem 1963 ustanovi za gozdarstvo panogo GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO, s sedežem Gubčeva 15. Na seji dne 17. maja pa je centralni delavski svet sprejel okvirno organizacijo bodočega gozdnega gospodarstva, prilagojeno potrebam gospodarjenja z družbenimi in zasebnimi gozdovi.

Pozivamo gozdarje, da nesebično in brez odlašanja sodelujejo pri ustanavljanju gozdnega gospodarstva v Novem mestu ter da ne nasedajo neresničnim informacijam, organizacijskim shemam in neuradnim razporeditvam kadrov, ki se porajajo po zasebnih stanovanjih in gostinskih lokalih. V novem podjetju bo dela za vse gozdarje dovolj, razporejali pa jih bodo edinoole za to pristojni organi občine in podjetja.

Novo mesto, 17. maja 1963.

CENTRALNI DELAVSKI SVET
KGPK NOVO MESTO

OBVESTILA

Obvestilo vrtca »Vide Tomšič«

Uprava otroškega vrtca »Vide Tomšič« v Novem mestu sporoča staršem, da bo vpisovanje otrok v vrtec za l. 1963-64 v mesecu juniju. Sprejemali bomo otroke od izpolnjene drugega leta starosti.

Obvestilo o prodaji osnovnih sredstev in inventarja

Komunalni zavod za socialno zavarovanje v Celju bo na javni dražbi prodal nekaj osnovnih sredstev in inventarja (pisalni in računski stroji, mize, stoli, rolo omare itd.). Dražba bo 28. maja ob 9. uri v stavbi podružnice Zavoda za socialno zavarovanje v Vidmu-Krškem. Vabimo zainteresirane kupce, da si predmete ogledajo.

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Cvet: malib marjetice, črna trna, gloga, ranjaka, šarnice, mačjih tačic, bele detellice, rdeče detellice.

Listje: šarnice, gloga, vinogradniškega lapuha, bršljana, jetrnika, ozkolistnega trpotca, rumenega regrata, melise.

Rastline: gladišnika, dišeče perle (valdmajstra), krvavega mlečka, melise, polaja, vodne kreše, grenke ramselje, zeniklja, zdravilnega jetičnika.

Lubje: češminovih korenin, češminovih palic, krhlike.

Korenine: gozdnega korena (au-

gelike), bodeže neže, sladkih korenin, trobentice, rumenega regra, ta, repinca, cikorijske, medvedovih tac, velikega divjega janeža, malega divjega janeža, srčne moči, pekoče koprive.

Razno: gomolje kukavic, vršičke gloga.

Odkupujemo tudi veliko drugih rastlin. Pojasnila in navodila za nabiranje dobite pri vaši zadrugi ali direktno pri GOSADU, skladišče Novo mesto, Slakova ulica 3.

MATICNI URAD NOVO MESTO

V času od 13. do 20. maja je bilo rojenih 20 dečkov in 14 deklic.

Poročili so se: Franc Bukovec, upokojenec, in Ivana Gazvoda, gospodinja, oba z Gornje Težke vode; Janez Juršič, strugar, in Franciška Gazvoda, hči kmetovalca, oba z Dolja.

Ob prerani izgubi edinega
sina in moža

SLAVKA CVELBARJA

iz Dol. Prekope

se iskreno zahvaljujemo za izrečena sožalja, kakor tudi za vence in cvetje. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci
CVELBARJEVI
iz Dol. Prekope

Naše dobre, ljubljene mame

Franje Dularjeve

ni več. V njen zadnji dom na pokopališču v Vavti vasi smo jo spremlili 15. maja 1963.

Zalujoci:

sin Jože, hčeri Zlata in Fanči, poročena Znideršič, zet Branko, snahi Jožica in Silva, vnuki, vnukinji in ostalo sorodstvo.

Vavta vas, Metlika, Ljubljana, Col pri Vipavi, Novo mesto, 15. maja 1963.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Miloš Jakopec, Drago Kastelle in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za tnozemstvo 1800 din - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 - Poštini predal 33 - Telefon 21-227 - Rokopisovih 10 fotografij ne vračamo - TISKA: Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani